F.
VIII
232

Digitized by Google

VIII 232.

F. VIII. 232

VETERUM, ET ILLUSTRIORUM SAECULI XVI. POETARUM EPIGRAMMATA

IN USUM

SCHOLARUM PIARUM

AB ADMOD. REV. PATR.

CAMILLO NICOLIO

ORD. EJUSD. CLER. REGUL.

SELECTA, ET ANNOTATIONIBUS ILLUSTRATA.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE

FLORENTIAE MDCCXXXVIII.

TYPIS PETRI CAJETANI VIVIANI.
Sub Signo Divi Thomae Aquinatis. *Super. permiſſu.*

Faceret e re litteraria, ſi quis more veterum Criticorum ejus [Martialis, facile & ceterorum] delectum Epigrammatum haberet, & bonis affigeret laudis notam, malis culpae.

Lipſ. Epiſt. Quaeſt. lib. 1. cap. 5.

NOBILISSIMO, ET AMPLISSIMO VIRO

FRANCISCO FERONIO
BELLAVISTAE MARCHIONI
SACR. FLORENT. ACADEMIAE
CONSULI MERITISSIMO.

PETRUS VIVIANUS TYPOGRAPHUS S. P. D.

CUM primum mihi feliciter contigit Volumen hoc mei juris fieri, quo principum Poëtarum Epigrammata a

probatiſſimae eruditionis Viro Camillo Nicolio Scholarum Piarum Cleric. Regul. ſelecta, & accuratiſſimis annotationibus illuſtrata continentur; diu mihi deliberandum non fuit, VIR AMPLISSIME, cujus potiſſimum nomine, ac patrocinio illud inſcriberem. Sive enim ſingularem amorem tuum erga praeclariſſimum Scholarum Piarum Ordinem, cui TE olim totum, quo celerius, ac tutius ad optimarum artium gloriam aſſurgeres erudiendum tradidiſti, humanitatemque ſpectemus, qua Patrum eruditiſſimorum operam, & labores in erudiendis Juvenibus complecteris; ſive Officiorum erga TE meorum vim, & naturam animadvertamus, nemo eſt qui non videat, non alio quam celeberrimo Nomine Tuo conſecratum hoc Opus prodire e Typis meis debuiſſe. Praetereo nobiliſſimas animi Tui dotes, candidoſque mores, & perpolitam,

pe-

peculiaremque non in Philoſophicis modo, verum etiam in Theologicis diſputationibus, ceteriſque quae ad humana, & divina pertinent ſcientiis eruditionem, quae Te omni potiſſimum jure Sacrae Florentinae Academiae Conſulem omnium votis renunciatum abunde oſtendunt, ne a rationibus iis, modeſtia Tua inoffenſa, deflectam, quae ſatis ſuperque ſignificant Te ſponte ſua Opus hoc uti Patronum aequiſſimum, ac amantiſſimum expetere. Etſi igitur beneficiorum non ſim immemor Tuorum, quae multa, & maxima in me contuliſti, nolim tamen niſi grati animi recordationem in hoc munere deprehendas, qualecumque ſit, illudque ea qua ſoles mirifica ſuavitate excipias, foveas, tuearis. Vale.

CAMILLUS NICOLIUS

LECTORI SUO.

Juventutis ad omnes humaniores litteras in Scholis informandae ut multo pulcherrimum eſt miniſterium ac Civitatibus ſaluberrimum, ita non levibus difficultatibus implicatum. Primum enim omnium multo ſane pulcherrimum eſt: quod *enim* munus Reipublicae afferre majus, meliusve poſſumus, quam ſi docemus, aut erudimus Juventutem: his praeſertim moribus, atque temporibus, quibus ita prolapſa eſt, ut omnium opibus refeaenanda, atque coercenda ſit (a)? *Ita enim fit ut ſcientiam litterarum vitaeque ſanctimoniam ſimul admirentur, diligant, complectantur. Ut autem Civitatum Praeceptores ad tan-*

(a) Cic. de Divin. II. cap. 2.

tam felicitatem credita ſibi ingenia perducant, non mediocriter nec in paucis iis elaborandum eſt. Etenim in primis ab iis Scriptoribus, quos interpretantur, omnis dicendi laſcivia, omnis improbitas, omnis mollities abſit neceſſe eſt. Nam tenerae Adoleſcentium mentes non modo quae diſerta, ſed vel magis quae honeſta ſunt, diſcant (a). *Quapropter non modo* praecipienda ſunt optima (b), *ſed optima etiam in eorum exemplum adducenda ſunt: alioquin natura ipſa ſe duce, immo ſaepenumero etiam in tempore caſtigata improbitatem imbibet & conſectabitur. Praeterea opus eſſet ut perfecta, ut limata, ut elaborata omnia Adoleſcentes audirent: alioquin enim* pro virtutibus vitia ſuſpiciunt atque amant; & quod longe deterius eſt in ſcribendo plerumque declinant in pejus, & proxima virtutibus vitia comprehendunt, fiuntque pro grandibus tumidi, preſſis exiles, fortibus temerarii, compoſitis exultantes, ſimplicibus negligentes (c). *Tot vero tantaſque virtutes in Ethnicis Scriptoribus, quos jure ſuo ſibi Scholae vindicarunt, exſtare atque eminere ſperandum non fuit. Cum enim in eo Religionis genere viverent, quod multa foeda, multa impia, multa ſacrilega non vetaret (ut omittam*

(a) Quinctil. Inſt. Orat. lib. 1. cap. 14.
(b) Idem ibi cap. 2.
(c) Idem lib. 10. cap. 2.

tam morem illum Poetis prope omnibus quaſi inſitum, ut Poetae eſſe non poſſint, niſi liberiores, molliores atque etiam ſint flagitioſi) ea ferme omnes ſcripſerunt, ac ſaltem taciti perſuaſerunt. Nec mirum plane debet videri, praeclaris iſtis ingeniis ut plura numeris omnibus abſoluta ita quaedam mediocria, immo rudia & imperfecta excidiſſe; homines enim erant, fragiliſque naturae imbecillitatem ſentientes. Nullum igitur remedium erat huic malo? Erat profecto, at illud ipſum eſt, quod mihi inſtitui, delectum ſcilicet quemdam ex omni optima aetate Poetarum habere. Idque eo libentius ingreſſus ſum, ut Adoleſcentes nobis commiſſi eruditiores fiant non unum aliquem Poetam in epigrammatum genere audientes, ſed multos. Si enim aut unum Martialem, aut unum Catullum in Scholis audierint, & in affluenti doctiſſimorum hominum corona aut deprehenſi, aut ſponte oblati, interrogentur de Scriptorum lucubrationibus, quos in Scholis ſibi interpretari audiunt, quoties continget ut Catulli quidem aut Martialis dicendi genus exponant, non autem aeque Auſonii, Pontani, Sannazzarii, Naugerii, ceterorumque, qui litteris fauſtiſſimo XVI. Saeculo floruerunt. Eorum igitur cognitione quare Adoleſcentes fraudentur? Ego autem hos Adoleſcentibus proponendos eo magis exiſtimavi, quod in iis eximiam verae latinitatis effigiem

liberali induſtria partam, quod ſaepenumero majorem quandam alacritatem, majorem imaginum copiam, majorem etiam varietatem videre videor. Idem de Graecis ſentias: non modo quod primi fuerunt, ſed quod copioſiſſimi & lepidiſſimi. In iis cunctis ergo Adoleſcentes inſpiciant & verſentur utile erit & fructuoſum. At enim, ut ingenue fatear, nec mihi arrogem quod non eſt meum, quamquam alioquin meum. Cum rem hanc animo & cogitatione comprehendiſſem atque explere conſtituiſſem, varios Auctores huc illuc, ut neceſſe fuit evolvens aliquos etiam reperi, qui delectum hunc epigrammatum ſuſceperant. Nihilominus ab incepto non ſum deterritus, quod non eadem omnino via incederemus. Alii enim paucis admodum ex Catullo & Martiale collectis ad ſua, vel collegarum ſuorum epigrammata diverterunt. Alii veterum plurimorum fere cum omni varia lectione, multorumque interpretatione, ſi graeca erant, & quod incommodius ad uſum Scholarum una cum aliis Scriptorum operibus non ſola epigrammata collegerunt. Nemo autem unus ſatis multa ex Saeculo XVI.: quod ego maximum Juventuti detrimentum exiſtimo tantos Patres (quamquam enim in latinitatis germanitate locupletiſſimi teſtes eſſe non poſſint, cum intermortua lingua ſcripſerint; tamen tot tantiſque virtutibus, quas ante commemoravi, eum defectum compen-

ſant)

Digitized by Google

ſant) non mature ſuſpicere, guſtare, imitari. Quare inter eos delectus & meo locum eſſe jure exiſtimavi. Utcumque id ſit haec epigrammata ſtudioſae Juventuti collegi, ut maximo ſint ei incremento, quod & ſpero certe futurum.

IN-

INDEX
AUCTORUM
E QUIBUS EXCERPTA SUNT EPIGRAMMATA.

CA Valerius Catullus Veronae natus eſt anno V.C. 661. vixit annos fere 30. Ciceroni Planco, Cinnae, ac Caeſari apprime carus: ejus Epig. habes pag. 1.

Virgilius Maro natus eſt in pago Andes agri Mantuani anno V.C. 684. Auguſti, Moecenatis, & Pollionis amorem conſecutus ob morum ſuavitatem, & ingenii praeſtantiam: devixit an. aetat. ſuae 52. ejus Epigr. habes pag. 29.

Petronii Arbitri patria non ſatis conſtat: floruit ſaeculo primo, Neroni ita acceptus ut nullum voluptatis genus nequiſſimo Imperatori jucundius eſſet eo, quod vel inveniſſet, vel probaſſet Petronius: ejus Epig. habes pag. 41.

Marcus Valerius Martialis Bilbili natus, Romam venit an. aet. ſuae 21. floruitque ſaeculo primo fere exeunte: ejus Epig. habes pag. 47.

Decius Auſonius Gallus Burdigalenſis quarto ſaeculo vixit, Gratianum Imperatorem litte-

Digitized by Google

ris erudivit, a quo ad Conſulatum evectus eſt: ejus Epig. habes pag. 140.

C. Claudiano patria fuit Alexandria in AEgypto, ut eſt auctor Suidas, initio quinti ſaeculi floruit ſub Arcadio, & Honorio Imperatoribus, quibus maxime acceptus erat: ejus Epig. habes pag. 148.

L. Annaeus Seneca Cordubenſis Philoſophus Stoicus Neronem litteris erudivit, a quo ad mortem damnatus fuit: ejus Epig. habes pag. 152.

Albius Tibullus Eques Romanus vixit ſub Auguſto aequalis Horatio, Ovidio, Macro, & Meſſallae Corvino: ejus Epig. habes pag. 154.

Domitius Afer Nemauſienſis Orator, & Poeta floruit ſaec. primo vita functus circa an. 65. ejus Epig. pag. 155.

Palladius Rutilius Taurus vixit initio ſaeculi ſecundi Medicus, & Poeta: ejus Epig. habes pag. 155.

Jacobus Pontanus Neapolitanus ſaeculo decimoquinto floruit magnus Philoſophus, Poeta, Orator, & Hiſtoricus, Alphonſo juniori Neapolitanorum Regi, a ſecretis, & a conſiliis, & Sannazarii praeceptor: ejus Epig. habes pag. 157.

Jacobus Sannazarius Neapolitanus natus eſt anno a Chriſti adventu 1458. ejus Epig. habes pag. 166.

Andreas Naugerius Venetus ortum habuit anno Chriſti 1483. ejus Epig. habes pag. 171.

Joannes Cotta Veronenſis item floruit initio ejusdem ſaeculi: ejus Epig. habes pag. 175.

M. An-

M. Antonius Flaminius Foro-Cornelienſis floruit initio ſaeculi decimi ſexti: ejus Epig. habes pag. 177.

Petrus Bembus Venetus Leonis X. P. M. a ſecretis, ejusdem quoque ſaeculi initio vixit: ejus Epig. habes pag. 218.

Anacreon Tejus vivebat ann. ante Chriſtum 532. ejus Epig. habes pag. 219.

Philemon poeta Comicus, floruit ante Chriſtum an. 300. ejus Epig. habes pag. 220.

Anthologiam, ex qua deſumpta ſunt cetera Epigrammata, quaſi *florilegium* collegit Maximus Planudes Monachus Coſtantinop. qui vixit ſaec. XIV.

IMprimatur

Dominicus de Bardis Vic. Gen.

Imprimatur

Fr. Franciſcus Antonius Benoſſi Min. Conv. Vic. Gen. S. Off. Florentiae.

Carolus Ginori pro Reg. Celſ. vidit.

E R R A T A.

Pag. 47. ver. 3. C.VALERII leg.M. VALERII: pag.91. v.10. MVNEXA l.MUNERA : pag. 97. v. 14. o moret l.o mores; pag. ead. v. 15. Ceciliane l. Caeciliane : pag. 111. v. 13. Fidentina l. Fidentinae: pag. 112. v.16. nemo ſibi l.nemo tibi p. 120. v. 23. ab oculos l. ob oculos: pag. ead. v. 24. Gynaedo l. cinaedo : pag. 130. v. 28. deinces l. deinceps: pag. 136. v. 8. matures l. maturus : pag. 154. v. 6. ſubſiduut l. ſubſidunt. pag. 173. v. ultimo metempſicoſim l. metempſycoſim : pag. 174. v. 19. foro l. foco : pag. 175. v.3.LYROIDE l. LYCORIDE : pag. ead. v.22. lacrimanti l. lacrimant. pag. 176. v. 17. furi l. frui pag.180. v. 16. a poeta l. Poeta: pag. 184. vv. 3. & 4. jocis laudantem l. jocoſis ludentem : pag. 193. v. 10. Prope Comi l. prope eum ; pag. 196. v. 13. advoca l. voca. pag. 197. v. 4. ſubrubente l. eum rubente pag. 202. v. 6. Favono l. Favoni : pag. 205. v. 14. ſiticuloſa l. ſiticuloſa : pag. 211. v. 15. ferae. l. fera : pag. 222. v. 15. ANTACI l. ANTAEI : pag. 231. v. 5. Lacedemon l. Lacedaemon.

SELECTA
VETERUM POETARUM
EPIGRAMMATA.

C. VAL. CATULLI.

EPIGRAMMA I.

CORNELIO NEPOTI LIBRUM SUUM DEDICAT.

Qui dono lepidum novum libellum
Arida modo pumice expolitum?
Corneli tibi; namque tu ſolebas
Meas eſſe aliquid putare nugas
Jam tum, cum auſus es unus Italorum
Omne aevum tribus explicare chartis
Doctis, Jupiter! & laborioſis.
Quare habe tibi quicquid hoc eſt libelli.
Qualecumque quidem, ora per virorum
Plus uno maneat perenne ſaeclo.

Pumice. Pumice poliri libri tecti jam pellibus, ut nunc fit, apud veteres ſolebant. *Tribus chartis.* Brevi librorum mole. *Jupiter.* Admirantium & faventium formula. *Laborioſis.* Ingenioſe laboratis. *Qualecumque quidem.* Altera pars hujus verſus deſiderabatur, Pontanus eam ita explevit.

EPIGRAMMA II.

PHASELI, QUO IN PATRIAM REVECTUS EST, LAUS ET DEDICATIO.

Phaſelus ille, quem videtis hoſpites,
Ait fuiſse navium celerrimus,
Neque ullius natantis impetum trabis
Nequiſse praeterire, ſive palmulis
Opus foret volare, ſive linteo.
Et hoc negat minacis Adriatici
Negare littus, inſulaſve Cycladas,
Rhodumve nobilem, horridamve Thraciam,
Propontida, trucemque Ponticum ſinum,
Ubi iſte, poſt Phaſelus, antea fuit
Comata ſilva: nam Cytorio in jugo
Loquente ſaepe ſibilum edidit coma.
Amaſtri Pontica, & Cytore buxifer
Tibi haec fuiſse, & eſse cognitiſſima,
Ait phaſelus: ultima ex origine
Tuo ſtetiſſe dicit in cacumine,
Tuo imbuiſſe palmulas in aequore,
Et deinde tot per impotentia freta
Herum tuliſſe, laeva, ſive dextera
Vocaret aura, ſive utrumque Jupiter
Simul ſecundus incidiſſet in pedem:
Neque ulla vota littoralibus Diis
Sibi eſſe facta cum veniret a mare
Noviſſime hunc ad uſque limpidum lacum.

Sed

Sed haec prius fuere; nunc recondita
Senet quiete, ſeque dedicat tibi
Gemelle Caſtor, & gemelle Caſtoris.

Celerrimus. Graeca locutio pro celerrimum. *Horridam.* Non modo a regionis frigore, ſed & ab incolarum immanitate. *Propontida.* Ultima hujus vocis producta eſt, ideo alii legunt *propontidem.* *Loquente coma.* Pulchre frondium mumur expreſſit. *Amaſtri.* Urbs eſt Paphlagoniae in ora maris Euxini Ital. *Famaſtro.* *Imbuiſſe.* Tinxiſſe, adſpertiſſe. *Jupiter in pedem.* Ventus in vela, nam facere pedem eſt vela facere. *Vota.* Quod nullum in periculum inciderit. *Limpidum lacum.* Benacum inter Brixiam, & Veronam, Ital. *Lago di Garda.* *Senet.* Quieſcit.

EPIGRAMMA III.

VERANNIO AMICO EX HISPANIA REDEUNTI GRATULATUR.

VEranni omnibus è meis amicis
Antiſtes mihi millibus trecentis,
Veniſtine domum ad tuos Penates,
Fratreſque unanimos, tuamque matrem?
Veniſti? O mihi nuncii beati!
Viſam te incolumem, audiamque Iberum
Narrantem loca, facta, nationes,
Ut mos eſt tuus, applicanſque collum
Jucundum os, oculoſque ſuaviator.

 O quan-

O quantum eſt hominum beatiorum
Quid me laetius eſt, beatiuſve?

Verannius. Quum Poëta audiviſſet Verannium, qui cum Piſone Quaeſtore in Hiſpaniam profectus fuerat, Romam ſalvum, ac incolumen rediturum eſſe, omnia bona illi ominatur; ac amiciſſime percontatur de illius ex Hiſpania reditu in Patriam. *Antiſtes*. Amicorum mihi primus. *Millibus*. Mille, ſexcenta, trecenta pro multis uſurpantur. *Applicans*. Admovens, & quaſi ad collum plicans.

EPIGRAMMA IV.

ASINIO AMICIS QUOQUE IMPONENTI COMMINATUR.

MArrucine Aſini manu ſiniſtra
Non belle uteris in joco, atque vino:
Tollis lintea negligentiorum,
Hoc ſalſum eſſe putas? fugit te inepte
Quamvis ſordida res, & invenuſta eſt.
Non credis mihi? Crede Pollioni
Fratri, qui tua furta vel talento
Mutari velit: eſt enim leporum
Diſertus puer, ac facetiarum.
Quare aut hendecaſillabos trecentos
Expecta, aut mihi linteum remitte.
Quod me non movet aeſtimatione,
Verum eſt Mnemoſynon mei ſodalis.
Nam ſudaria ſetaba ex Iberis
Miſerunt mihi muneri Fabullus,

Et

Et Verannius. Haec amem neceſſe eſt,
Ut Veranniolum meum, & Fabullum.

Manu ſiniſtra. Subripis furto. *In vino.* Inter coenam large bibens. *Lintea.* Mappulas. *Quamvis.* Quantum potes, & velis cogitare eſt ſordida. *Mutari.* Redimi, & deleri. *Diſertus leporum.* Facete acuteque dictis abundans. *Mnemoſynon.* Donum, pignus, monumentum. *Setaba.* Sudaria ex Setabe, Ital. *Xativa*, urbe Hiſpaniae Tarraconenſis.

EPIGRAMMA V.

AD CALVUM LICINIUM ORATOREM.

NI te plus oculis meis amarem,
Jucundiſſime Calve; munere iſto
Odiſſem te odio Vatiniano.
Nam quid feci ego, quidve ſum locutus;
Cur me tot male perderes Poetis?
Iſti Dii mala multa dent clienti,
Qui tantum tibi miſit impiorum.
Quod ſi, ut ſuſpicor, hoc novum ac repertum
Munus dat tibi Sylla litterator;
Non eſt mi male, ſed bene, ac beate:
Quod non diſpereunt tui labores,
Dj magni horribilem, & ſacrum libellum!
Quem tu ſcilicet ad tuum Catullum
Miſti, continuo ut die periret
Saturnalibus optimo dierum.
Non, non hoc tibi ſalſe ſic abibit.
Nam, ſi luxerit, ad librariorum
Curram ſcrinia, Caeſios, Aquinos,

Suffenum omnia colligam venena,
Ac te his ſuppliciis remunerabor.
Vos hinc interea valete, abite
Illuc, unde malum pedem attuliſtis
Saecli incommoda, peſſimi Poetae.

Calve. C. Licinius Calvus Orator, & Poeta clarus. *Vatiniano*. Vatinius in tantum odium & multitudinis, & Principum pervenit, ut lapidibus obrutus ſit. *Munere*. Tuis Carminibus. *Perderes*. Cum malis Poetis me conjungens, cum eorum carmina ad me mittis. *Impiorum*. Adde carminum. *Sacrum libellum*. Ineptiſſimorum contumelioſorumque carminum. *Miſti*. Miſiſti. *Si lux*. Ubi primum illuxerit. *Ad ſcrinia*. Par pari reddam: emam peſſimos Poetas, & ad te mittam. *Caeſios*. Bibliopolas exigui nominis; ita Aquinos, & Suffenum. *Venena*. Carmina malorum Poetarum.

EPIGRAMMA VI.

VARUM ALLOQUENS VANAM, ET FALSAM SUFFENI POETAE INSULSI AUCTORITATEM DEMONSTRAT.

SUffenus iſte, Vare, quem probe noſti,
Homo eſt venuſtus, & dicax, & urbanus,
Idemque longe plurimos facit verſus.
Puto eſſe ego illi millia, aut decem, aut plura
Perſcripta; nec, ſicut fit, in palimpſeſto
Relata: chartae regiae, novi libri,
Novi umbilici, lora rubra, membrana
Deſecta plumbo, & pumice omnia aequata.
Haec cum legas, tum bellus ille, & urbanus
Suffenus unus, caprimulgus, aut foſſor
Rurſus videtur: tantum abhorret, ac mutat.

Hoc

Hoc quid putemus eſſe? qui modo ſcurra,
Aut ſi quid hac re tritius videbatur,
Idem infaceto eſt infacetior rure,
Simul poemata attigit: neque idem umquam
Aeque eſt beatus ac poema cum ſcribit:
Tam gaudet in ſe, tamque ſe ipſe miratur.
Nimirum omnes fallimur; neque eſt quiſquam,
Quem non in aliqua re videre Suffenum
Poſſis. Suus cuique attributus eſt error.
Sed non videmus, manticae quod in tergo eſt.

Suffenus. Poëta inſulſus, & verborum oſtentatione dicax & urbanus, atque doctiſſimus videbatur: praeſertim cum inſulſorum verſuum ſuorum libros magnifica impenſa ornatos oſtentaret. *Palimpſeſtus*. Membrana iterum abraſa ſpongia, ut in ea ſcribi pluries poſſit. *Chartae regiae*. Sumtu regali comparatae. *Umbilici*. Signa ſunt quaedam, quibus librorum fines concludebant Antiqui. *Caprimulgus*. Pro convicio hic accipitur. Caprimulgi ſunt aves, quae capras emulgent. *Infacetior rure*. Omni ruſticitate. *Manticae quod in tergo eſt*. Proverbium mala noſtra non videmus.

EPIGRAMMA VII.

MISERRIMAM EGESTATEM FURIO JOCOSE OBJICIT.

FUri, cui neque ſervus, neque arca,
Nec cimex, nec araneus, nec ignis;
Verum eſt & Pater, & noverca, quorum
Dentes vel ſilicem comeſſe poſſunt:
Eſt pulchre tibi cum tuo parente,
Et cum conjuge lignea parentis.
Nec mirum: bene nam valetis omnes.

Pulchre concoquitis: nihil timetis,
Non incendia, non graves ruinas,
Non facta impia, non dolos veneni,
Non caſus alios periculorum.
Atqui corpora ſicciora cornu,
Aut ſi quid magis aridum eſt, habetis,
Sole, & frigore, & eſuritione.
Quare non tibi ſit bene, ac beate?
A te ſudor abeſt, abeſt ſaliva,
Muccuſque, & mala pituita naſi.
Haec tu commoda tam beata, Furi,
Noli ſpernere, nec putare parvi;
Et ſeſtertia, quae ſoles precari
Centum, deſine: nam ſat es beatus.

Cimex. Lectus. Contentum pro continenti. *Quorum dentes*. Hyperbole ad ſummam famem demonſtrandam. *Lignea*. Arida: quaſe lignum eſt. *Pulchre concoquitis*. Quia panem comeditis, citiſſime digeritis cibum. *Facta impia*. Veneficia cognatorum, aut affinium, ipſas ob haereditatem inſidias. *Sicciora cornu*. Ob famem, atque perpetuam inediam. *Seſtertia centum*. Haec ſumma apud Romanos & magna, & honeſta habebatur. Ergo Catullus monet Furium ut centum ſeſtertia a Diis petere deſinat: quia pauper vacat multis incommodis, quibus ſi dives fieret non vacaret.

EPIGRAMMA VIII.

AD FURIUM DE VILLULA OMNI VENTO OBNOXIA.

FUri, villula noſtra non ad Auſtri
Flatus oppoſita eſt, nec ad Favoni,

Nec

Nec ſaevi Boreae, aut Apeliotae,
Verum ad millia quindecim, & ducenta.
O ventum horribilem, atque peſtilentem!

Apeliotae. Italice *vento di levante*: Flat ab oriente aequinoctiali. *Quindecim millia*. Senſus eſt: Furi, villa tua non ab uno vento, ut ceterae villae agitantur; ſed a quindecim millibus & ducentis. Niſi dicendum quod pluribus ea Creditoribus eſſet oppoſita.

EPIGRAMMA IX.

MINISTRUM SUUM HORTATUR, UT SIBI PORRIGAT CAPACIORA POCULA.

MInister veteli puer Falerni
Inger mi calices amariores,
Ut lex Poſtumiae jubet magiſtrae,
Ebrioſa acino ebrioſioris.
At vos, quo lubet, hinc abite lymphae,
Vini pernicies, & ad ſeveros
Migrate: Hic meus eſt Thyonianus.

Lex Poſtumiae. Haec fuit mulier illis temporibus vinoſiſſima & maxime bibula, quae compotricibus, ac compotoribus ſuis lege bibendi a ſe lata tam grandia indicebat pocula, ut amarum, ac difficile cuique foret, illa uno hauſtu bibere. *Thyonianus*. Bacchius, ideſt, merum vinum.

EPI-

EPIGRAMMA X.

INTERROGAT VERANNIUM, ET FABULLUM DE LUCRO QUOD CONSECUTI SINT A PISONE AVARISSIMO.

Piſonis comites, cohors inanis,
Aptis ſarcinulis, & expeditis,
Veranni optime, tuque mi Fabulle,
Quid rerum geritis? Satis ne cum iſto
Vappâ frigoraque, & famem tuliſtis?
Ecquid nam in tabulis patet lucelli
Expenſum? Ut mihi, qui meum ſecutus
Praetorem refero datum lucello.

Piſonis. Cajus Piſo adoleſcens nobilis ſummae audaciae, in citeriorem Hiſpaniam Quaeſtor pro Praetore miſſus eſt, adnitente Craſſo, quod eum infeſtum, inimicumque Gn. Pomp. cognoverat. *Vappa*. Cum iſto Piſone homine vili, ac ſordido, qualis eſt vappa uinum corruptum. *Lucelli*. Parvi lucri. *Meum Praetorem*. Cirremium Bithyniae Praetorem intellige, cum quo fuit Catullus.

EPIGRAMMA XI.

ALPHENUM JURISCONSULTUM FALLACIAE, AC PERFIDIAE ARGUIT.

Alphene immemor, atque unanimis falſe ſodalibus,
Jam te nil miſeret, dure, tui dulcis amiculi?
Jam me prodere, jam non dubitas fallere perfide.
Nec facta impia fallacum hominum coelicolis placent
Quae tu negligis, ac me miſerum deſeris in malis.
Eheu quid faciãt dehinc homines, cuive habeant fidẽ?

Cer-

Digitized by Google

Certe tute jubebas animam tradere, inique, me
Inducens in amorem, quaſi tuta omnia mi forent:
Idem nunc retrahis te, ac tua dicta omnia, factaque
Ventos irrita ferre ad nebulas aërias ſinis.
Si tu oblitus es, at Dii meminerunt meminit fides,
Quae, te ut paeniteat poſtmodo facti, faciet tui.

Alphene. Alphenus ex municipio Cremonenſi, qui ex Sutore factus fuit Juris conſultus, & Romae geſſit conſulatum. *Unanimis*. Dativus pluralis eſt. *Deſeris*. Bene deſeris: nam deſerere eſt rem, quam quiſpiam tueri debeat deſtituere. Alphenus, ut conjectare licet, Catulli cauſam deſeruerat. *Ventos irrita ferre*. Dicta hominum a ventis, & nubibus ferri dicuntur, ſi ab iis non fiant, quae ſe ſe facturos promiſerunt.

EPIGRAMMA XII.

SIBI IN SIRMIONEM PATRIAE PENINSULAM REDITUM GRATULATUR.

P*Eninſularum, Sirmio, & Inſularum*
Ocelle quaſcunque in liquentibus ſtagnis,
Marique vaſto fert uterque Neptunus,
Quam te libenter, quamque laetus inviſo!
Vix mi ipſe credens Thyniam, atque Bythinos
Liquiſſe campos, & videre te in tuto.
O quid ſolutis eſt beatius curis?
Cum mens onus reponit, ac peregrino
Labore feſſi venimus ad larem noſtrum,
Deſideratoque acquieſcimus lecto.
Hoc eſt quod unus eſt pro laboribus tantis.

Sal-

Salve o venuſta Sirmio, atque hero gaude.
Gaudete voſque Lydiae lacus undae:
Ridete quicquid eſt domi cachinnorum.

Sirmio. Parvus lacus, ad eumque parva inſula in agro Brixiano, Ital. *Sermione.* *Neptunus*, Utrumque Italiae mare, Adriaticum, & Tyrrhenum. *Thyniam.* Thraciae promontorium, Ital. *Capo Tenta.* *Bithynos.* Navigaverat enim in Bithyniam Catullus. *Lydiae undae.* Lacum Benacum appellat lydium, quod a Romanis per Lydios in Italiam advectos propagatis tenebatur.

EPIGRAMMA XIII.

CAECILIUM POETAM AMICUM AD SE INVITAT.

Poetae tenero meo ſodali
Velim Caecilio, papyre dicas:
Veronam veniat, Novi relinquens
Comi maenia, Lariumque littus;
Nam quasdam volo cogitationes
Amici accipiat ſui, meique.
Quare ſi ſapiet, viam vorabit.

Tenero. Suaviſſimè canenti. *Papyre.* Mi liber. *Veronam.* Ubi tum Poëta erat. *Novi Comi.* Urbs haec Inſubriae primum eſt dicta Comum, deinde maxime ab Julio Ceſare aucta Novocomum. *Larium.* Quod Urbi Como vicinus Ital. *Lago di Como.*

EPI-

EPIGRAMMA XIV.

SE NE ALLOCUTIONE QUIDEM AMICI RECREATUM.

MAle eſt Cornifici tuo Catullo;
Male eſt mehercule, & laborioſe:
Et magis magis in dies, & horas.
Iraſcor tibi, ſic meos amores,
Quem tu, quod nimium, facillimumque eſt
Qua ſolatus es allocutione?
Paullum quidlibet allocutionis
Maeſtius lacrimis Simonideis.

Amores. Amicitiam. *Maeſtius.* Suavius, & leniendo dolori accomodatius. *Simonideis.* Simonides Poeta Graecus maeſtiſſimis, ſed ſuaviſſimis verſibus triſtiſſima argumenta tractavit.

EPIGRAMMA XV.

EX BITHYNIA IN ITALIAM REDIENS.

JAm ver egelidos refert tepores,
Jam coeli furor aequinoctialis
Jucundis Zephiri ſileſcit auris.
Linquantur Phrygii, Catulle, campi,
Niceaeque ager uber aeſtuoſae.
Ad claras Aſiae volemus urbes
Jam mens praetrepidans avet vagari,

Jam

Jam laeti ſtudio pedes vigeſcunt.
O dulces comitum valete coetus,
Longe quos ſimul a domo profectos
Diverſos variae viae reportant.

Egelidos. Tepidos, temperatos. *Aequinoctialis*. Leniter flantis verno, atque autumnali aequinoctio. *Phrygii*, In Bithyniam cum C. Memmio perrexerat Catullus. *Ad Aſiae Urbes*. Ad urbes, quae in Italiam vergunt, ut Troja, quo ad funus fratri ſolvendum venerat, Megara, Aegina, ceterae.

EPIGRAMMA XVI.

MARCO TULLIO GRATIAS AGIT.

DIſertiſſime Romuli Nepotum
Quot ſunt, quotve fuere, Marce Tulli,
Quotque poſt aliis erunt in annis:
Gratias tibi maximas Catullus
Agit peſſimus omnium Poeta;
Tanto peſſimus omnium Poeta,
Quanto tu optimus omnium Patronus.

Gratias. Quod ob beneficium ab eo acceptum divinare non poſſumus ait Muretus.

EPIGRAMMA XVII.

SUPERIORIS COLLOQUII CUM LICINIO COMMENDATIO, FUTURIQUE DESIDERIUM.

Heſterno, Licini, die otioſi
Multum luſimus in meis tabellis,
Ut convenerat eſſe, delicatos
Scribens verſiculos uterque noſtrum,
Ludebat numero modo hoc, modo illo
Reddens mutua per jocum, atque vinum.
Atque illinc abii tuo lepore
Incenſus, Licini, facetiiſque,
Ut nec me miſerum cibus juvaret,
Nec ſomnus regeret quiete ocellos:
Sed toto indomitus furore lecto
Verſarer, cupiens videre lucem,
Ut tecum loquerer, ſimulque ut eſſem;
At defeſſa labore membra poſtquam
Semimortua lectulo jacebant,
Hoc, jucunde, tibi poema feci,
Ex quo perſpiceres meum dolorem.
Nunc audax, cave, ſis: preceſque noſtras
Oramus, cave deſpuas ocello,
Ne poenas Nemeſis repoſcat a te:
Eſt vehemens Dea, laedere hanc caveto.

Tabellis. Ad meam menſam. *Eſſe.* Comedere. *Modo hoc.* Vario carminum genere. *Indomitus.* Non ſopitus ſomno. *Verſarer.* Agitarer inquietus. *Poema.* Hoc epigramma. *Deſpuas.* Cave ne ſis audax meas preces contemnendo: *Cave* autem penultima correpta eſt.

EPIGRAMMA XVIII.

IN INGRATUM.

DEſine de quoquam quidquam bene velle mereri,
Aut aliquem fieri poſſe putare tuum.
Omnia ſunt ingrata: nihil feciſſe benigne eſt:
Immo etiam taedet: taedet, obeſtque magis.
Ut mihi, quem nemo gravius, nec acerbius urget:
Quã modo qui me unum, atque unicum amicum habuit.

Quidquam. In aliqua re. *Tuum* Ita tibi conciliatum, ut conſtans in amicitia ſit. *Benigne eſt.* Etiam praeclare egiſſe, & maxima beneficia contuliſſe, nihili aeſtimatur. *Urget.* Excruciat; nam injuriae amicorum multo gravius conficiunt. *Unicum.* Unus multitudinem, unicus parem benevolentiam excludit.

EPIGRAMMA XIX.

EJUSDEM PROPE ARGUMENTI.

QUincti ſi tibi vis oculos debere Catullum,
Aut aliud ſi quid carius eſt oculis:
Eripere ei noli, multo quod carius illi
Eſt oculis, ſeu quid carius eſt oculis.

Debere oculos. Ideſt multo ſane maxima; oculi enim ſunt cariſſimi homini. *Ei.* Unius ſillabae eſt. *Carius oculis.* Pulcherrima, ac ſuaviſſima Catulli locutio, multiſque deinde accepta: oculis enim nihil plane carius cuiquam eſt.

EPI-

EPIGRAMMA XX.

CARISSIMAM REM AB AMICO SIBI EREPTAM QUERITUR.

Ruſe mihi fruſtra, ac nequicquam credite amice:
Fruſtra? immo magno cum pretio atque malo:
Siccine ſubreſti mi? atque inteſtina perurens
Sic miſero eripuiſti omnia noſtra bona?
Eripuiſti heu, heu noſtrae crudele venenum
Vitae, heu, heu, noſtrae peſtis amicitiae.

Fruſtra. Fruſtra & nequicquam idem tandem ſunt: ſimilia in optimis occurrunt non omni ſcribenti imitanda. *Credite.* Ita, non *cognite*, legit Muretus majori vi; quae enim creduntur facilius fallunt; non ita quae perpenſa & cognita ſunt. *Pretio.* Damno. *Subreſti.* Subripuiſti. *Venenum.* Solatium, ſive amatum, & optatum malum.

EPIGRAMMA XXI.

SE AMICUM ET COGNITUM ADVENAE ET IGNOTO POSTHABITUM QUERITUR.

Nemone in tanto potuit populo eſſe, Juventi,
Bellus homo, quem tu diligere inciperes:
Praeterquam iſte tuus moribunda a ſede Piſauri
Hoſpes, inaurata pallidior ſtatua?
Quid tibi nunc cordi eſt, quem tu praeponere nobis
Audes? At neſcis quod facinus facias.

Bellus. Blandus, amabilis. *Moribunda.* Miſeram, & jacentem urbem Piſaurum appellat contemnentium more, qui vel digniſſima ultro attenuant. *Statua.* Cui nec ineſt, nec accidere poteſt verus color.

EPIGRAMMA XXII.

SILENTIUM SUUM CORNELIO NEPOTI POLLICETUR.

SI quidquam tacite commiſum eſt fido ab amico,
Cujus ſit penitus nota fides animi:
Me unum eſſe invenies illorum jure ſacratum
Corneli, & factum me eſſe puta Harpocratem.

Tacite. Secreto, & nemini aperiendum. *Sacratum*. Ad haec animi arcana celanda prope conſecratum. *Harpocratem*. Silentii Deum apud Aegyptios.

EPIGRAMMA XXIII.

SE AMICISSIMAE SUAE MALEDICERE NON POTUISSE.

CRedis me potuiſſe meae maledicere vitae,
Ambobus mihi quae carior eſt oculis?
Non potui, nec, ſi poſſem, tam perdite amarem,
Sed tu cum caupone omnia monſtra facis.

Perdite. Stulte, ut amare pergerem quam amore indignam viderem, aut maledictis proſcinderem quam laude dignam intelligerem. *Cum caupone*. Cum viliſſimo & nequiſſimo quoque perpotans, deinde in omnia flagitia laberis.

EPIGRAMMA XXIV.

MALOS CUNCTIS TANDEM INVISOS ESSE, ET PERDITOS OPTARI.

SI, Comini, arbitrio populi tua cana ſenectus
Spurcata impuris moribus intereat,
Non equidem dubito, quin primum inimica bonorum
Lingua exſecta avido ſit data vulturio,
Effoſſos oculos voret atro gutture corvus,
Inteſtina canes, cetera membra Lupi.

Si arbitrio. Si in populi poteſtate ſit, ut intereas. *Lingua exſecta.* Supplicium culpae debet reſpondere, itaque maledico lingua reſecetur, & avibus projiciatur.

EPIGRAMMA XXV.

PERPETUAM AMICITIAM SPONDENTI ILLUDIT.

JUcundum, mea vita, mihi proponis amorem
Hunc noſtrum inter nos perpetuumque fore,
Dii magni facite, ut vere promittere poſſit,
Atque id ſincere dicat, & ex animo:
Ut liceat nobis tota perducere vita
Alternum hoc ſanctae foedus amicitiae.

Proponis. Dictitas & ſpondes vere. Non ſolum promittens, aut etiam promiſſa ſervare cupiens, ſed re ipſa ſervans. *Sincere.* Sine ulla verborum fraude.

EPIGRAMMA XXVI.

IN GELLIUM RERUM SUARUM PRODIGUM.

Firmano ſaltu non falſo Gelliu' dives
Fertur, qui tot res in ſe habet egregias.
Aucupium omne genus, piſces, prata, arva, feraſque
Nequicquam fructus ſumtibus exſuperat.
Quare concedo ſit dives, dum omnia deſint;
Saltum laudemus, dum tamen ipſe egeat.

Exsuperat. Plura & male profundit, quam ex tam divite praedio accipiat. *Sit*. Sit dives cenſu & praediis, ſit pauper fructu & re.

EPIGRAMMA XXVII.

IN EUMDEM.

Saepe tibi ſtudioſo animo venante requirens
Carmina uti poſſem mittere Battiadae,
Queis te lenirem notis, neu conarere
Tela infeſta meum mittere in uſque caput.
Hunc video mibi nunc fruſtra ſumtum eſſe laborem
Gelli, nec noſtras huc valuiſſe preces.
Quare tela infeſta tua evitamus amictu:
At fixus noſtris tu dabi' ſupplicium.

Battiadae. Callimachi Graeci Poetae, cujus carmina ſe vertere cepiſſe ait Catullus, ut Gellio ea dona mitteret. *Tela*. Mala carmina, aut dicta contumelioſa. *Dabi'*. Eliſionem hanc litterae *ſ* nimis antiquam raro cum laude adhibendam puta.

EPI-

EPIGRAMMA XXVIII.

DETERRET RAVIDUM A SUIS VERSIBUS CRIMINANDIS.

QUaenam te mala mens, miſelle Ravide,
Agit praecipitem in meos jambos?
Quis Deus tibi non bene advocatus
Vecordem parat excitare rixam?
Anne ut pervenias in ora vulgi?
Quid vis? qua lubet eſse notus optas?
Eris: quandoquidem meos amores
Cum longa voluiſti amare poena.

Quaenam mala mens. Quod male eventurum eſt, & mala Auctori ſuo illaturum apparet, mala mente & malis auſpiciis ſuſcipere dicitur. *Ravide.* Eliditur hic ultima ſillaba ab inſequente in altero verſu vocali. *Jambos,* Ut ex criminando nomen aliquod aſſequaris. *Qua lubet.* Quacunque ratione liceat.

EPIGRAMMA XXIX.

MALAM AMICI ORATIONEM AUDIENDO SE AEGRUM FACTUM.

O Funde noſter ſeu Sabine, ſeu Tiburs,
Nam te eſse Tiburtem autumant, quibus non eſt
Cordi Catullum laedere; at quibus cordi eſt,
Quovis Sabinum pignore eſſe contendunt;
Sed ſeu Sabine, ſive verius Tiburs,
Fui libenter in tua ſuburbana

 Vil-

Villa, malamque pectore expuli tuſſim:
Non immerenti quam mihi meus venter,
Dum ſumtuoſas appeto, dedit, cenas.
Nam Sextianus dum volo eſse conviva,
Orationem in Actium petitorem
Plenam veneni, & peſtilentiae legit.
Hic me gravedo frigida, & frequens tuſſis
Quaſsavit, uſque dum in tuum ſinum fugi,
Et me recuravi ocimoque & urtica.
Quare refectus maximas tibi grates
Ago, meum quod non es ultu' peccatum.
Nec deprecor jam ſi nefaria ſcripta
Sexti recepſo, quin gravedinem & tuſſim
Non mi, ſed ipſi Sextio ferat frigus,
Qui tunc vocat me, cum malum legit librum.

Sabinus. Ad villae commendationem pertinet loci praeſtantia, ideoque fundum Catullus Tiburtem potius quam Sabinum dici maluit. *Quo vis pignore*. Etiam depoſito pignore, & magno etiam pignore affirmant Tiburtem eſſe. *Non immerenti*. Quam prope volueram, dum cenam non recuſavi. *Meus venter*. Ordo eſt: quam tuſſim mihi meus venter attulit, dum appeto cenas ſumtuoſas. *Sextianus*. Sextius hic ad cenam invitaverat, ut ſua oratio in Actium competitorem a ſe recitaretur, ab iiſque laudaretur. *Veneni*. Maledictorum, contumeliae, omniſque inelegantiae, ideo moleſtam. *Quaſsavit*. Cruciavit, confecit. *Recuſavi*. A concepto quaſi morbo liberavi herbis ſalubribus. *Ultu'*. Eliſio haec litterae *s*, ut praecedens brevis ſit, ſaepius Catullo adhibita eſt, numquam Virgilio, Horatio, ceteris aureae aetatis. *Recepſo*. Et hoc antiquum eſt pro *recepero*.

EPIGRAMMA XXX.

AMICUM AD CENAM INVITAT.

CEnabis bene, mi Fabulle, apud me
Paucis, ſi tibi Dii favent, diebus:
Si tecum attuleris bonam, atque magnam
Cenam, cum ſale, & omnibus cachinnis.
Haec ſi, inquam, attuleris, Fabulle noſter,
Cenabis bene; nam tui Catulli
Plenus ſacculus eſt aranearum.
Sed contra accipies meros amores:
Seu quid ſuavius, elegantiuſve eſt.
Nam unguentum dabo, quod mihi canenti
Donarunt Veneres, Cupidineſque:
Quod tu cum olfacies, Deos rogabis,
Totum ut te faciant Fabulle naſum.

Si tibi. Si hoc loco optantis eſt: ſic tibi Dii ſint propitii, ut venire poſſis. *Sale*. Facetiis, argutiis, urbanitate. *Omnibus cachinnis*. Omni argumento, quod hilaritatem, & ingenuum riſum excitare poteſt. *Plenus aranearum*. Inanis eſt, nihil pecuniae, nihil rerum continens. *Meros amores*. Simplices, & ſinceras amoris ſignificationes. *Totum naſum*. Ut maximam ſaltem partem tanti odoris poſſis accipere, & deguſtare.

EPIGRAMMA XXXI.

IN ARRIUM NIMIO ASPIRATIONUM USU DELECTATUM.

CHommoda dicebat, ſi quando commoda vellet
Dicere, & hinſidias Arrius inſidias.
Et tum mirifice ſperabat ſe eſſe locutum:
Cum quantum poterat dixerat hinſidias.
Credo ſic mater, ſic Liber avunculus ejus,
Sic maternus avus dixerat, atque avia.
Hoc miſſo in Syriam, requierunt omnibus aures
Audibant eadem haec leniter, & leviter.
Nec ſibi poſt illa metuebant talia verba,
Cum ſubito affertur nuntius horribilis,
Jonios fluctus poſtquam illuc Arrius iſſet,
Jam non Jonios eſse, ſed Hionios.

Chommoda. Totus epigrammatis jocus in eo eſt, quod veteres illi Romani parciſſime, ut auctores ſunt Cicero, & Quinctilianus adſpiratione utebantur, & fere ſolum cum vocalis praeceſſiſſet, atque ita *Gracci*, *triumpus tropaeum*, *pulcerrimus*, *Cartago* ſcribebant; deinde abundare ceperunt, ut *choronae*, *Chenturiones*, *praechones*. Hic autem Arrius aſpirare voluit etiam vocales; quod Poeta irridet. *Liber avunculus.* Avi ejus, qui ab eo, ut qui generis oſtentator haud minor, quam veteris pronunciationis, ita antiqui fingerentur, quaſi a Baccho orirctur. *Miſſo.* In exſilium acto, aut alia ratione a Roma remoto. *Requierunt aures.* Non amplius adſpiratione illa moleſta audientes pronunciari. *Eadem haec.* Quae Arrius aſpere hiulceque pronunciabat. *Nuncius horribilis.* Infelix, ejus naufragii.

EPIGRAMMA XXXII.

IN CAESAREM.

NIl nimium ſtudeo, Caeſar, tibi velle placere;
Nec ſcire utrum ſis albus, an ater homo.

Caeſar. Audax ſane, ac prope impudens Catullus, qui C. Julio Caeſari tanto viro, ac tantarum virtutum adeo illuſerit, ac propio etiam viri nomine adducto. Modeſtior in eo Martialis, ut vere praefatus ſit lib. 1. *Se ſalva infimarum quoque perſonarum reverentia* ludere. Et lib. 10. Epigr. 33. v. 9. *Hunc ſervare modum noſtri novere libelli; Parcere perſonis, dicere de vitiis. Albus, an ater.* Vetus proverbium, quo hominem prae ſua vilitate cunctis ignotum ſignificat.

EPIGRAMMA XXXIII.

INDIGNATUR QUOD IMPROBI HOMINES AD HONORES ELATI SINT.

QUid eſt, Catulle, quod moraris emori?
Sella in curuli Struma Nonius ſedet:
Per conſulatum pejerat Vatinius.
Quid eſt Catulle, quod moraris emori?

Curuli. Qua utebantur Conſules ac principes Magiſtratus. *Struma Nonius.* Hic ad aedilitatem & praeturam pervenit, homo nullius fere conſilii. *Per conſulatum.* P. Vatinius Conſul una cum Q. Fuſio Caleno ſingulis propemodum verbis conſulatum ſuum nominabat, & quod multo deterius eſt pejerabat.

EPIGRAMMA XXXIV.

IN EGNATIUM CANDOREM DENTIUM CURANTEM ATQUE EFFERENTEM.

EGnatius, quod candidos habet dentes,
Renidet uſquequaque: ſeu ad rei ventum eſt
Subſellium, cum Orator excitat fletum,
Renidet ille; ſeu pii ad rogum fili
Lugetur, orba cum flet unicum mater.
Renidet ille, quidquid eſt, ubicumque eſt,
Quodcumque agit, renidet; hunc habet morbum,
Neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum.
Quare monendus es mihi, bone Egnati,
Si urbanus eſſes, aut Sabinus, aut Tiburs,
Aut parcus Umber, aut obeſus Etruſcus,
Aut Lanuvinus ater, atque dentatus,
Aut Tranſpadanus, ut meos quoque attingam,
Aut quilibet, qui puriter lavit dentes
Tamen renidere uſquequaque te nollem.
Nam riſu inepto res ineptior nulla eſt.

Candidos. Non natura & vere, ſed aſpectu & arte candidos factos, mundarat enim medicamentis. *Renidet*. Alacrius ridendo dentes candidos oſtendit. *Ad rei ſubſellium*. Ad hominis, qui reus eſt, ſummam cauſſam agendam ventum eſt, qua re nihil triſtius aut gravius. *Ad rogum fili*. Ad ſepulchrum, ad mortem jam defuncti filii deflendam. *Urbanus*. In urbe natus. *Parcus Umber*. Umbriae ſterilitatem & inopiam tribuit. *Obeſus Etruſcus*. Pinguedinem Etruſcis attribuit ob ſacrificiorum, quorum ea aetate gens Etruſca magiſtra erat, epulas & convivia. *Ut meos attingam*. Verona enim Traſpadana eſt. *Uſquequaque*. Non adeo accurate, nec adeo aſſidue te vellem haec curare & praeteferre, id enim in ſuſpicionem adducit candorem fucatum eſſe, non naturalem.

EPI-

EPIGRAMMA XXXV.

AMORIS CUM ODIO QUASI PUGNA.

ODi, & amo: quare id faciam, fortaſse requiris?
Neſcio: ſed fieri ſentio, & excrucior.

Odi. Superbiam, iram, contemtum tuum. *Amo.* Formam, gratiam, facultatem tuam, *Fieri ſentio.* Etiam invitus.

EPIGRAMMA XXXVI.

INFERIAE AD FRATRIS TUMULUM.

MUltas per gentes, & multa per aequora vectus
Advenio has miſeras frater ad inferias:
Ut te poſtremo donarem munere mortis,
Et mutum nequidquam alloquerer cinerem,
Quandoquidem fortuna mihi tete abſtulit ipſum,
Heu miſer indigne frater ademte mihi.
Nec tamen interea priſco quae more parentum
Tradita ſunt triſtes munera ad inferias,
Acci-

Accipe fraterno multum manantia fletu :
Atque in perpetuum frater ave, atque vale.

Vectus. Ex Bithynia enim Aſiae minoris regione ad fratris funera Catullus venerat. *Inferias*. Sacrificium, & funebrem pompam in mortui honorem. *Poſtremo munere*. Hoc ſacrificio, & hoc carmine in tui honorem, quod poſtremum eſt, quod fratri exſolvam. *Ave atque vale*. Idem ferme eſt : *ave* ſaepius viventi : *vale* viventi, & mortuo. Erant autem haec poſtrema verba, quibus mortuo exequias ſolventes conclamabant. Aeneas Pallanti 7. Aen. *Salve aeternum mihi maxime Palla, Aeternumque vale.*

EPI-

Digitized by Google

EPIGRAMMATA SELECTA VARIORUM.

P. VIRGILII MARONIS.

EPIGRAMMA I.

DE LAUDIBUS HORTULI.

ADeſte Muſae maximi proles Jovis:
Laudes feracis praedicemus Hortuli.
Hortus ſalubres corpori praebet cibos:
Varioſque cultus ſaepe cultori refert:
Olus ſuave, multiplex herbae genus,
Uvas nitentes, atque foetus arborum.
Non deſit hortis & voluptas maxima,
Multiſque miſta commodis jucunditas.
Aquae ſtrepentis vitreus lambit liquor:
Sulcoque ductus irrigat rivus ſata.
Flores niteſcunt diſcolore gramine:
Pinguntque terram gemmeis honoribus.
Apes ſuſurro murmurant gratae levi:
Cum ſumma florum, vel novos rores legunt.

Fe-

Fecunda vitis conjuges ulmos gravat:
Textaſve inumbrat pampinis arundines.
Opaca praebent arbores umbracula:
Prohibentque denſis fervidum ſolem comis.
Aves canoros garrulae fundunt ſonos:
Et ſe per auras cantibus mulcent ſuis.
Oblectat Hortus, advocat, paſcit, tenet,
Animoque maeſto demit angores graves.
Membris vigorem reddit: & viſum capit.
Refert labori pleniorem gratiam:
Tribuit colenti multiforme gaudium.

Salubres. Cibi enim eo ſalubriores ſunt, quo ſimpliciores: natura autem ſimplices edit, ars vero miſcendo non raro inficit. *Cultus.* Utilitates & commoda. *Vitreus liquor.* Limpidus fons; ſeu rivus, qui non minus fertilem hortum, quam amoenum facit vario aquarum uſu. *Diſcolore.* Tot, tam varii herbarum & florum colores mirifice conditoris virtutem & ſapientiam praedicant. *Gemmeis honoribus.* Ornamentis, quae vix gemmae aequiparent. *Vitis.* Vitis ulmo commendata & quaſi conjux data primum tota ulmo extenditur, deinde ſuo fructu eam gravat. *Solem.* Aeſtum. *Comis.* Ramis.

EPIGRAMMA II.

DE VIRO BONO.

VIr bonus, & prudens, qualem vix repperit unum
Millibus e multis hominum conſultus Apollo:
Judex ipſe ſui: totum ſe explorat ad unguem.
Quid proceres, quid leno procax, quid opinio vulgi
Securus, mundi inſtar habens, teres, atque rotundus

Ex-

Externe ne quid labis per laevia ſidat.
Ille, dies quam longus erit ſub ſidere Cancri,
Quantaque nox tropico ſe porrigit in capricorno,
Cogitat: & juſto trutinae ſe examine penſat:
Ne quid hiet: ne quid protuberet: angulus aequis
Partibus ut coeat: nil ut deliret amuſſis.
Sit ſolidum quodcumque ſubeſt: nec inania ſubtus
Indicet admotus digitis pellentibus ictus.
Non prius in dulcem declinat lumina ſomnum,
Omnia quam longi reputaverit acta diei.
Quae praetergreſſus: quid geſtũ in tempore, quid non:
Cur iſti facto decus abfuit? aut ratio illi?
Quid mihi praeteritum? cur haec ſententia ſedit?
Quam melius mutare fuit: miſeratus egentem
Cur aliquem fracta perſenſi mente dolorem?
Quid volui, quod nolle bonum foret? utile honeſto
Cur malus ante tuli? num dicto, aut deniquevultu
Perſtrictus quiſquam? cur me natura magis, quam
Diſciplina trahit? ſic dicta, & facta per omnia
Ingrediens, ortoque a veſpere cuncta revolvens,
Offenſus pravis, dat palmam, & praemia rectis.

Bonus, & prudens. Sapientem uno nomine etiam dixerunt, qualem Apollo Delphicus Socratem nuncupavit. *Se explorat.* Accurate advertit in quae vitia, aut in quas virtutes natura ſua eum ferat, ut ab illis caveat, ad has vero ſe inflammet. *Securus.* Nihil timens, immo nec fere advertens quid potentes, quid improbi homines moliantur. *Mundi.* Qui aſſidue labitur. *Teres, atque rotundus.* Sapiens ubique eſt aequalis & conſtans, longa enim & rotunda perfecta ſunt. *Ne ſidat.* Ne ſapienti aliqua labes haereat polita & ornata ſectatus. *Sub ſidere cancri.* Aeſtatis tempore. *In capricorno.* Hieme: Sapiens cogitat quid aeſtate, quid hieme illi poſſit contingere, & ſe ad omnia parat. *Ne quid hiet.* Ne

Ne ſe vitiis quaſi aperiat, ne vitia admittat. *Protuberet.* Ne juſtos virtutis fines excedat. *Amuſſis deliret.* Ne regula vivendi, & ſapiendi aliquid aberret. *Praetergreſſus.* Quid erraverit virtutis fines egreſſus; itaque recte, improbeque factorum cauſſas, vir ſapiens advertens a vitiis facile revocatur, & ad virtutes incenditur.

EPIGRAMMA III.

DE LUDO CONTRA AVARITIAM, ET IRAM.

Sperne lucrum, vexat mentes inſana cupido.
Fraude carete graves, ignari cedite doctis
Luſuri nummos animos quoque ponere debent,
Pone malas, quoties ludendo vinceris, iras.
Ludite ſecure, quibus aes eſt ſemper in arca:
Si quis habet nummos veniens exibit inanis.
Luſori cupido ſemper gravis exitus inſtat:
Sancta probis pax eſt: iraſci deſine victus.
Nullus ubique poteſt felici ludere dextra.
Initio furiis ego ſum tribus addita quarta.
Plecte truces animos, ut vere ludere poſſis.
Ponite mature bellum precor, iraque ceſſet.

Lucrum. Omnem augendae pecuniae cupiditatem per fraudem, quod facere non admodum dubitant qui nimium & cupide ludunt. *Cupido.* Vincendi aut ſinceritate, aut fraude. *Graves.* Aetate & moribus, in quos doli non cadant. *Ignari cedite.* Si ex aliena ſcientia, quae ſaepe ludorum quaſi fatum ſuperat, & ad victoriam adducit, minus ſcientes vincimini, non gravate cedite. *Animos.* Debent animum

mum ita temperare & quaſi dejicere, ne in pravam aliquam affectionem poſſint erumpere. *Secure.* Sine ullo timore, pecunia enim vobis ſemper reliqua eſt. *Exibit inanis.* Extemplo pecunia omnis conſumta erit: quod verius dicitur de divite, qui ingentem nummorum multitudinem ſolet objicere, quam de mediocri, qui parum habet. *Cupido.* Qui ex cupiditate ludit, facile in multis errat parum conſideratus, & parum cogitans, ideoque ei ſaepius jactura contingit. *Probis pax.* Recti quiete & moderate ludunt, ideo pax eſt eis. *Iraſci victus.* Si victus vicem tuam dole, nemini autem iraſcaris. *Ubique.* Si aliquando viciſti, nunc autem vinceris, contentus ſis. *Ego.* Ira.

EPIGRAMMA IV.

DE LIVORE SEU INVIDIA.

Livor tabificum malis venenum
Intactis vorat oſſibus medullas,
Et totum bibit artubus cruorem.
Quod quiſquis furit invidetque forti:
Ut debet, ſibi poena ſemper ipſe eſt:
Teſtatur gemitu graves dolores,
Suſpirat, fremit, incutitque dentes.
Sudat frigidus intuens quod odit.
Effundit mala lingua virus atrum.
Pallor terribilis genas colorat.
Infelix macies renudat oſſa.
Non lux, non cibus eſt ſuavis illi:
Nec ſi pocula Jupiter propinet:
Aut haec porrigat, & miniſtret Hebe:
Aut tradat Ganymedes ipſe nectar.

Non ſomnum capit: aut quieſcit umquam
Torquet viſcera carnifex cruentus.
Veſanos tacite movet furores
Intentans animo faces Erynnis
Lethalis, Tityique vultur intus,
Qui ſemper lacerat, comeſtque mentem.
Vivit pectore ſub dolente vulnus:
Quod Chironia nec manus levarit,
Nec Phoebus, ſobolesve clara Phoebi.

Malis. Male affectis, ideſt alienas felicitates nimium cupientibus, nec agere audentibus, ut ad pares aut ſimiles perveniant. *Intactis oſſibus*. Ut una oſſa intacta & ſana relinquat. *Poena eſt*. Nam nec ad optata ſua ut fortiori noceat pervenire poteſt, illumque ſemper novis auctum laudibus, honoribus, & divitiis videt. *Incutit dentes*. In fremitu, & indignatione dentem dente collidit. *Virus*. Omnia contumelioſe dicta in eos quos odit, aut quibus invidet. *Terribilis*. Nunc exſanguis, nunc incenſus, nunc teter, ſemper crucians. *Renudat*. Macies ex invidia concepta hominem conficit. *Nec potus*. Nec liquidae ac puriſſimae aquae, nec pretioſi vini etiam ab Jove de caelo miſſi potio reficiat. *Hebe*. Dea Juventutis ſemper vigens ac venuſta. *Ganymedes*. Jovis pocillator. *Carnifex cruentus*. Malus animus. *Erynnis*. Bellorum jurgiorumque excitatrix furia tumultus & furores in ejus animo accendit. *Chironia*. Manus medica excellens, qualis fuit Chiron, qui Chirurgicae artis inventor habitus eſt, & clariſſimus Medicus.

Digitized by Google

EPIGRAMMA V.

DE LITTERA Y.

Littera Pythagorae diſcrimine ſecta bicorni,
Humanae vitae ſpeciem praeferre videtur.
Nam via virtutis dextrum petit ardua callem,
Difficilemque aditum primum ſpectantibus offert.
Sed requiem praebet feſſis in vertice ſummo.
Molle oſtentat iter via lata: ſed ultima meta
Praecipitat captos: volvitque per ardua ſaxa.
Quiſquis enim duros caſus virtutis amore
Vicerit: ille ſibi laudemque, decuſque parabit.
At qui deſidiam, luxumque ſequetur inertem,
Dum fugit oppoſitos incauta mente labores:
Turpis, inopſque ſimul miſerabile tranſiget aevum.

Pythagorae. A Pythagora inventa. *Bicorni*. Lineis contortis efformata, & diſtincta. *Species*, Effigies, & imago praeſertim brevitatis, atque errorum vitae humanae. *Via virtutis*. Celebre Platonis dictum initia virtutis amara eſſe, exitus vero dulces: quod principia moleſtiora & difficiliora occurrunt non adhuc illuſtrata intelligentia, deinceps vero ſuaviora & faciliora, praeſertim jam addicta ſtudio mente, & illuſtrata per ſtudium. *Via lata*. Via imperitorum otio & ſomno diffluens. *Captos*. Ejus mollitie & deſidia.

EPIGRAMMA VI.

EST ET NON.

Eſt & non cuncti monoſyllaba nota frequentant.
His demtis nihil eſt hominum quod ſermo volutet.
Omnia in his, & ab his ſunt omnia: ſive negoti,
Sive oti quidquam, ſeu turbae, ſive quietis,
Alterutro pariter nonnumquam, ſaepe ſeorſis.
Obſiſtunt ſtudiis, ut mores ingeniumque,
Et faciles, vel difficiles, contentio nata eſt.
Si conſentitur, mora nulla intervenit, eſt, eſt.
Sin controverſum, diſſentio ſubjiciet non.
Hinc fora diſſultant clamoribus: hinc furioſi
Jurgia ſunt Circi: cuneati hinc laeta theatri
Seditio: & tales agitat quoque Curia lites.
Conjugia & nati cum patribus iſta quietis,
Verba ſerunt ſtudiis, ſalva pietate loquentes.
Hinc etiam placidis ſchola conſona diſciplinis,
Dogmaticas agitat placido certamine lites.
Hinc omnis certat Dialectica turba Sophorum.
Eſt lux: eſtne dies? ergo non convenit iſtuc:
Nam facibus multis, aut fulguribus quoties lux,
Eſt nocturna homini, non eſt lux iſta diei.
Eſt & non igitur, quoties lucem eſſe fatendum eſt:
Sed non eſſe diem, mille hinc certamina ſurgunt.
Hinc pauci, & multi quoque talia commeditantes

Murmure concluſo rabioſa ſilentia rodunt.
Qualis vita hominum: duo quam monoſyllaba verſant.

Frequentant. Saepe in ore habent. *Volutet*. Ambiguus ſit, aut incertus. *Negoti*. Pro negotii, ideſt laboris & curae in adminiſtrandis rebus ſeu publicis, ſeu privatis. *Oti*. Pro otii, ideſt quietis & tranquillitatis nihil rerum attingendo. *Turbae*. Multitudinis hominum regendae. *Quietis*. Sibi uni proſpiciendo. *Seorſis*. Separatis: vox antiqua. *Fora*. Hinc lites in foro, & jurgia. *Circi*. Circi Maximi, ubi maxima libertate concurrunt & vociferantur homines. *Cuneati*. Cuneati quaſi in cunei formam effidi. *Conjugia*. Viri & Uxores. *Verba*. Lites. *Salva*. Nihil laeſa. *Dogmaticas*. Civiles, neque exſilio, neque capite, ſed compoſitione per Judicis decretum abſolvendas. *Dialectica*. Irridet ſubtiles atque inanes Philoſophorum opiniones praecipue ad forum extortas, ut diſceptent, non ut probent. *Tergo*. In diſputationum exitu: ſive dum quiſque clamat, nec ſocium advertit.

EPIGRAMMA VII.

DE AETATIBUS ANIMALIUM.

TEr binos, decieſque novem ſuperexit in annos
Juſta ſeneſcentum quos implet vita virorum.
Hos novies ſuperat vivendo garrula cornix,
Et quater egreditur cornicis ſaecula cervus.
Alipedem cervum ter vincit corvus; at illum
Multiplicat novies phoenix reparabilis ales.
Quem nos perpetuo decies praevertimus aevo,

 Nym-

Nymphae Hamadriades: quarum longiſſima vita eſt,
Cetera ſecreti novit Deus arbiter aevi.

' *Ter binos*. Nonaginta ſex, aut centum anni olim credita vita hominis: licet pauci admodum ad eum annorum numerum pervenerint plurimis abhinc ſaeculis. *Novies*. Cornix homines novies ſuperat, dum novem ſaecula vivere creditur. *Egreditur*. Cervus quater ſuperat vitam cornicis, dum ipſe ter mille & ſexcentos annos vivere creditus eſt. Ceterum haec cervi vita, ut & corvi, & phoenicis fabulae jam putantur.

EPIGRAMMA VIII.

DIES NATALIS.

CLarus inoffenſo procedat lumine Titan:
Laetificuſque dies eat omnibus aethere claro.
Voſque ſimul juvenes animis ac voce faventes
Concelebrate diem votis felicibus almum,
Proſper ut is ſemper redeat, vatique quotannis
Aſmenidae referant alacres ſua munera nati.

Inoffenſo. Sine ulla nubium admixtione: ſeu felix cumulate ſine ulla infelicitate. *Omnibus*. Non ſolum auctori ſuo, qui hac die natus eſt, ſed amicis, ceteriſque omnibus mortalibus. *Vos juvenes*. Qui ſane apti ad laetitiae argumenta celebranda. *Aſmenidae*. Nomen viri, cujus cauſſa Virgilius id canit.

EPIGRAMMA IX.

DE FORTUNA.

*O Fortuna potens, **
Tantum juris atrox quae tibi vindicas:
Evertiſque bonos: eligis improbos:
Nec ſervare potes muneribus fidem.
Fortuna immeritos auget honoribus.
Fortuna innocuos cladibus afficit.
Juſtos illa viros pauperie gravat.
Indignos eadem divitiis beat.
Haec aufert juvenes, & retinet ſenes,
Injuſto arbitrio tempora dividens.
Quod dignos adimit, tranſit ad impios.
Nec diſcrimen habet, rectaque judicat.
Inconſtans, fragilis, perfida, lubrica.
Nec quos clarificat perpetuo fovet.
Nec quos deſeruit perpetuo premit.

Potens. Deſideratur altera pars hujus verſus. *Tantum juris*. Tantam poteſtatem tibi uſurpas. *Eligis*. Ad honores, ad divitias immeritos extollis. *Muneribus*. Praeclare factis, egregiis meritis, & maximis laboribus. *Juvenes*. Qui induſtria, prudentia, & felicitate ad magna facta provolabant: ſenes vero qui effoeti aetate, viribus deſtituti, & animo debilitati nihil jam agant, nec audeant, in vitam reſervas. Quod tamen ferme maximum beneficium eſt; ſenes enim ſaepe plura conſequuntur ad communem utilitatem ſedentes, quam juvenes agentes. *Dignos*. Negligit atque omittit, impios curat atque evehit. *Nec quos*. Quod maximum atque aſſiduum felicibus documentum ne ſuperbiant, ingens vero ſolatium miſeris ne animo cadant in calamitatibus, ſed alteram ſortem expectent.

EPIGRAMMA X.

DE ORPHEO.

Threjicius quondam vates fide creditur canora
Moviſſe ſenſus acrium ferarum:
Atque amnes tenuiſſe vagos, *
Et ſurda cantu concitaſſe ſaxa;
Suaviſonoſque modos teſtudinis arbores ſecutae
Umbram feruntur praebuiſſe vati.
Sed placidis hominum dictis fera corda mitigavit,
Doctaque vitam voce temperavit.
Juſtitiam docuit: coetu quoque congregavit uno:
Moreſque agreſtes expoliavit Orpheus:

Creditur. Si de ſilvis & feris accipias fabula eſt, ſi de agreſtibus atque efferatis Thraciae populis ab Orpheo inſtitutis, hiſtoria putatur. *Vagos.* Deſunt alia carminis verba. *Concitaſſe.* Ad ſe adduxiſſe. *Sed placidis.* En ex fabula ad rei hiſtoriam dilabitur. *Voce.* Saluberrimis documentis, graviſſimis exemplis, & gratiſſima eloquentia feros illos homines ad tranquillitatem, ad conſuetudinem, ad omnem juſtitiam compoſuit.

EPI-

EPIGRAMMATA SELECTA VARIORUM.

T. PETRONII ARBITRI.

EPIGRAMMA I.

PECUNIA OMNIA CORRUMPI.

QUid faciant leges, ubi ſola pecunia regnat,
Aut ubi paupertas vincere nulla poteſt?
Ipſi qui Cynica traducunt tempora cena,
Nonnunquam nummis vendere verba ſolent.
Ergo judicium nihil eſt niſi publica merces,
Atque Eques in cauſſa qui ſedet, emta probat.

Pecunia. Ubi ex pecunia homines omnia a cunctis impetrant, juſta injuſta. *Paupertas*. Neque jura ſua, licet aperta & manifeſta ſint, poteſt obtinere nec precibus, nec lacrimis. *Cena Cynica*. Miſera & vili: nam Cynici leguminibus, & ſimplicibus cibis nutriebantur. *Vendere verba*. Promittere cum nummos accipiunt, fallere poſtquam acceperunt. *Judicium eſt merces*. In quo qui ditior eſt & plura offert fere omnem cauſſam vincit; pauper vero nec fere auditur. *Eques ſedet*. Qui in judicio adeſt ceteris Judicibus, ut judicium ipſum rectum ſit.

EPI-

EPIGRAMMA II.

EJUSDEM PROPE ARGUMENTI.

QUiſquis habet nummos ſecura naviget aura,
Fortunamque ſuo temperet arbitrio.
Carmina componat, declamet, concrepet omnes,
Et peragat cauſsas, ſitque Catone prior.
Juriſconſultus paret, non paret, habeto,
Atque eſto quidquid Servius, & Labeo.
Multa loquor: quidvis nummis praeſentibus opta,
Et veniet: clauſum poſſidet arca Jovem.

Habet nummos. Ingenti pecunia inſtructus ſecurus naviget, habebit enim ſecundos ventos: quod tamen cenſorie dictum vides, non vere: nemo enim aut ventos ſecundos in mari, nec fortunam in arbitrio ſuo habebit ex pecunia. *Carmina.* Si ſcribet carmina, aut alia ſcriptionum genera, laudabitur, & tamquam princeps habebitur *Paret. Paret,* aut *ſi paret,* & deinceps *ſi apparet Titium dare oportere,* aut contra *paret Titium dare non oportere,* formulae ſunt Juriſconſultorum: ita ſi has ipſas tantum jactabit, Juriſconſultus putabitur. *Servius, & Labeo.* Juriſconſulti ea aetate celebres. *Nummis praeſentibus.* Cupias quidquid velis habebis per nummos, ſine nummis non habebis. Nummi Jovem ipſum arbitrio ſuo agere jubent.

EPIGRAMMA III.

AMICITIAM OB UTILITATEM, NON OB VIRTUTEM COLI.

NOmen amicitiae, ſi quatenus expedit haeret,
Calculus in tabula mobile ducit opus.

Cum

Cum fortuna manet, vultum ſervatis amici,
Cum cecidit, turpi vertitis ora fuga.
Grex agit in ſcena mimum, pater ille vocatur.
Filius hic, nomen divitis ille tenet
Mox ubi ridendas incluſit pagina partes,
Vera redit facies, diſſimulat aperit.

Si haeret. Si animo ſedet & immotum retinetur, quantum utile eſt, non autem quantum honeſtum, amicitia erit id quod ſunt calculi in tabula, qui domino ſuo neceſſarii ſunt, nedum utiles ad conſequendam victoriam, quamquam hac illac rejiciantur tamquam res viliſſima. *Grex*. Homines ex multitudine aſſumti humilia officia etiam in ſcenis agunt. *Partes ridendas*. In fine Comoediarum mimi riſum excitare debebant. *Vera facies*. Propria animi conditio quam ſibi ſuis quiſque moribus facit.

EPIGRAMMA IV.

AVARUM NEC IIS UTI QUAE POSSIDET.

NOn bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit
Tantalus infelix, quem ſua vota premunt.
Divitis haec magni facies erit, omnia cernens
Qui timet, & ſicco concoquit ore famem.

Inter aquas. Cum aquis immerſus ſit ad mentum, eas tamen non poteſt attingere: ut etiam poma, quae ad caput ei pendent, non poteſt arripere. *Cernens*. Quaecunque ei opus ſunt in domo ſua aſpiciens & ſervans, ſed cum timeat ea imminuere, fame potius perit.

EPI-

EPIGRAMMA V.

ELOQUENTES IN PRETIO NON ESSE.

QUi pelago credit, magno ſe foenore tollit;
Qui pugnas, & caſtra petit, praecingitur auro,
Vilis adulator picto jacet ebrius oſtro:
Sola ruinoſis horret facundia pannis,
Atque inopi lingua deſertas invocat artes.

Pelago. Qui mari ſuam navem, ſuas merces, & vitam ſuam credit magna adit pericula, ſed magnas quoque divitias comparat. *Praecingitur*. Oneratur. *Adulator*. Adulator licet vilis ſit, & toties etiam ſuſpectus, tamen domino ſuo carus eſt, ab eoque ingentem pecuniam refert, ut in oſtro jacere poſſit. *Ruinoſis*: Laceris & ſquallentibus. *Deſertas*. Tamquam parum utiles ab hominibus derelictas.

EPIGRAMMA V.

EX VOTIS, QUAE PER DIEM AGITANTUR, SONMIA EVENIRE.

SOmnia, quae mentes ludunt volitantibus umbris,
Non delubra Deum, nec ab aethere Numina mittunt:
Quae ſibi quiſque facit: nam cum proſtrata ſopore
Urget membra quies, & mens ſine pondere ludit:
Quidquid luce fuit, tenebris agit: oppida bello
Qui quatit, & flammis miſerandas ſaevit in urbes;
Tela

Tela videt, verſaſque acies, & funera Regum,
Atque exundantes perfuſo ſanguine campos.
Qui cauſſas orare ſolent; legeſque, forumque,
Et pavido cernunt infuſum corde Tribunal.
Condit avarus opes, defoſſumque invenit aurum.
Venatu ſaltus canibus quatit, eripit undis,
Aut premit everſam periturus navita puppim.
Et canis inſomnis leporis veſtigia latrat.
In noctis ſpatio miſerorum vulnera durant.

Sine pondere. Ut ſine ulla cura, ſine ulla cogitatione. *Luce fuit.* Quidquid die cogitatum, & praeſertim diu multumque aut cupitum, aut formidatum, aut quaeſitum, aut recuſatum, nocte in mentem redit. Hinc Claudian. *Omnia, quae ſenſu volvuntur vota diurno, Pectore ſopito reddit amica quies.* *Tribunal.* Judicum ſedem, unde ſententia pronuncianda eſt; ideo cernunt pavido corde pertimeſcentes, ne contra eos pronuncietur. *Vulnera.* Timores & vota.

EPIGRAMMA VI.

PETRONII ANTIGENIDIS PISAURIENSIS.
DE LITTERARUM AETERNITATE.

H*Aec, urbem circa, ſtulti monimenta doloris,*
Quaſque vides moles, Appia, marmoreas,
Pyramidaſque auſas vicinum attingere caelum,
Pyramidas, medio quas fugit umbra die:
Et Mauſoleum miſerae ſolatia mortis,
Intulit aeternum quo Cleopatra virum:

Con-

Concutiet, ſternetque dies, quoque altius exſtat
Quodque opus, hoc illud carpet, edetque magis.
Carmina ſola carent fato, mortemque repellunt.
Carminibus vives ſemper, Homere, tuis.

Stulti. Non permanſuri, ſed tempore abſumendi; ideo quaſi inſipienter evecti. *Pyramidas.* Moles inclitae in AEgypto, de quibus continuo in Martiali. *Mauſoleum.* Sepulcrum quod Mauſolo viro ſuo Artemiſia Cariae Regina exſtruxit: hic refert ad Cleopatram ejusdem prope regionis Reginam. *Concutiet.* Abſumet atque evertet.

EPIGRAMMA VII.

PETRONII AFRANII. DE ELEPHANTE.

Monſtrorum princeps Elephas proboſcidis armis
Horret mole nigra, dente micat niveo.
Sed vario fugienda malo cum bellua gliſcat,
Eſt tamen ex certis mors pretioſa ferae.
Nam quae conſpicimus montani roboris oſſa,
Humanis veniunt uſibus apta ſuis.
Conſulibus ſceptrum, menſis decus, arma tabliſtris;
Diſcolor & tabulae calculus inde datur.
Haec eſt humanae ſemper mutatio mortis,
Fit moriens ludus qui fuit ante pavor.

Monſtrorum princeps. Belluarum maxima. *Gliſcat.* Saeviat. *Montani roboris.* Elephantis, qui mons quidam videri poſſit. *Tabliſtris.* Luſoribus, qui in tabula ludunt. Vox non facile adhibenda.

EPIGRAMMATA SELECTA VARIORUM.

C. VALERII MARTIALIS.

EPIGRAMMA I.

MAXIMA ORBIS TERRARUM OPERA VESPASIANI AMPHITHEATRO CEDERE.

BArbara pyramidum ſileat miracula Memphis.
Aſſiduus jactet nec Babilona labor.
Nec Triviae templo molles laudentur honores,
Diſſimuletque Deum cornibus ara frequens.
Aere nec vacuo pendentia Mauſolea
Laudibus immodicis Cares in aſtra ferant.
Omnis Caeſareo cedat labor amphitheatro:
Unum prae cunctis fama loquatur opus.

Pyramidum. Moles iſtae altiſſimae in imo quadrae in vertice acuminatae Aegyptiorum Regum ſepulcra erant. *Memphis.* Urbs Aegypti praecipua, & his Regum ſepulcris

eris inclita. *Aſſiduus*. Nam duorum a norum ſpatio tanta urbs aedificata eſt. *Triviae*. Dianae, cujus ſimulacrum in triviis collocabant. *Honores*. Statuae, columnae, cetera opera in templo Dianae Epheſi celeberrimo. *Cornibus*. Caprearum a Diana interfectarum, quae in Jovis Ammonis templo Apollo voluit collocata. *Caeſareo*. Quod Veſpaſianus inchoavit, Titus perfecit. Porro ſex prima haec epigrammata ſumta ſunt ex libro *Spectaculorum*, qui liber partim ex Martiali, partim ex aliis antiquitus collectus eſt.

EPIGRAMMA II.

SPECTATORUM NUMERUS, ET IN VESPASIANUM FAVOR.

Quae tã ſepoſita eſt, quae gens tã barbara, Caeſar,
Ex qua ſpectator non ſit in Urbe tua?
Venit ab Orpheo cultor Rhodopejus Hemo,
Venit & epoto ſarmata paſtus equo
Et qui prima bibit deprenſi flumina Nili,
Et quem ſupremae Tethios unda ferit.
Feſtinavit Arabs, feſtinavere Sabaei,
Et Cilices nimbis hic maduere ſuis.
Crinibus in nodum tortis venere Sicambri,
Atque aliter tortis crinibus Aethiopes.
Vox diverſa ſonat, populorum eſt vox tamen una;
Cum verus Patriae diceris eſſe Pater.

Sepoſita. Sepoſita ex regionis, barbara ex morum peregrinitate dicitur. *Orpheo*. Quod ibi natus atque educatus eſt Orpheus. *Equo*. Equino ſanguine. *Prima*. Ubi primum Nilus flumen dici poteſt: ceterum Nili origo nec illa, nec noſtra aetate ſatis comperta eſt. *Supremae*. Extremi maris, & Hi-

& Hiſpanos, Luſitanos, eorum finitimos intellige potius quam Britannos. *Nimbis*. Croci, aliorumque odorum copia & luxu perditi. *In nodum*. Ne comam ornare debeant: itaque Germani ob negligentiam, Aethiopes ob luxum crines in nodum torquent.

EPIGRAMMA III.

DELATORES EXSILIO EXPULSI.

TUrba gravis paci, placidaeque inimica quieti,
Quae ſemper miſeras ſolicitabat opes,
Tradita Getulis: nec cepit arena nocentes;
Et delator habet, quod dabat, exſilium.
Exulat Auſonia profugus delator ab Urbe:
Impenſis vitam Principis annumeres.

Opes. Homines vel divites ad mendicitatem adducebat. *Getulis*. Apud remotiſſimas gentes, quales ſunt Getuli in Libia, in exſilium acta eſt. *Exulat*. Alii hinc aliud epigramma ordiuntur.

EPIGRAMMA IV.

LAUREOLUS ADMISSI SCELERIS POENAM LUIT PROMETHEI FABULAM REPRAESENTANS.

QUaliter in ſcythica religatus rupe Prometheus
Aſſiduam vivo viſcere pavit avem:

Nuda Caledonio ſic pectora praebuit urſo
Non falſa pendens in cruce Laureolus.
Vivebant laceri membris ſtillantibus artus,
Inque omni nuſquam corpore corpus erat.
Vicerat antiquae ſceleratus crimina famae,
In quo quae fuerat fabula, poena fuit.

Aſſiduam. Quae aſſidue eum laniat. *Vivo.* Semper novo poenae. Alii legunt nimio pectore. *Caledonio*, Ex ſilva caledonia in Scotia. *In cruce.* Fuit hic mos Romanis, ut quos interfici ex eorum ſcelere oporteret, eos ad multitudinis ſpectaculum fabulam aliquam repraeſentantes plectere: itaque hic Laureolus fabulam Promethei, alius Icari, alter Phaetontis, ille Orphei lacerati repraeſentavit.

EPIGRAMMA V.

DE LEONE INTERFECTO, QUOD MAGISTRUM LAESERAT.

LAeſerat ingrato leo perfidus ore Magiſtrum,
Auſus tam notas contemerare manus.
Sed dignas tanto perſolvit crimine poenas,
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet eſſe hominum tali ſub Principe mores,
Qui jubet ingenium mitius eſſe feris?

Notas. Quae toties cibum, praedam, plauſum obtulerant. *Tela tulit.* Qui a Magiſtro numquam vapulaverat, juſſu Principis interfectus eſt.

EPIGRAMMA VI.

EX INTEREMTAE SUIS VENTRE PARTUS.

SUs fera jam gravior maturi pignore ventris
Emiſit foetum vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, ſed matre cadente cucurrit.
O quantum eſt ſubitis caſibus ingenium!

Sus fera. Eleganter voce illa *fera* aprum feminam expreſſit ſilveſtrem, non domeſticam ſuem ſignificans. *Gravior.* Partui proxima. *Quantum ingenium.* Quanta eſt ſolertia, & quanti conatus ad vitanda improviſa pericula.

EPIGRAMMA VII.

DUORUM GLADIATORUM PAR PUGNA.

DUm peteret pars haec Myrinũ, pars illa Triũphum,
Promiſit pariter Caeſar utrumque manu.
Non potuit melius litem finire jocoſam.
O dulce invicti Principis ingenium!

Myrinum. Myrinus & Triumphus vera duorum gladiatorum nomina. *Utrumque.* Domitianus affirmavit ſe utrumque victorem decernere ac praemio donare.

EPIGRAMMA VIII.

SIMILE ARGUMENTUM.

CUm traheret Priſcus, traheret certamina Verus,
 Eſſet & aequalis Mars utriuſque diu;
Miſſio ſaepe viris magno clamore petita eſt:
 Sed Caeſar legi paruit ipſe ſuae.
Lex erat ad digitum poſita concurrere palma:
 Quod licuit lances, donaque ſaepe dedit.
Inventus tamen eſt finis diſcriminis aequi,
 Pugnavere pares, ſuccubuere pares.
Miſit utrique rudes, & palmas Caeſar utrique:
 Hoc pretium virtus ingenioſa tulit.
Contigit hoc nullo niſi te ſub Principe, Caeſar:
 Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

Traheret. Ita ſuſtineret, ut victoriam alteri differret, nec ipſe obtineret. *Mars*. Pugna. *Miſſio*. Pugnae ſolutio, & facultas ut utrique abire liceret. *Ad digitum*. Donec tandem ad terram dejiceretur, aut victum ſe ſublata ſuppliciter manu fateretur. *Lances*. Munera victori dari ſolita. *Succubuere*. Dimiſſi incolumes ſunt, cum alioquin alter certe occumberet. *Rudes*. Baculos, quibus victor donabatur. *Palmas*. Libertatem, vitam, & munera.

EPIGRAMMA IX.

INVITATIO AD LIBRUM LEGENDUM.

HIc eſt, quem legis, ille, quem requiris,
 Toto notus in orbe Martialis

Ar-

Argutis epigrammaton libellis:
Cui lector ſtudioſe, quod dediſti
Viventi decus atque ſentienti,
Rari poſt cineres habent Poetae.

Toto orbe. Quare adeo celebratus nec ſani ubique guſtus, nec optimarum virtutum auctor? Quod facilis artificii, ideoque ſat multis accommodatus, quod dicax, & nota vitia exagitans, quae res juſto latius ſemper probata eſt.

EPIGRAMMA X.

STELLAE COLUMBA CUM PASSERE CATULLI COMPARATUR.

STellae delicium mei columba,
Verona licet audiente dicam,
Vicit Maxime paſſerem Catulli.
Tantum Stella meus tuo Catullo,
Quanto paſſere major eſt columba.

Columba. Stella Aruntius Patavinus Poeta certo carmine mortuam columbam defleverat, ut paſſerem Catullus. *Verona.* Cujus eſt Civis Catullus. *Major columba.* Populare ſane, ac pingue judicium: de poemate aliquo judicare ex rei mole, de qua ſcriptum eſt.

EPIGRAMMA XI.

DE REGULO A RUINA SERVATO.

ITur ad Herculei gelidas qua Tiburis arces,
Canaque ſulfureis Albula fumat aquis;

Rura nemuſque ſacrum, dilectaque jugera Muſis
Signat vicina quartus ab Urbe lapis:
Hic rudis aeſtivas praeſtabat porticus umbras,
Heu quam paene novum porticus auſa nefas!
Nam ſubito collapſa ruit, cum mole ſub illa
Geſtatus bjiugis Regulus eſſet equis.
Nimirum timuit noſtras fortuna querelas,
Quae par tam magnae non erat invidiae.
Nunc & damna juvant: ſunt ipſa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare Deos.

Herculei. Nam Tibur peculiari ritu Herculem coluit. *Albulæ*. Tiburis balnea, cujus aquae in Anienem excipiuntur. *Lapis*. Quatuor millia paſſuum; nam Romani ad mille quoſque paſſus lapidem erigebant indicium viatoribus. *Subito*. Statim ac Regulus inde abierat. *Stantia*. Non oſtendiſſent ſe viri dignitatem verita eſſe, ac Deos illius incolumitati conſuliſſe.

EPIGRAMMA XII.

LEPORIS LUSUS CUM LEONE.

Delicias, Caeſar, luſuſque, jocoſque leonum
Vidimus: hoc etiam praeſtat arena tibi,
Cum prenſus blando toties a dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus,
Unde poteſt avidus captae leo parcere praedae?
Sed tamen eſſe tuus dicitur, ergo poteſt.

Delicias. Spectacula. *Etiam*. Praeter gladiatorum pugnas. *Arena*. Amphitheatrum. *Eſt Caeſaris*. Aſſentatio eſt, ſed

ſed caſus certe admirabilis fuit, ut lepus fugiens in leonis ora prope incideret, nec leo illum prae fugientis celeritate arriperet: ſi autem Caeſar iterum juſſiſſet, non impetraſſe.

EPIGRAMMA XIII.

AD SINGULORUM DIERUM BONA ARRIPIENDA COHORTATIO.

O Mihi poſt nullos Juli memorande ſodales,
Si quid longa fides, canaque jura valent.
Bis jam paene tibi Conſul trigeſimus inſtat,
Et numerat paucos vix tua vita dies:
Non bene diſtuleris videas quae poſſe negari,
Et ſolum hoc ducas, quod fuit, eſſe tuum.
Exſpectant curaeque, catenatique labores:
Gaudia non remeant, ſed fugitiva volant.
Haec utraque manu complexuque aſſere toto:
Saepe fluunt imo ſic quoque lapſa ſinu.
Non eſt, crede mihi, ſapientis dicere, vivam:
Sera nimis vita eſt craſtina; vive hodie.

Cana. Vetus & ſincera amicitia. *Conſul.* Jam annum prope ſexageſimum agis. *Numerat.* Paucos dies tibi arripuiſti, quos jucunde frangeres. *Catenati.* Connexi, dum alter alterum conſequitur. *Sera.* Si ad vere bona cohortaretur, plane excelleret. Tamen voluptarius homo pulchre contendit.

EPIGRAMMA XIV.

PRETIOSA VINA CUM VILIBUS MISCENTEM ILLUDIT.

Quid te, Tucca, juvat vetulo miſcere falerno
In Vaticanis condita muſta cadis?
Quid tantum fecere boni tibi peſſima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile eſt: ſcelus eſt jugulare falernum,
Et dare Campano toxica ſaeva mero.
Convivae meruere tui fortaſſe perire:
Amphora non meruit tam pretioſa mori.

Vetulo. Optimo, aetatem ferente. *Muſta*. Exigui pretii vinum. *Jugulare*. Atterere, nobilitatem ſuam, & vitam eripere. *Campano*. Vino falerno, quod in Campania eſt. *Amphora*. Quae cum vile vinum incluſerit, atteritur.

EPIGRAMMA XV.

DE MUTIO SCAEVOLA.

Cum peteret Regem decepta ſatellite dextra
Injecit ſacris ſe peritura focis:
Sed tam ſaeva pius miracula non tulit hoſtis,
Et raptum flammis juſſit abire virum.

Ure-

Urere quam potuit contemto Mutius igne,
Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.
Major deceptae fama eſt & gloria dextrae:
Si non erraſset, fecerat illa minus.

Satellite. Scriba, quem ob eumdem ornatum, eumdemque habitum Regem credidit: vide Liv. lib. 2. *Sacris*. Ad eum comburendum quaſi ad ſacrificium accenſis. *Major*. Quod patriam ut voluit liberavit, nec ſe regio ſanguine maculavit.

EPIGRAMMA XVI.

IDEM ARGUMENTUM IN AMPHITHEATRO REPRAESENTATUM.

QUi nunc Caeſareae luſus ſpectatur arenae,
Temporibus Bruti gloria ſumma fuit.
Aſpicis ut teneat flammas poenaque fruatur,
Fortis & attonito regnet in igne manus!
Ipſe ſui ſpectator adeſt, & nobile dextrae
Funus amat, totis paſcitur illa ſacris:
Quod niſi rapta foret nolenti poena, parabat
Saevior in laſſos ire ſiniſtra focos.
Scire piget, poſt tale decus, quid fecerit ante;
Quam vidi ſatis eſt hanc mihi noſſe manum.

Bruti. Qui Reges expulit. *Fruatur*. Immotus ac fortis adeo, ut frui videatur. *Attonito*. Ob tantam conſtantiam. *Paſcitur*. Tota aduritur velut ſola ſacrificium peractura. *Laſſos*. Quaſi cedentes tantae virtuti. *Piget*. Nolo ſcire ex quo ſcelere plectatur, ſatis eſt ſpectaſſe hanc fortitudinem.

EPIGRAMMA XVII.

COHORTATUR FAUSTINUM POETAM, UT LIBROS SUOS IN LUCEM EDAT.

EDe tuos tandem populo, Fauſtine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec Cecropiae damnent Pandionis arces,
Nec ſileant noſtri praetereantque ſenes!
Ante fores ſtantem dubitas admittere famam?
Teque piget curae praemia ferre tuae?
Poſt te victurae, per te quoque vivere chartae
Incipiant: cineri gloria ſera venit.

Cecropiae. Athenae a Rege ſuo Cecrope ita dictae. *Pandionis.* Qui alter Athenarum Rex fuit. *Noſtri.* Latini. *Senes.* Ipſe tamen Mart. lib. 3. epigr. 10. *Si poſt fata venit groria, non propero.*

EPIGRAMMA XVIII.

LUCANI ET TULLI FRATRUM EXIMIUS AMOR.

SI, Lucane, tibi, vel ſi tibi, Tulle, darentur
Qualia Ledaei fata Lacones habent:
Nobilis haec eſſet pietatis rixa duobus,
Quod pro fratre mori vellet uterque prior.

Di-

Diceret infernas & qui prior iſset ad umbras ;
Vive tuo frater tempore, vive meo.

Ledaei. Caſtor & Pollux gemini Ledae filii Spartani, quorum Pollux, cum immortalis eſſet, immortalitatem Caſtori communicare maluit, quam ſolus eam habere.

EPIGRAMMA XIX.

DECIANUM VERUM ESSE AMICUM.

SI quis erit raros inter numerandus amicos,
Quales priſca fides, famaque novit avos.
Si quis Cecropiae madidus, Latiaeque Minervae
Artibus, & vera ſimplicitate bonus:
Si quis erit recti cuſtos, imitator honeſti;
Et nihil arcano qui roget ore Deos:
Si quis erit magnae ſubnixus robore mentis;
Diſperеam, ſi non hic Decianus erit.

Cecropiae. Graece latineque doctus. *Arcano.* Prece aliis non patefacta, ut quae inania aut mala flagitet. *Diſpeream.* Jurantium formula.

EPIGRAMMA XX.

VITAE NON SPECIE, SED RE BEATAE VOTUM.

VOta tui breviter ſi vis cognoſcere Marci.
Clarum militiae, Fronto, togaeque decus,
Hoc

Hoc petit: eſſe ſui nec magni ruris arator,
Sordidaque in parvis otia rebus amat.
Quiſquam picta colit Spartani frigora ſaxi,
Et matutinum portat ineptus ave;
Cui licet exuviis nemoris, ruriſque beati
Ante focum plenas explicuiſſe plagas?
Et piſcem tremula ſalientem ducere ſeta,
Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis inaequales onerat cui villica menſas,
Et ſua non emtus praeparat ova cinis?
Non amet hanc vitam quiſquis me non amet, opto:
Vivat & urbanis albus in officiis.

Marci. Martialis. *Frigora*. E molliſſimo Spartano marmore, ac molliſſime picto inducta. *Ave* Salutationem matutinam. *Ineptus*. Quia adulationis ac lucri, non veri amoris ac officii cauſſa id facit. *Exuviis*. Praeda. *Inaequales*. Rudes ac ſimplices. *Albus*. Pallidus.

EPIGRAMMA XXI.

SUAE PATRIAE, EJUSQUE PRINCIPUM POETARUM LAUS.

Verona docti ſillabas amat Vatis,
Marone felix Mantua eſt:
Cenſetur Apona Livio ſuo tellus,
Stellaque, nec Flacco minus:
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus,
Naſone Peligni ſonant:

Duoſ-

Duoſque Senecas, unicumque Lucanum,
Facunda loquitur Corduba.
Gaudent jocoſae Canio ſuo Gades,
Emerita Deciano meo:
Te, Liciane, gloriabitur noſtra,
Nec me tacebit Bilbilis.

Vatis. Catulli Civis ſui. *Apona*. Parvus vicus in agro Patavino, ex eoque Livius Andronius, Stella Aruntius, & Valerius Flaccus. *Duos*. Alter Rhetor, Philoſophus alter. *Jocoſae*. Gades Ital. *Cadice*, jocoſae dictae, quod ex ea urbe ſaltatriculae & mimae plures prodibant. *Bilbilis*. Ital. *Baubola*, Martialis patria.

EPIGRAMMA XXII.

EXCUSATIO, QUOD NON HEROICA AGGREDIATUR.

SAepe mihi dicis, Luci cariſſime Juli,
Scribe aliquod magnum: deſidioſus homo es.
Otia da nobis; ſed qualia fecerat olim
Maecenas Flacco, Virgilioque ſuo.
Condere victuras tentem per ſaecula chartas,
Et nomen flammis eripuiſſe meum.
In ſteriles campos nolunt juga ferre juvenci:
Pingue ſolum laſſat, ſed juvat ipſe labor:

Magnum. Poema, tragaedias, paria. *Maecenas*. Qui praedia, alia munera donaverat. *In ſteriles*. Ubi fructus non ſperatur, labor non ſuſcipitur.

Epigramma XXIII.

Mediocri fortuna se contentum vivere.

Quinctiliane, vagae moderator ſumme juventae;
  Gloria Romanae, Quinctiliane, togae.
Vivere quod propero pauper, nec inutilis annis,
  Da veniam, properat vivere nemo ſatis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere cenſus:
  Atriaque immodicis arctat imaginibus.
Me focus, & nigros non indignantia fumos
  Tecta juvant, & fons vivus, & herba rudis.
Sit mihi verna ſatur, ſit non doctiſſima conjux,
  Sit nox cum ſomno, ſit ſine lite dies.

Vagae. Optata ſua facile mutantis; ſeu circuire ac vagari cupientis. *Togae*. Nam a Domitiano, cujus Nepotes erudivit, Senator factus eſt. *Propero*. Laute vivo cum poſſum, ideo ſemper pauper. *Arctat*. Ornat & cumulat domum magnifica ſupellectili. *Rudis*. Quae ſua ſponte naſcitur. *Satur*. Non avare nutritus.

Epigramma XXIV.

Ad Domitianum Caesarem in suis libris legendis votum.

Rerum certa ſalus, terrarum gloria, Caeſar,
  Soſpite quo magnos credimus eſſe Deos;

Si feſtinatis toties tibi lecta libellis
Detinuere oculos carmina noſtra tuos.
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,
Natorum genitor credar ut eſse trium.
Haec ſi diſplicui, fuerint ſolatia nobis;
Haec fuerint nobis praemia ſi placui.

Quo ſoſpite. Quaſi in ejus fauſtitate occupati. *Trium.* Qui tres liberos ex legitimis nuptiis ſuſcepiſſent magnis privilegiis per Caeſares ornabantur, iisdem alii virtutis cauſsa.

EPIGRAMMA XXV.

LIBRUM SUUM ROMAM MITTIT.

ROmam vade liber: ſi veneris unde requiret:
Aemiliae dices de regione viae.
Si, quibus in terris, qua ſimus in urbe, rogabit;
Corneli referas me licet eſse foro.
Cur abſim quaeret: breviter tu multa fatere;
Non poterat vanae taedia ferre togae.
Si, quando veniet? dicet: reſponde, Poeta
Exierat, veniet cum cytharaedus erit.

Corneli. Forum Cornelii a Cornelio Silla aedificatum, quare & forum Sillae dicitur: Ital. *Imola.* *Veniet.* Indignatur Poeta, quod tunc Romae magno in honore haberentur cytharaedi, non Poetae. *Reſponde.* Reſpondeo eſt etiam tertiae inflexionis apud priſcos.

EPIGRAMMA XXVI.

EJUSDEM PROPE ARGUMENTI.

Vis commendari ſine me curſurus in urbem,
Parve liber multis? an ſatis unus erit?
Unus erit (mihi crede) ſatis, cui non eris hoſpes,
Julius aſſiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc primi quaeres in limine tecti
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, Lares.
Eſt illi conjux, quae te manibuſque, ſinuque
Excipiet, vel ſi pulverulentus eas.
Hos tu ſeu pariter, ſive hanc, illumve priorem
Videris; hoc dices: Marcus avere jubet.
Hoc ſatis eſt, alios commendet epiſtola; peccat,
Qui commendandum ſe putat eſſe ſuis.

Primi tecti. In urbis ingreſſu, niſi mavis in prima aedium parte. *Pariter*. Simul ambo aſſidentes.

EPIGRAMMA XXVII.

IN PRODIGUM FILIUM.

COnſtituit, Philomuſe, Pater tibi millia bina
Menſtrua, perque omnes praeſtitit illa dies.
Luxuriam premeret cum craſtina ſemper egeſtas,
Et vitiis eſſent danda diurna tuis.

Idem

Idem te moriens heredem ex aſse reliquit:
Exheredavit te, Philomuſe, Pater.

Bina. Adde ſeſtertia, ſeu ſeſtertium, ſuntque quingenti nummi, ſeu centuſses: 500. *filippi, ovvero ſcudi Romani di* 10. *paoli l' uno*. *Menſtrua*. In menſem. *Craſtina*. Cum ſingulis diebus omnem pecuniam acceptam profudiſſes. *Ex aſſe*. In ſolidum, ſeu omnem hereditatem. *Exheredavit*. Nam ſtatim omnia profundes, ac pauper eris perinde ac ſi Pater te exheredaſſet.

EPIGRAMMA XXVIII.

DE VIPERA IN ORE URSAE LATENTE.

Proxima centenis oſtenditur urſa columnis,
Exornant ſictae qua platanona ferae;
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcher Hilas, teneram merſit in ora manum:
Vipera ſed caeco ſcelerata latebat in ore,
Vivebatque anima deteriore fera.
Non ſenſit puer eſse dolos, niſi dente recepto
Dum perit: o facinus falſa quod urſa fuit!

Platanona. Locus platanis pluribus ad amoenitatem conſitus. *Hiatus*. Dum circa urſam, ejuſque ora ludit, ac tentat an vera, & cujus conditionis ſit. *Caeco*. Obſcuro. *Falſa*. Si enim vera extitiſſet, puer non acceſſiſſet. *Falſa* autem, quod alii *auſa*, emendavit Scriverius.

EPIGRAMMA XXIX.

DIEI DISTRIBUTIO.

PRima ſalutantes atque altera conterit hora;
Exercet raucos tertia Cauſſidicos.
In quintam varios extendit Roma labores;
Sexta quies laſſis, ſeptima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octava palaeſtris:
Imperat excelſos frangere nona toros.
Hora libellorum decima eſt, Eupheme, meorum,
Temperat ambroſias cum tua cura dapes.
Et bonus aetherio laxatur nectare Caeſar,
Ingentique tenet pocula parca manu.
Tunc admitte jocos: greſſu timet ire licenti
Ad matutinum noſtra Thalia Jovem.

Prima. Prima & ſecunda diei artificialis (nam Romani diei horas a ſole oriente ad ſolem occidentem numerabant, ut prima hora initium eſſet diei, ſexta dimidium, duodecima finis) hora ſalutationibus deſtinatur. *Raucos.* Prae contentione & clamore. *Palaeſtris.* Luctae, armorum diſciplinae, aliis exercitationibus, ad quarum aliquas inungebantur, ut fortiores eſſent. *Toros.* Menſam: nam veſpere convivia parabantur. *Temperat.* Cum cenam Domitiano inſtruis. *Ingenti.* Qua ſceptrum ac terrarum imperium moderatur.

EPI-

EPIGRAMMA XXX.

LIBRUM AMICO MITTENS FESTINATORUM VENIAM PETIT.

Dum novus eſt, neque adhuc raſa mihi frõte libellus,
Pagina dum tangi non bene ſicca timet,
I puer, & caro perfer leve munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre, ſed inſtructus; comitetur pumice librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non poſſunt noſtros multae, Fauſtine, liturae
Emendare jocos: una litura poteſt.

Fronte. Ornamentis nondum paratis. *Spongia.* Spongia cum pumice comitetur librum, ut poliatur pumice ſi probatur, deleatur ſpongia ſi damnatur.

EPIGRAMMA XXXI.

IN ANTONIUM SATURNIUM.

Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes,
Et Saturninum te, miſer, eſſe pudet,
Impia Parrhaſia moviſti bella ſub urſa,
Qualia qui Phariae conjugis arma tulit.
Excideratne adeo fatum tibi nominis hujus,
Obruit Actiaci quod gravis ira freti?

An tibi promiſit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus, & Arctois plus licuiſset aquis?
Ille etiam noſtris Antonius occidit armis,
Qui tibi collatus, perfide, Caeſar, erat.

Nomine. Antoniorum; dum Antonius eſse vis hoc, eſt Domitiani collega, ut ille Antonius diu fuit collega Auguſti, non vis eſſe Saturninus, hoc eſt privatus Civis. *Parrhaſia*. In Germania; ex Parrhaſia urbe Arcadiae Caliſto Lycaonis filia converſa eſt in ſidus, quod urſa dicitur. *Moviſti*. Praefectus militum, & Dux arma in Domitianum. *Phariae*. Cleopatrae Aegypti Reginae. *Exciderat*! Oblitus eras Antonii malum omen; qui ab Auguſto interfectus eſt? Ita & tu a Domitiano, ut etiam Saturninus ab Ahala Servilio.

EPIGRAMMA XXXII.

DE PUERO A STILLICIDIO INTEREMTO.

QUa vicina pluit Vipſanis porta columnis,
Et madet aſſiduo lubricus imbre lapis,
In jugulum pueri, qui roſcida templa ſubibat,
Decidit hiberno praegravis unda gelu.
Cumque peregiſset miſeri crudelia fata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non ſaeva ſibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non eſt, ſi jugulatis aquae?

Vipſanis. Prope domum M. Vipſani Agrippae, quae domus centum columnis ornabatur ad portam capenam, nunc *porta di S. Sebaſtiano*. *Pluit*. Super eam portam plures fuerunt aquaeductus, & fontes. Hinc Juven. Sat. 3. v. 11. *Subſtitit ad veteres arcus, madidamque capenam*. *Unda*. Stillicidium.

EPI-

EPIGRAMMA XXXIII.

ENDROMIDEM PALESTRAE VESTEM AMICO MITTIT.

Hanc tibi ſequanicae pinguem textricis alumnam,
Quae Lacedaemonium barbara nomen habet
Sordida ſed gelido non aſpernanda Decembri
Dona, peregrinam mittimus endromida.
Seu lentum ceroma teris, tepidumve trigona,
Sive barpaſta manu pulverulenta rapis:
Plumea ſeu laxi partiris pondera follis;
Sive levem curſu vincere quaeris Atham:
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus;
Neve gravis ſubita te premat Iris aqua.
Ridebis ventos hoc munere tectus & imbres,
Nec ſic in Tyria ſindone tutus eris.

Sequanicae. In Gallia ad flumen Sequanam exſtructae. *Lacedaemonium*. Nam endromis graecum nomen fuit Spartae primum dictum, deinde in Latio uſurpatum. *Endromida*. Villoſam & craſſam veſtem, Ital. *gabbano, palandrana*, poſt curſum & exercitationem adhibita, ne madefacta corpora refrigeſcerent. *Ceroma*. Ex oleo, cera, & terra confectum, Ital. *olio, impiaſtro da Lottatori*; ait ergo; ſeu ceroma in lucta adhibuiſti, ſeu cetera. *Trigona*. Ital. *Palla a corda*: trigon dictus, quod luderent diſpoſiti ad modum trianguli. *Atham*. Athletam tum celebrem. *Penetrabile*. Penetrans. *Iris*. Pluvia inexpectata; iris enim ſerenum pollicetur, itaque ſi aqua conſequatur, erit ſubita.

EPIGRAMMA XXXIV.

SE ALTINI QUIESCERE, ET QUONDAM MORI CUPIT.

AEmula Bajanis Altini littora villis,
Et Phaethontei conſcia ſilva rogi,
Quaeque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupſit ad Euganeos ſola puella lacus;
Et tu Ledaeo felix Aquileja Timavo,
Hic ubi ſeptenos Cyllarus hauſit aquas,
Vos eritis noſtrae portus, requieſque ſenectae,
Si juris fuerint otia noſtra ſui.

Altini. Urbs haec non procul a Tarviſio & Aquileja nomen ſervat, non opes, quas Poeta effert. *Silva*. Luci & nemora ad Padum, ubi decidit Phaethon. *Dryadum*. Dryas ſociarum pulcherrima ſociis nomen fecit, & Fauno nupſit. *Antenoreo*. Faunus nemorum Deus in locis conſedit prope Patavium ab Antenore conditum. *Ledaeo*. Caſtor & Pollux Spartani cum ceteris Argonautis Timavum praetervexere. *Cyllarus*. Equus Caſtoris, aliis Pollucis. *Septenas*. Virg. 1. Aen. novem ei capita ſive ora attribuit, alii etiam.

EPIGRAMMA XXXV.

PROBARI CARMINA QUAE PAUCA SINT, SED LIMATA.

OBſtat care Pudens, noſtris ſua turba libellis:
Lectoremque frequens laſſat & implet opus.

Ra-

Rara juvant: primis ſic major gratia pomis:
Hybernae pretium ſic meruere roſae.
Saepius in libro memoratur Perſius uno,
Quam levis in tota Marſus Amazonide.
Tu quoque de noſtris relegas quemcumque libellis,
Eſſe puta ſolum: ſic tibi pluris erit.

Turba. Multitudo. *Frequens*. Ingens, numeroſum: hinc proverbium graecum; *magnus liber magnum malum*. *Rara*. Brevia & pauca. *Hibernae*. Quae ſane paucae ſunt. *Perſius*. Sex tantum Satyrarum auctor. *Marſus*. Magni carminis ſcriptor, quod Amazonides nuncupavit.

EPIGRAMMA XXXVI.

DE APE ELECTRO INCLUSA.

ET latet, & lucet Phaetontide condita gutta;
Ut videatur apis nectare clauſa ſuo:
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum:
Credibile eſt ipſam ſic voluiſſe mori.

Latet. Quia vere incluſa eſt. *Lucet*. Quia incluſa in ſuperficie, & in materia ſublucente. *Phaetontide*. In electro, quod ex earum arborum cortice emanat, in quas converſae ſunt ſorores Phaetontis. *Nectare*. In electro, quod eſt melli ſimillimum. *Dignum*. Ob ingenioſos labores in aedificando melle. *Credibile*. Si optio ei data fuiſſet ubi moreretur, hanc facile elegiſſet.

EPIGRAMMA XXXVII.

DE VIPERA ELECTRO INCLUSA.

FLentibus Heliadum ramis dum vipera ſerpit,
Fluxit in obſtantem ſuccina gutta feram:
Quae dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, ſepulcro,
Vipera ſi tumulo nobiliore jacet.

Flentibus. Humorem exſudantibus. *Heliadum*. Heliades a Parentis, Phaetontiades a fratris nomine. *Succina*. Electrum, quod ſuccus eſt arboris. *In feram*. In viperam occurrentem. *Miratur*. Dum moratur admirans ſe ab electro vinciri. *Riguit*. Incluſa & vincta eſt. *Cleopatra*. Victa ab Auguſto ſe in ſepulcro a ſe exſtructo abdidit, ſed inde exſtracta aſpidis morſu interiit, & Romam adducta eſt.

EPIGRAMMA XXXVIII.

BINAE DAMAE CORNIBUS SESE AGGRESSAE AMBAE INTEREUNT.

FRontibus adverſis molles concurrere damas
Vidimus, & fati ſorte jacere pari.
Spectavere canes praedam, ſtupuitque ſuperbus
Venator, cultro nil ſupereſſe ſuo.

Un-

Unde leves animi tanto caluere furore?
Sic pugnant tauri, ſic cecidere viri.

Pari ſorte. Mutuo vulnere. *Praedam.* Quae praeda eſſe conſueverant. *Cultro.* Gladio, haſtae.

EPIGRAMMA XII.

DE HORTIS JULII MARTIALIS.

JUli jugera pauca Martialis
Hortis Heſperidum beatiora,
Longo Janiculi jugo recumbunt.
Lati collibus imminent receſſus;
Et plano modico tumore vertex,
Caelo perfruitur ſereniore,
Et curvas nebula tegente valles
Solus luce nitet peculiari:
Puris leniter admoventur aſtris
Celſae culmina dedicata villae.
Hinc ſeptem dominos videre montes,
Et totam licet aeſtimare Romam,
Albanos quoque, Tuſculoſque colles,
Et quodcumque jacet ſub Urbe frigus;
Fidenas veteres, breveſque Rubras;
Et quod virgineo cruore gaudet
Annae pomiferum nemus Perannae.
Illic Flaminiae, ſalariaeque
Geſtator patet, eſſedo tacente,
Ne blando rota ſit moleſta ſomno,

Quem

Quem nec rumpere nauticum celeuſma,
Nec clamor valet helciariorum:
Cum ſit tam prope Milvius, ſacrumque
Lapſae per Tiberim volent carinae
Hoc rus, ſeu potius domus vocanda eſt,
Commendat Dominus; tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hoſpitalitate.
Credas Alcinoi pios Penates,
Aut facti modo divitis Molorchi.
Vos nunc omnia parva qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Praeneſte domate, pendulamque
Uni dedite Setiam colono:
Dum, me judice, praeferantur iſtis
Juli jugera pauca Martialis.

Heſperidum. Heſperi Atlantis fratris filiae amoeniſſimos ditiſſimoſque hortos, in quibus aurea mala, & auriferum nemus habuerunt; his Julii rura praeferuntur. *Recumbunt*. In colle leniter eminente quaſi ſedent. *Tumore*. Altitudine. *Puris aſtris*. Ubi aer & aſtra nullo impedimento cernuntur. *Frigus*. Loca opaca, & ad captandum frigus idonea. *Fidenas*. Oppidum ab Aſcanio in Sabinis conditum, everſum a M. Aemilio, quod ſaepius rebellaſſet: ex ejus ruinis nunc *Caſtel Jubileo*. *Rubras*. Parvum oppidum in Vejenti agro Ital. *Grotta Roſſa*. *Cruento*. Nemus Dianae Aricinae, cui humanae victimae immolabantur, ut in Graecia Dianae Tauricae. *Annae Perannae*. Ejus loci Reginae, quae ob ſeditionem ſibi mortem conſcivit. *Flaminiae*. In via Flaminia & Salaria geſtari conſueverant Nobiles vehiculis delicatioribus ad delicias. *Sacer*. Tiberis quaſi Deus habitus ob Romulum ac Remum in eo amne expoſitos & ſervatos.

Al-

Alcinoi. Regis Phaeacum, qui Uliſſem hoſpitio accepit. *Molorchi*. Arcadius ſenex, qui Herculem ad Nemaeum leonem interficiendum euntem domo accepit, ipſique poſtea Herculis ſacra inſtituit Molorchaea dicta. Huic ſacellum Domitianus exſtruxit prope Herculis fanum. *Centeno*. Centum operis ligone utentibus.

EPIGRAMMA XL.

IN LINUM EX IGNOTIS VITIIS DECOCTOREM.

Egiſti vitam ſemper, Line, municipalem,
Qua nihil omnino vilius eſſe poteſt.
Idibus, & raris togula eſt excuſſa calendis:
Duxit & aeſtates ſyntheſis una decem.
Saltus aprum, campus leporem tibi miſit inemtum:
Silva gravis turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo venit de gurgite piſcis:
Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener Argolica miſſus de gente miniſter,
Sed ſtetit inculti ruſtica turba foci.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris:
Nec merſa eſt pelago, nec fluit ulla ratis.
Suppoſita eſt blando numquam tibi teſsera talo:
Alea ſed parcae ſola fuere nuces.
Dic, ubi ſit decies, Mater quod avara reliquit?
Nuſquam eſt, feciſti rem, Line, difficilem.

Municipalem. Ruſticam, frugalem, exiguae impenſae. *Idibus*. Calendis, nonis, idibus ſplendidius cenabant, ſplendi-

didiuſque veſtiebant. *Excuſſa.* Mut t , & famulis donata. *Syntheſis.* Mollior ac ditior veſtis. *Argolica.* Pocillator inſignis, aut famulus non ex Graecia accitus eſt, quaſi alter Ganimedes. *Ignis.* Nihil incendio abſumtum eſt. *Sirius.* Agri nec nimio aeſtu, nec grandine incenſi ſunt. *Ratis.* Quae a te emtas, aut miſsas merces veheret. *Teſſera.* Teſſera hic eſt tabula, in qua luditur; nihil ludens aut ſpondens perdidiſti, qui ergo decoxiſti? *Decies.* Adde ſeſtertium, quod eſt ad viginti quinque millia aureorum Romanorum.

EPIGRAMMA XLI.

VESTINI LIBERALITATEM COMMENDAT.

Cum gravis extremas Veſtinus duceret horas,
Et jam per ſtygias eſſet iturus aquas,
Ultima volventes oravit penſa ſorores,
Ut traherent parva ſtamina pulla mora:
Jam ſibi defunctus, caris dum vivit amicis,
Moverunt tetricas tam pia vota Deas.
Tum largas partitus opes a luce receſſit:
Seque mori poſt hoc credidit ille ſenem.

Veſtinus. Hic in conſulatu praeter omnem culpam a Nerone mori juſſus, opes ſuas Amicis diſtribuit. *Sorores.* Parcas. *Pulla.* Nigra, atra, & mortem minantia. *Senem.* Factorum & gloriae plenum.

EPI-

EPIGRAMMA XLII.

INIQUA IN VIVENTES POETAS FAMA.

Eſſe quid hoc dicam, vivis quod fama negatur?
Et ſua quod rarus tempora lector amat?
Hi ſunt invidiae nimirum, Regule, mores;
Praeferat antiquos ſemper ut illa novis.
Sic veterem ingrati Pompeji quaerimus umbram:
Sic laudant Catuli vilia templa ſenes.
Ennius eſt lectus ſalvo tibi Roma, Marone:
Et ſua riſerunt ſaecula Maeonidem:
Rara coronato plauſere theatra Menandro:
Norat Naſonem ſola Corinna ſuum.
Vos tamen o noſtri, ne feſtinate, libelli:
Si poſt fata venit gloria, non propero.

Quid? In cauſſa ſunt, quod viventium ut virtutes, ita & vitia novimus; veterum ſolum virtutes advertimus; quod cum vivis aemulatio, invidia, affectio alia ſemper intercedit, cum mortuis extincta haec ſunt. *Umbram*. Porticum ad auram captandam a Pompejo magnifice excitatum. *Catuli*. Senes vetus Capitolium jam collapſum a Q. Catulo Luctatio excitatum praeferunt Capitolio nunc a Domitiano magnificentius inſtauratum. *Salvo*. Vivo. *Maeonidem*. Homerum. *Rara*. Prope vacua. *Menandro*. Civi ſuo forte Athenienſes, Aegypti certe Reges magnis praemiis ſaepe invitato plauſerunt. *Corinna*. Fictum ab Ovidio nomen. Hic porro queritur ſeu fingit, non narrat; nam magni illi viri etiam vivi magni aeſtimati ſunt.

EPI-

EPIGRAMMA XLIII.

SE PAUPEREM, SED HONESTUM, ET MULTIS CELEBRATUM ESSE.

SUm, fateor, ſemperque fui, Calliſtrate, pauper;
Sed non obſcurus, nec male notus Eques:
Sed toto legor orbe frequens, & dicitur, hic eſt.
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Niliacae ſervit tibi gleba Syenes:
Tondet & innumeros Gallica Parma greges.
Hoc ego, tuque ſumus: ſed quod ſum non potes eſſe,
Tu quod es, e populo quilibet eſse poteſt.

Libertinas. Fraude comparatas, aut certe in vitae ignobilitate. *Flagellat.* Arctat, & quaſi verberat preſſas prae multitudine. *Niliacae.* Magna praedia habes vel in Aegypto. *Parma.* Parmenſis ducatus princeps Urbs pecore, lanis etiam tum celebris.

EPIGRAMMA XLIV.

QUOD SAPIENTI DONATUR NON PERIRE.

CAllidus effracta nummos fur auferet arca:
Proſternet patrios impia flamma Lares.

De-

Debitor uſuram pariter ſortemque negabit,
Non reddet ſterilis ſemina jacta ſeges.
Diſpenſatorem fallax ſpoliabit amicus:
Mercibus exſtructas obruet unda rates.
Extra fortunam eſt quidquid donatur amicis:
Quas dederis, ſolas ſemper habebis opes.

Callidus. Tempus furandi veſtigans & captans. *Impia*. Ab inimico aut hoſte incenſa. *Uſuram*. Mercedem, quam pro ſumma pecuniae acceptae debet, ipſamque ſortem. Ital. *il frutto e il capitale*, decoctor aut fugitivus non reddet. *Diſpenſatorem*. Dum ficto officio & mollibus verbis deceptus rem tuam diviſeris.

EPIGRAMMA XLV.

IN BENEFICIA PRAEDICANTEM.

QUae mihi praeſtiteris memini ſemperque tenebo:
Cur igitur taceo, Poſtume? tu loqueris:
Incipio quoties alicui tua dona referre,
Protinus exclamat: dixerat ipſe mihi.
Non belle quaedam faciunt duo: ſufficit unus
Huic operi: ſi vis, ut loquar; ipſe tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Poſtume, dones,
Auctoris pereunt garrulitate ſui.

Tu loqueris. Tu quae beneficia in me contuliſti ſemper jactas atque auges. *Pereunt*. Nam quemadmodum ſi praedicat beneficium qui accepit, quaſi beneficium remuneratur, ita perdit beneficium ſi praedicat qui contulit. Ter. Andr. act. 1. ſc. 1. *Iſtaec commemoratio quaſi exprobratio eſt immemoris beneficii*.

EPIGRAMMA XLVI.

PAUCITATIS AMICORUM CAUSSA.

Quod non ſit Pylades hoc tempore, non ſit Oreſtes
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem:
Nec melior rhombus, turduſve dabatur Oreſti,
Sed par atque eadem cena duobus erat.
Tu Lucrina voras; me paſcit aquoſa Peloris:
Non minus ingenua eſt & mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia veſtit:
Vis te purpureum, Marce, ſagatus amem?
Ut praeſtem Pyladen, aliquis mihi praeſtet Oreſtem.
Hoc non fit verbis, Marce, ut ameris ama.

Bibebat. Erat ambobus eadem omnino menſa. *Lucrina*. Lectiſſimos atque optimos piſces paratos ex Lucrino, quibus plane abundabat. *Peloris*. Me viliores piſces ex Pelori ſinu in Sicilia educti reficiunt. *Tyros*. Te purpura e Tyro Cadmi Urbe advecta veſtit, vilis me ſagus ex Gallia.

EPIGRAMMA XLVII.

IN CAUSSIDICUM NIMIUM A PROPOSITO ABERRANTEM.

Non de vi, neque caede, nec veneno,
Sed lis eſt mihi de tribus capellis:
Vicini queror has abeſſe furto:

Hoc

Hoc Judex ſibi poſtulat probari.
Tu Cannas: Mithridaticumque bellum,
Et perjuria Punici furoris,
Et Sillas, Marioſque, Mutioſque
Magna voce ſonas, manuque tota.
Jam dic, Poſtume, de tribus capellis.

Cannas. Bellum ac caedem ad Cannas Apuliae vicum ab Annibale Romanis illatam, quemadmodum & cetera hoc loco commemorata perſequeris, ut rem magnam in re parva agere videaris. Haec magna ſunt, ſed non ad rem.

EPIGRAMMA XLVIII.

AMICUM MONET, NE IN BELLO NIMIS AUDEAT.

Marcelline, boni ſoboles ſincera Parentis,
Horrida Parrhaſio quem tegit Urſa jugo:
Ille vetus pro te, patriuſque quod optat amicus
Accipe, & haec memori pectore vota tene.
Cauta ſit ut virtus, nec te temerarius ardor
In medios enſes, ſaevaque tela ferat.
Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
Tu potes & patriae miles & eſſe decus.

Parrhaſio. In Dacia, quae in ſeptentriones vergit: militavit enim in Dacis & Getis hic Marcellinus. *Ille vetus.* Martialis Parenti & Filio vetus amicus. *Egentes.* Qui ingenio non vigent, nec ingenio gloriam ſibi poſſunt comparare.

EPIGRAMMA XLIX.

MOLLIS VITA OTHONIS FORTI MORTE HONESTATA.

CUm dubitaret adhuc belli civilis Enyo,
Forſitan & poſset vincere mollis Otho:
Damnavit multo ſtaturum ſanguine Martem,
Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, ſane vel Caeſare major
Dum moritur, numquid major Othone fuit?

Enyo. Cum belli Dea, ſeu potius furia, quae civile bellum inter Othonem, Galbam, & Vitellium ſibi ordine ſuccedentes, dubia eſſet de belli exitu. *Mollis Otho.* Otho legitimus Caeſar, antea vere effeminatus, Galbae ſeditioſo Civi ſe oppoſuit, cum eo certavit, fraude tandem ſuperatus a Vitellio Galbae Duce ſe ipſe interfecit, ne tanta multitudo periret, cum adhuc victoriam integrae copiae, & amici juberent ſperare. *Cato.* Qui ſe Uticae interemit, ne in Caeſaris poteſtatem veniret.

EPIGRAMMA L.

INVITAT DOMITIANUM, UT IN URBEM REDEAT.

SI deſiderium, Caeſar, populique Patrumque
Reſpicis, & Latiae gaudia vera togae;

Red-

Redde Deum votis poſcentibus: invidet hoſti
Roma ſuo, veniat laurea multa licet.
Terrarum Dominum propius videt ille, tuoque
Terretur vultu barbarus, & fruitur.

Togae. Omnium Romanorum gentis togatae. *Deum*. Te Domitiane. *Hoſti*. Germaniae, ubi es. *Laurea*. Arma, inſignia, ſpolia Dacis & Sarmatis erepta. *Terretur*. Terretur praeſtantia & poteſtate, fruitur majeſtate & clementia.

EPIGRAMMA LI.

DE FAMA REDITUS DOMITIANI IN URBEM.

ECquid Hyperboreis ad nos converſus ab oris
Auſonias Caeſar jam parat ire vias?
Certus abeſt auctor, ſed vox hoc nunciat omnis:
Credo tibi, verum dicere, Fama, ſoles.
Publica victrices teſtantur gaudia chartae:
Martia laurigera cuſpide pila virent.
Rurſus, io! magnos clamat tibi Roma triumphos,
Invictuſque tua, Caeſar, in Urbe ſonas.
Sed jam laetitiae quo ſit fiducia major,
Sarmaticae laurus nuntius ipſe veni.

Hyperboreis. E Sarmatis & Dacis. *Victrices*. Epiſtolae, quae a Ducibus ad Senatum de victoria aliqua mittebantur, lauro ornabantur, quemadmodum etiam ſpolia e victoria in urbem miſſa.

EPIGRAMMA LII.

DE REDITU DOMITIANI EX SARMATIA IN URBEM.

NUnc hilares, ſi quando mihi, nunc ludite, Muſae:
Victor ab Odbryſio redditur orbe Deus.
Certa facis populi tu primus vota, December:
Jam licet ingenti dicere voce, venit.
Felix ſorte tua, poteras non cedere Jano
Gaudia ſi nobis, quae dabit ille, dares.
Feſta coronatus ludet convicia miles,
Inter laurigeros cum comes ibit equos.
Fas audire jocos, levioraque carmina, Caeſar,
Eſt tibi: ſi luſus ipſe triumphus amat.

Odbryſio. E Thracia, in qua Odhryſa urbs verſus Euxinum. *Poteras*. Quia non adhuc certus erat Domitiani adventus, ideo *poteras*, *dares*; non *poteris*, *dabis*. *Jano*. Calendis Januarii ingenti gaudio Jani ſacra celebrabantur. *Coronatus*. In triumphis lauro milites & equi ipſi coronati incedebant. *Convicia*. In triumpho milites Ducum vitia liberius traducere permittebantur, nedum hoſtium perfidiam.

EPIGRAMMA LIII.

CARMEN APOLLINARI AMICO MITTIT.

APollinarem conveni meum ſcazon,
Et ſi vocabit (ne moleſtus accedas)

Hoc

Hoc qualecumque, cujus aliqua pars ipſe eſt,
Dabis, hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte viderit tota,
Noto rogabis ut favore ſuſtentet.
Quanto mearum, ſcis, amore nugarum
Flagret: nec ipſe plus amare te poſſum.
Contra malignos eſſe ſi cupis tutus,
Apollinarem conveni meum ſcazon.

Facetum. Vere; nam lepida fere ſolum, non ſevera & magnifica tractat hoc genus carminis. *Tota*. Non contracta & averſa, ſed explicata & laeta.

EPIGRAMMA LIV.

LIBELLUM SUUM CAESIO SABINO AMICO MITTIT.

NOſti ſi bene Caeſium, libelle,
Montanae decus Umbriae Sabinum,
Auli municipem mei Pudentis;
Illi tu dabis haec vel occupato:
Inſtent mille licet premantque curae,
Noſtris carminibus tamen vacabit.
Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus leget libellis.
O quantum tibi nominis paratur!
O quae gloria? quam frequens amator!
Te convivia, te forum ſonabit,
Aedes, compita, porticus, tabernae:
Uni mitteris, omnibus legeris.

Turni. Poſtquam legerit Satiras Turni Vatis ab Arunca tum non ſine laude florentis.

EPIGRAMMA LV.

EJUSDEM PROPE ARGUMENTI.

SI placidum videas ſemper, Criſpine, Tonantem;
Nec te Roma minus, quam tua Memphis amet,
Carmina Parrhaſia ſi noſtra legentur in Aula;
[Namque ſolent ſacra Caeſaris aure frui;]
Dicere de nobis, ut lector candidus, aude;
Temporibus praeſtat nonnihil ille tuis.
Nec Marſo nimium minor eſt, doctoque Catullo.
Hoc ſatis eſt ipſi, cetera mando Deo.

Tonantem. Domitianum. *Parrhaſia*. Palatina ab Evandro Arcadiae Rege, qui in eo colle conſedit, ita dicta. *Praeſtat*. Hic Poeta eſt ornamentum hujus aetatis. *Marſo*. Poeta tum non ignobilis.

EPIGRAMMA LVI.

DE ADVENTU DOMITIANI IN URBEM.

PErveniſſe tuam jam te ſcit Rhenus in Urbem:
Nam populi voces audit & ille tui.
Sarmaticas etiam gentes, Iſtrumque, Getaſque
Laetitiae clamor terruit ipſe novae.

Dum

Dum te longa ſacro venerantur gaudia Circo,
Nemo quater miſſos currere ſenſit Equos.
Nullum Roma Ducem, nec te ſic, Caeſar, amavit:
Te quoque jam non plus, ut velit ipſa, poteſt.

Rhenus. Germani, qui Rhenum accolunt. *Voces.* Plauſus, triumphos. *Sarmaticas.* Polonos, Hungaros, alios populos finitimos. *Iſtrum.* Danubium, tranſque illum Getas, ſeu Scythas. *Terruit.* Ne de illis quoque olim triumphes. *Longa.* Repetita, geminata, diu producta. *Quater.* Dum omnes in te unum oculos convertunt, non advertunt equos jam quater e carceribus ad metam immiſſos perveniſſe. *Nec te.* Dum Roma aberas tui deſiderium crevit, itaque plus diligunt nunc cum rediiſti, quam antea cum nuſquam aberas.

EPIGRAMMA LVII.

IN IDEM ARGUMENTUM.

DUm nova Pannonici numeratur gloria belli,
Omnis & ad reducem dum litat ara Jovem;
Dat populus, dat gratus Eques, dat thura Senatus,
Et ditant Latias tertia dona tribus.
Hos quoque ſecretos memorabis Roma triumphos,
Nec minor iſta tuae laurea pacis erit.
Quod tibi de ſancta credis pietate tuorum,
Principis eſt virtus maxima noſſe ſuos.

Jovem. Domitianum e Pannonia, ſeu Sarmatia reverſum. *Ditant.* Dum omnibus Domitianus epulum, alia dona ter-

tio diſtribuit ob tertiam victoriam de Sarmatis. *Secretos*. Privatos, ſine pompa; cum enim poſſet juſtum triumphum agere, tantum lauream Jovi Capitolino intulit. *Suos*. Suorum Civium benevolentiam a praeclare factis Principis profectam.

EPIGRAMMA LVIII.

DE EODEM DOMITIANI IN URBEM ADVENTU.

Phoſphore, redde diem, quid gaudia noſtra moraris?
Caeſare venturo, Phoſphore, redde diem.
Roma rogat: placidi numquid te pigra Bootae
Plauſtra vehunt, lento quod nimis igne venis?
Ledaeo poteras abducere Cyllaron aſtro:
Ipſe ſuo cedet nunc tibi Caſtor equo.
Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus & Aethon
Frena volunt: vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidae non cedunt ſidera luci,
Et cupit Auſonium luna videre Ducem.
Jam, Caeſar, vel nocte veni: ſtent aſtra licebit,
Non deerit populo te veniente dies.

Moraris. Niſi enim cito venis gaudia noſtra tardantur. *Bootae*. Sidus prope Urſam majorem tribus & viginti ſtellis fulgens bubulci imaginem praeſeferens. *Ledaeo*. Poteras eripere Geminis, in quod ſidus converſi ſunt Caſtor & Pollux Ledae filii, tibique ad celeritatem quaſi vendicare Cyllarum equum Pollucis aſtris additum, ut cito nobis diem afferres? *Quid tenes:* Quid ſolem ipſum oriri cupientem tardas? *Xanthus*. Equi ſolis.. *Memnonis*. Aurora. *Non cedunt*.

dunt. Non properant ſidera ut ſe abſcondant, & dent locum ſoli. *Ducem*. Domitianum Italiae ac terrarum Dominum. *Luna*. Ab hominum aſpectu die abſcondita, & in caelo tamen lucens ac videns terras. *Stent*. Quamvis nox ſit, tu eris dies virtutum tuarum ſplendore.

EPIGRAMMA LIX.

DIIS UT PRINCIPIBUS HONORIFICUM ESSE A MULTIS ROGARI.

SI quid forte petam timido gracilique libello,
Improba non fuerit ſi mea charta, dato.
Et ſi non dederis, Caeſar, permitte rogari:
Offendunt numquam thura preceſque Jovem.
Quid ſingit ſacros auro, vel marmore vultus,
Non facit ille Deos: qui rogat, ille facit.

Si quid. Quo facilius audiatur & impetret, forte ſe petiturum praefatur. *Gracili*. Brevi, parvo, exiguo. *Improba*. Audax, impudens. *Charta*, Poſtulata per librum inſinuata. *Vultus*. Qui imaginem aut ſtatuam facit. *Qui rogat*. Hic enim rogati divinitatem poteſtatemque confitetur.

EPIGRAMMA LX.

REDITUM EX SICILIA PRISCO TERENTIO GRATULATUR.

PRiſcus ab Aetnaeis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur; hanc lucem lactea gemma notet.

De-

Defluat & lento ſplendeſcat turbida vino
Amphora centeno Conſule facta minor.
Continget nox quando meis tam candida menſis?
Tam juſto dabitur quando calere mero?
Cum te, Flacce, mihi reddet Cythereja Cypros
Luxuriae fiet tam bona cauſſa meae.

Aetnaeis. E Sicilia, ubi Aetna mons. *Lactea*. Alba: ab eo more ductum, quo fauſtos dies albis lapillis, infauſtos nigris notabant. *Splendeſcat*. Quae ſplendida & ſublucens fit ea parte, qua vinum emiſit: turbida & ſubobſcura eſt ea parte, qua vinum continet. *Centeno*. Centum annis ſervata, atque ejus Conſulis nomine ſignata eſt, quo vino impleta. *Cythereja*. Cum Veneris ſignum me arbitrum convivii faciet in gratiam tui celebrati. Hor. lib. 2. od. 7. *Quem Venus arbitrum Dicet bibendi?*

EPIGRAMMA LXI.

DOMITIANI CUM JOVIS CONVIVIO COMPARATUR.

QUanta Gygantei memoratur menſa triumphi,
Quantaque nox Superis omnibus illa fuit;
Qua bonus accubuit genitor cum plebe Deorum,
Et licuit Faunis poſcere vina Jovem.
Tanta tuas, Caeſar, celebrant convivia laurus;
Exhilarant ipſos gaudia noſtra Deos.
Veſcitur omnis Eques tecum, populuſque, Patreſque;
Et capit ambroſias cum Duce Roma dapes,
Gran-

Grandia pollicitus, quanto majora dediſti!
Promiſſa eſt nobis ſportula, recta data eſt.

Gygantei. Triumphus poſt devictos Gygantes: Romanum morem ad Deos transfert. *Cum plebe*. Cum minimarum rerum Numinibus. *Sportula*. Sportula erat certa pecuniae vis loco menſae, cena recta erat ipſa cena, & cum eo celebrata qui invitaverat, ideoque majoris exiſtimationis argumentum, & majus donum.

EPIGRAMMA LXII.

MUNERA EX DONANTIS AMORE PRETIOSA FIERI.

MAgna licet toties tribuas, majora daturus
Dona, Ducum victor, victor & ipſe tui:
Diligeris populo non propter praemia, Caeſar;
Propter te populus praemia, Caeſar, amat.

Ducum. Sarmatum ac Dacorum Regum. *Propter te*. Propter amoris tui magnitudinem.

EPIGRAMMA LXIII.

AD STUDIA PAUCOS EXCITARI.

TEmporibus noſtris aetas cum cedat avorum,
Creverit & major cum Duce Roma ſuo:

In-

Ingenium ſacri miraris abeſſe Maronis,
Nec quemquam tanta bella ſonare tuba:
Sint Maecenates, non deerunt, Flacce, Marones,
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Jugera perdiderat miſerae vicina Cremonae,
Flebat & adductas Tityrus aeger oves:
Riſit Tuſcus Eques paupertatemque malignam
Reſpuit, & celeri juſſit abire fuga.
Accipe divitias, & Vatum maximus eſto,
Tu, licet, & noſtrum, dixit, Alexin ames.
Excidit attonito pinguis Galathea Poetae,
Theſtylis & rubras meſſibus uſta genas.
Protinus Italiam concepit, & arma Virumque,
Qui modo vix Culicem fleverat ore rudi.
Quid Varos, Marſoſque loquar, ditataque Vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, ſi munera Maecenatis
Des mihi? Virgilius non ero, Marſus ero.

Cum Duce. Domitiano, qui Urbem molibus, imperium provinciis auxerat. *Maecenates*. Litteratorum Patroni & remuneratores. *Jugera*. Praedium in diviſione agri Cremonenſis ac Mantuani amiſſum. *Tuſcus Eques*. Maecenas ex etruſcis Regibus natus ſolatus eſt ac ditavit Virgilium. *Galathea*. Dimiſsa ſunt ab eo paſtoralia carmina, & ad heroica converſus eſt. *Uſta genas*. Ruſticae mulieris ſub ſole aſſidue agentis pulchra deſcriptio. *Culicem*. Breve Virgilii carmen ita inſcriptum. *Varos*. Praeclari ea aetate Vates.

EPIGRAMMA LXIV.

SILII ITALICI FILIO CONSULATUM GRATULATUR.

AUguſto pia thura, victimaſque
Pro noſtro date Silio Camoenae.
Bis ſenos jubet en redire faſces
Nato Conſule, nobilique virga
Vatis Caſtaliam domum ſonare.
Rerum prima ſalus & una Caeſar,
Gaudenti ſupereſt adhuc quod optet
Felix purpura, tertiuſque Conſul.
Pompejo dederit licet Senatus,
Et Caeſar Genero ſacros honores:
Quorum pacificus ter ampliavit
Janus nomina, Silius frequentes
Mavult ſic numerare Conſulatus.

Auguſto. Domitiano: conſecuti enim Caeſares ab Auguſti virtute & felicitate, aut etiam a Caeſaris Caeſares & Auguſti appellati ſunt. *Silio*. Filio, ut in argumento poſitum eſt, non Silio Patri, & carminis de bello Punico auctori. *Faſces*. Duodecim Lictores cum virgarum faſcibus Conſules comitabantur. *Caſtaliam domum*. Propter Silii Patris carmina. *Tertius Conſul*. Tacite a Domitiano petit, ut alteri Silii filio Conſulatum largiatur, ut tres Conſules ejusdem familiae eſſent. *Genero*. Marco Vipſanio Agrippae, cui Auguſtus Juliam filiam in matrimonium tradidit.

EPI-

EPIGRAMMA LXV.

AMICUM AD DELICIAS INVITAT.

Liber amicorum dulciſſima cura tuorum;
Liber in aeterna vivere digne roſa:
Si ſapis, Aſſyrio ſemper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingant frondea ſerta caput.
Candida nigreſcant vetulo cryſtalla falerno,
Et caleat blando mollis amore torus.
Qui ſic vel medio finitus vixit in aevo,
Longior huic facta eſt, quam data vita fuit.

Amomo. Unguentis & floreis ſertis: quem morem ſe coronandi in conviviis paſſim audis a Poetis. *Nigreſcant.* Impleantur falerno nigro, quod generoſiſſimum eſt. *In aevo medio.* Qui ad dimidium dierum ſuorum non pervenit.

EPIGRAMMA LXVI.

AD DOMITIANUM PUGILLATUS INSTAURATOREM.

Sanctorum nobis miracula reddis avorum,
Nec pateris, Caeſar, ſaecula cana mori:
Cum veteres Latiae rebus renovantur arenae,
Et pugnet virtus ſimpliciore manu.

Sic

Sic priſcis ſervatur honos te Praeſide templis,
Et caſa tam culto ſub Jove nomen habet.
Sic nova dum condis, revocas, Auguſte, priora;
Debentur quae ſunt, quaeque fuere, tibi.

Miracula. Pugilum, ſeu luctatorum certamina ab avis ſaepius celebrata, proximis vero & noſtris temporibus intermiſſa reſtituis. *Cana.* Antiqua; nec finis veterum temporum inſtituta interire. *Arenae.* Pugilum in amphiteatro pugnas. *Simpliciore.* Non ad internecionem ut in gladiatoribus, ſed ad victoriam incolumi utroque pugile. *Servatur.* Dum alia ad magnificentiam inſtauras, alia rudia relinquis ad ſimplicitatem. Itaque ut Jupiter non minus magnificis quam rudibus templis delectatur, ita Domitianus non minus majora gladiatorum, quam minora pugilum certamina intuetur & probat.

EPIGRAMMA LXVII.

SUOS LIBELLOS DOMITIANO OFFERRI CUPIT.

DAnte tibi turba querulos, Auguſte, libellos,
Nos quoque quod Domino carmina parva damus,
Poſſe Deum rebus pariter, Muſiſque vacare
Scimus; & haec etiam ſerta placere tibi.
Fer Vates, Auguſte, tuos: nos gloria dulcis,
Non tua cura prior, deliciaeque ſumus.
Non quercus te ſola decet, nec laurea Phoebi:
Fiat & ex hedera civica noſtra tibi.

Querulos. Quibus alii ſuas calamitates, alii tolerata mala exponunt. *Deum.* Scimus te, Domitiane poſſe imperii

rii adminiſtrationi, ſimulque ſtudiorum amoenitati vacare pro ingenii tui magnitudine & humanitate. *Quercus*. Corona ex quercu & lauru Imperatores donabantur, Poetae ex hedera.

EPIGRAMMA LXVIII.

SE OPES CUPERE, UT SIT MUNIFICUS.

Credis ob hoc me, Paſtor, opes fortaſſe rogare,
Propter quod vulgus, craſſaque turba rogat?
Ut Setina meos conſumat gleba ligones,
Et ſonet innumera compede Tuſcus ager?
Ut Mauri Libycis centum ſtent dentibus orbes,
Et crepet in noſtris aurea lamna toris?
Nec labris niſi magna meis cryſtalla ferantur,
Et faciant nigras noſtra falerna nives?
Ut Canuſinatus noſtro Syrus aſſere ſudet,
Et mea ſit culto ſella cliente frequens?
Ut lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas?
Et maſſyleum virga gubernet equum?
Eſt nihil ex iſtis: Superos ac ſidera teſtor.
Ergo quid? ut donem, Paſtor, & aedificem.

Setina. Ut vineas multo opere Setiae aedificem, ut inde optimo vino abundem. *Compede*. Ut multos ſervos Etruſcis agris colendis occupem. *Orbes Mauri*. Ut menſas rotundas e marmore Mauritano, aut ebore Africano exſtruam. *Lamna*. Ut argenteis atque aureis laminis menſas ipſas exornem. *Nigras*. Nix, dum in ea vinum refrigeſcit, nigra fit

ſit ex evaporante, aut refuſa vini parte. *Syrus*. Ut ſervus, qui fere ex Syria, aut finitima regione alias emitur, nunc ex Canuſio Apuliae urbe & lanis divite, laneis veſtibus indutus ſudet lectica vehenda. *Mula*. Ut jumentis abundem ad comportandas purpuras e Tyro. *Maſſyleum*. Ut equos Maſſylorum ſeu Numidarum virga non frenis regi ſolitos domi alam ad luxum.

EPIGRAMMA LXIX.

IN TEMPORUM SUORUM IMPROBITATEM QUERENTEM.

Dixerat o mores! O tempora! Tullius olim,
Sacrilegum ſtrueret cum Catilina nefas:
Cum Gener, atque Socer diris concurreret armis,
Maeſtaque civili caede maderet humus.
Cur nunc, o mores! cur nunc, o tempora! dicis?
Quod tibi non placeat, Ceciliane, quid eſt?
Nulla Ducum feritas, nulla eſt inſania ferri:
Pace frui certa, laetitiaque licet.
Non noſtri faciunt, tua quod tibi tempora ſordent,
Sed faciunt mores, Caeciliane, tui.

Nefas. Patriae exitium. *Cum Gener*. Cum Pompejus, qui Juliam in matrimonium duxerat, &. Caeſar civile bellum ſuſcepiſſent. *Ducum*. Nulla regnandi, aut in alios ſaeviendi cupiditas principes civitatis exagitat. *Sordent*. Dum ea traducis & damnas. *Mores*. Quibus nec alios nec te pateris.

EPIGRAMMA LXX.

IN SUTOREM SPLENDIDE VIVENTEM.

Dentibus antiquas ſolitus producere pelles,
Et mordere luto putre vetuſque ſolum:
Praeneſtina tenes defuncti rura Patroni,
In quibus, indignor, ſi tibi cella fuit.
At me litterulas ſtulti docuere Parentes:
Quid cum Grammaticis, Rhetoribuſque mihi?
Frange leves calamos, & ſcinde Thalia libellos,
Si dare ſutori calceus iſta poteſt.

Dentibus. Elegans ſutoris corium dentibus calceiſque aptantis deſcriptio. *Rura.* Sutoris opera eo perveniſti, ut villam emeris, in qua olim nec ut famulus acceptus eſſes. *Quid?* Indignatur vili opera ad tantas opes quemquam pervenire, ad quas egregiis ſtudiis non pervenitur.

EPIGRAMMA LXXI.

DE APOLLINARIS VILLA IN LITTORE FORMIANO.

O Temperatae dulce Formiae littus,
Vos cum ſeveri fugit oppidum Martis,
Et inquietas feſſus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis praefert.

Non

Non ille ſanctae dulce Tibur uxoris,
Nec Tuſculanos Algidoſve ſeceſſus,
Praeneſte nec ſic, Antiumve miratur.
Non blanda Circe, Dardaniſve Cajeta
Deſiderantur, nec Marica, nec Lyris,
Nec in Lucrina lota Salmacis vena,
Sic ſumma leni ſtringitur Thetis vento,
Nec languet aequor; viva ſed quies ponti
Pictam faſelon adjuvante fert aura:
Sicut puellae non amantis aeſtatem
Mota ſalubre purpura venit frigus.
Nec ſeta longe quaerit in mari praedam,
Sed a cubili lectuloque jactatam
Spectatus alte lineam trahit piſcis:
Si quando Nereus ſentit Aeoli regnum,
Ridet procellas tuta de ſuo menſa.
Piſcina rhombum paſcit, & lupos vernas;
Natat ad Magiſtrum delicata Muraena.,
Nomenculator mugilem citat notum; &
Adeſſe juſſi prodeunt ſenes mulli.
Frui ſed iſtis quando Roma permittis?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotioſis rebus urbis haerenti?
O janitores, villicique felices!
Dominis parantur iſta: ſerviunt vobis.

Formiae. Urbs Campaniae inter Cajetam & Minturnas ob caeli clementiam & ſoli fertilitatem villis frequens. *Oppidum Martis*. Romam. *Tibur*. Optimae uxoris ſuae natale ſolum aut villam. *Algidos*. Villas in Algido, nunc *Rocca del Papa*. *Circe*. Circaeum etiam dicitur, & Amoenis villis abundans; Ital. *Monte Circello*. *Dardanis*. A Cajeta

Aeneae nutrice appellata. *Marica*. Locus ità dictus à Marica Fauni filia. *Liris*. Fluvius Latium a Samnio ſeparans, *Garigliano*. *Salmacis*. Salmaces Nympha fuit; ex ea fons molliſſimus nuncupatus, qui viros in feminas convertere eſt dictus. *Aeſtatem*. Aeſtatis aeſtum. *Purpura*. Flabellum purpura ornatum, agitatumque frigus concilians. *Seta*. Calamus, ex eoque eſca e ſeta pendens ad invitandos piſces. *Lineam*. Eſcam. *Nereus*. Si mare a ventis turbatur, menſa piſcibus non caret, eos quippe in piſcinis habet paratos. *Lupos*. Piſces multi ferarum nomen & imaginem ſervant. *Vernas*. In piſcinis ſervatos, ut domi ſervos. *Magiſtrum*. Callidum piſcatorem. *Murena*. Quod muro aut petrae haerere ſit ſolita, Ital. *Lampreda*. *Nomenculator*. Qui piſces omnes blandiendo nominat, ut oves paſtor. *Mulli*. In ſummo pretio habiti, *Triglie*. *Haerenti*. Vere & vehementer: qui enim urbi ſe tradit, plane haeret illius perſonis, negotiis, tempori, horis, conſuetudini.

EPIGRAMMA LXXII.

SULPICIAM POETRIAM LAUDAT.

Omnes Sulpiciam legant puellae,
Uni quae cupiunt viro placere.
Omnes Sulpiciam legant mariti,
Uni qui cupiunt placere nuptae.
Non haec Colchidos aſſerit furorem,
Diri prandia nec refert Thyeſtae,
Scyllam, Biblida nec fuiſſe credit:
Sed caſtos docet & pios amores,
Luſus, delicias, facetiaſque.

Cu-

Cujus carmina qui bene aeſtimarit,
Nullam dixerit eſſe nequiorem,
Nullam dixerit eſſe ſanctiorem.
Tales Aegeriae jocos fuiſse
Udo crediderim Numae ſub antro.
Hac condiſcipula vel hac magiſtra
Eſſes doctior, & pudica Sappho.
Sed tecum pariter ſimulque viſam
Durus Sulpiciam Phaon amaret.
Fruſtra: namque ea nec Tonantis Uxor,
Nec Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto ſibi viveret Caleno.

Colchidos. Medeae amores, & perfidiam. *Thyeſtae*. Cui Atreus frater ob vim uxori ſuae Clitemneſtrae illatam ejus liberos obtruncatos tradidit epulandos. *Scyllam*. Quae Parentem prodidit, ut hoſti nuberet. *Biblida*. Quae perdite fratrem Caunum amavit, licet ſemper repulſa. *Nequiorem*. Perſpicacem & callidam ad vitanda noxia. *Aegeriae*. Quae leges Numae Pompilio dictavit. *Sappho*. Amorum & zelotypiae in reliquas puellas ardore celebris non minus quam lepidiſſimis ſuis carminibus. *Phaon*. Adoleſcens Lesbius a Sapphone fruſtra amatus.

EPIGRAMMA LXXIII.

MODICO SUMTU HUMILI IN LOCO VITAM ALI.

SAepe loquar nimium gentes quod, Avite, remotas,
Miraris Latia factus in Urbe ſenex.

Auriferumque Tagum ſitiam, patriumque Salonem;
Et repetam ſaturae ſordida rura caſae.
Illa placet tellus, in qua res parva beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Paſcitur hic, ibi paſcit ager, tepet igne maligno
Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hic pretioſa fames, conturbatorque macellus:
Menſa ibi divitiis ruris operta ſui.
Quattuor hic aeſtate togae pluresve teruntur:
Autumnis ibi me quattuor una tegit.
I, cole nunc Reges: quidquid non praeſtat amicus,
Cum praeſtare tibi poſſit, Avite, locus.

Remotas. Hiſpanas, apud quas natus ſum, eaſque ſaepe laudo, dum interea jam Romae ſenui. *Auriferum*. Aureas arenas ducens. *Salonem*. Apud Bilbilim Martialis patriam fluentem, Incolis *lo Xalone*. *Luxuriantur*. Quaſi ad luxum ſunt res modicae. *Tepet*. Maxima impenſa in paucis lignis facta cauſſa eſt, ut pauca ligna foco imponantur, ideo focus tepet, non calefacit. *Pretioſa*. Magno pretio opus eſt, ut ſaturetur. *Conturbator*. Quod ingenti pecunia ad res modicas emendas opus eſt, & quod multa & optima exponens invitat ad emendum, deinde conturbat abſumta omni pecunia. *Quattuor*. Cum ſaepius adhibenda & renovanda ſit. *Reges*. Principes Civitatis, qui aſſidue coli volunt, raro remunerantur.

EPIGRAMMA LXXIV.

AD CIVES BILBILITANOS DE REDITU SUO, AC DE SUIS CARMINIBUS.

MUnicipes Auguſta mihi quos Bilbilis acri
  Monte creat, rapidus quem Salo cingit aquis;
Ecquid laeta juvat veſtri vos gloria Vatis?
  Nam decus, & nomen, famaque veſtra ſumus.
Nec ſua plus debet tenui Verona Catullo,
  Meque velit dici non minus illa ſuum.
Quattuor acceſſit trigeſima meſſibus aeſtas,
  Ut ſine me Cereri ruſtica liba datis.
Moenia dum colimus dominae pulcherrima Romae,
  Mutavere meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placida ſi mente venimus:
  Aſpera ſi geritis corda, redire licet.

Auguſta. Hoc nomine a Tiberio decorata Bilbilis Poetae patria, quae Ital. *Baubola* dicitur. *Tenui Catullo*. Non magnifico, ſed eleganti, venuſtiſſimo, & aureo: quare pauci, ſi ſani ſint guſtus in litteris, hoc ſentient quod hic aſſerit Martialis. *Aeſtas*. Triginta quatuor anni ſunt, quibus a patria abſum, cum ſacra facitis Cereri pro frugibus. *Comas*. Imberbis prope veni; nunc ſenui. *Excipitis*. Si me ad vos redeuntem bono animo excipitis, venio: ſin aliter ſenſero, e via etiam Romam redeo.

EPIGRAMMA LXXV.

IN LAUDEM NERVAE TRAJANI.

Tanta tibi eſt recti reverentia, Caeſar, & aequi,
Quanta Numae fuerat: ſed Numa pauper erat,
Ardua res haec eſt, opibus non tradere mores;
Et cum tot Craeſos viceris, eſſe Numam.

Recti. Sanctimoniae ſe moderantis. *Aequi*. Juſtitiae in ſubjectos populos, ſinguliſque ſua tribuentis. *Opibus*. Nec facile, nec frequens eſt, divitiarum copia non ſuperbire, ceteros non deſpicere, atterere, & vexare; ſed hoc magnae virtutis eſt.

EPIGRAMMA LXXVI.

IN IDEM ARGUMENTUM.

Si redeant veteres ingentia nomina, Patres;
Elyſium liceat ſi vacuare nemus:
Te volet invictus pro libertate Camillus:
Aurum Fabricius te tribuente volet.
Te Duce gaudebit Brutus: tibi Silla cruentus
Imperium tradet, cum poſiturus erit:
Et te privato cum Caeſare Magnus amabit:
Donabit totas & tibi Craſſus opes.

Ipſe

Ipſe quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,
Si Cato reddatur Caeſarianus erit.

Camillus. Qui belli & domi clarus ob Civium ſuorum invidiam in exſilium actus eſt, hic mallet te Principem quam libertatem multorum fraudi in ea expoſitus. *Fabricius.* Qui aurum malo conſilio a Pyrrho Rege & a Samnitibus oblatum repulit a te acciperet, quod ſincero animo dares, *Brutus.* Qui Tarquinios ob ſuperbiam, caedes, alia ſcelera ex Urbe ejecit, te pium Principem ferret. *Silla.* Qui centum hominum millia, nonaginta Senatores, quindecim Conſulares bello interfecit, licet deinceps ſe imperio & dictatura addicarit. *Magnus.* Pompejus qui potentem Caeſarem non tulit. *Craſſus.* Adeo dives, ut proprio ſumtu bellum cum Parthis geſſerit. *Cato.* Qui ſe interfecit, ne Caeſaris dominatum videret, neve in ejus poteſtatem veniret.

EPIGRAMMA LXXVII.

CEREALEM AD CENAM INVITAT QUAE EI DATURUS SIT COMMEMORANS.

CEnabis belle, Juli Cerealis, apud me:
Conditio eſt melior ſi tibi nulla, veni.
Octavam poteris ſervare: lavabimur una:
Scis quam ſint Stephani balnea juncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo
Utilis, & porris fila reſecta ſuis:
Mox vetus & tenui major cordilla lacerto;
Sed quam cum rutae frondibus ova tegant.
Al-

Altera non deerunt tenui verſata favilla,
Et Velabrenſi maſſa recocta foco.
Et quae Picenum ſenſerunt frigus olivae;
Haec ſatis in guſtu. Cetera noſſe cupis?
Mentiar ut venias: piſces, conchylia, ſumen,
Et cortis ſaturas, atque paludis aves.
Quae nec ſtella ſolet rara niſi ponere cena.
Plus ego polliceor: nil recitabo tibi.
Ipſe tuos nobis relegas licet uſque Gygantes,
Rura vel aeterno proxima Virgilio.

Melior. Si nemo ditior, vel ſplendidior te invitavit, veni. *Octava*. Hora octava, hoc eſt vigeſima ad morem Italiae, aeſtate, nona hieme ante cenam lavabantur, ait Farnabius. *Stephani*. Divites ſua domi habebant balnea, pauperes ad publica convivas ſuos adducebant. *Movendo*. Lactuca, & porrorum fila invitandae & conciliandae fami, atque etiam lubricando ventri. *Cordilla*. Ita ei nomen, cum hic piſcis tener eſt, Ital. *palamite*; cum adolevit thynnus dicitur. *Lacertus*. Ita dictus hic piſcis quod lacerti ſimilitudinem praeſeſert. *Cum rutae*. Operient & condient cordillam ova & rutae folia. *Altera*. Alia ova. *Velabrenſi*. Caſeus Velabrenſis Romae ex vico, qui nunc *S. Giorgio in Velabro* dicitur, fumo & foco induratus nomen accepit. *Cortis*. Gallinas. *Paludis*. Anates. *Nil recitabo*. Meis legendis carminibus tibi moleſtus non ero. *Gygantes*. Carmen ita ab eo inſcriptum. *Rura*. Georgica a te ſcripta Virgilii ſimillima.

EPIGRAMMA LXXVIII.

EX HISPANIA LIBRUM SUUM ROMAM MITTIT.

AD populos mitti qui nuper ab urbe ſolebas,
Ibis, io, Romam nunc peregrine liber.
Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis,
Dat patrios Manes quae mihi terra potens.
Non tamen hoſpes eris, nec jam potes advena dici,
Cujus habet fratres tot domus una Remi.
Jure tuo veneranda novi pete limina templi,
Reddita Pierio ſunt ubi templa choro.
Vel, ſi malueris, prima gradiere Suburra;
Atria ſunt illic Conſulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates,
Clarus Jantheae Stella petitor aquae:
Fons ibi Caſtalius vitreo torrente ſuperbit,
Unde novem Dominas ſaepe bibiſſe ferunt.
Ille dabit populo, Patribuſque, Equitique legendum,
Nec nimium ſiccis perleget ipſe genis.
Quid titulum poſcis? verſus duo, treſve legantur;
Clamabunt omnes te, liber, eſſe meum.

De gente. E patria mea Bilbili (huc enim Poeta ſe contulerat) ubi Tagus & Salo. *Dat manes*. Ubi ſepulti ſunt Parentes mei. *Tot fratres*. Nam Roma habet tot alios meos libros. *Novi templi*. Apollini & Muſis ab Auguſto in Palatio excitatum, ubi Poetarum opera legebantur, & optima reponebantur. *Reddita*. Reſtituta a Nerva. *Choro Pierio*.

rio. Muſis & Poetis. *Conſulis*. Stellae amiciſſimi mei, qui Conſul eſt. *Laurigeros*. Quia Poeta eſt. *Jantheae*. Fontis puriſſimi, in quem uxoris Stellae gratia Janthis Nympha converſa dicitur. *Caſtalius*. Propter Stellam Poetam. *Non ſiccis*. Obortis lacrimis prae deſiderio mei. *Titulum*. Martialis nomen in fronte libri.

EPIGRAMMA LXXIX.

NERVAM TRAJANUM COMMENDAT.

Contigit Auſoniae procerum mitiſſimus aulae
Nerva: licet toto nunc Helicone frui.
Recta fides, hilaris clementia, cauta poteſtas
Jam redeunt: longi terga dedere metus.
Hoc populi genteſque tuae pia Roma precantur:
Dux tibi ſit ſemper talis, & iſte diu.
Macte animi, quem rarus habet, morumque tuorum,
Quos Numa, quos hilaris poſset habere Cato.
Largiri, praeſtare, breves extendere cenſus,
Et dare, quae faciles vix tribuere Dei,
Nunc licet, & fas eſt: ſed tu ſub Principe duro,
Temporibuſque malis, auſus es eſse bonus.

Helicone. Accurate vacare verſibus ſub Principe, qui ſtudiis favet. *Macte*. Sis magis auctus animo nunc cum Caeſar es, qualem animum tui ſimilem pauci habent. *Numa*. Omni virtute praeſtans. *Hilaris*. Si ad ceteras virtutes hilaritatem quamdam conjunxiſſet. *Sub duro*. Tu, Nerva, etiam ſub Nerone eras bonus, animi tui, non Principis mores ſecutus.

EPI-

EPIGRAMMA LXXX.

EJUSDEM ARGUMENTI.

TErrarum Dea, gentiumque Roma,
Cui par eſt nihil, & nihil ſecundum,
Trajani modo laeta cum futuros
Tot per ſecula computaret annos,
Et fortem, juvenemque, Martiumque
In tanto Duce militem videret,
Dixit praeſide glorioſa tali:
Parthorum Proceres, Duceſque Serum,
Thraces, Sauromatae, Getae, Britanni,
Poſſum oſtendere Caeſarem: venite.

In Duce. In poteſtate Imperatoris privati militis erga omnes moderationem. *Caeſarem*. Clementiae ſingularis in ſubjectos, fortitudinis prope divinae in ſuperbos. Suſpicite ergo clementem, pacem a forti precamini.

EPIGRAMMA LXXXI.

TRAJANO PLAUSUS, CUM CORNELIUS PALMA IN HISPANIAM PRAETOR MITTERETUR.

PAlma regit noſtros, mitiſſime Caeſar, Iberos,
Et placido fruitur pax peregrina jugo.

Er-

Ergo agimus laeti tanto pro munere grates :
Miſiſti mores in loca noſtra tuos.

Palma. Cornelius Palma Trajano acceptiſſimus, qui olim Syriae, nunc Hiſpaniae praeerat. *Tuos*. Praefectum tuis moribus praeditum.

EPIGRAMMA LXXXII.

AD MEDIOCRITATEM CONVITUS JULIUM MARTIALEM INVITAT.

Triginta mihi quatuorque meſſes
Tecum, ſi memini, fuere Juli,
Quorum dulcia miſta ſunt amaris:
Sed jucunda tamen fuere plura:
Et ſi calculus omnis huc & illuc
Diverſus bicolorque digeratur;
Vincit candida turba nigriorem.
Si vitare velis acerba quaedam,
Et triſtes animi cavere morſus,
Nulli te facias nimis ſodalem.
Gaudebis minus, & minus dolebis.

Meſſes. Triginta quatuor anni, quorum partim felices, partim miſeros tranſegimus. *Si calculus*. Si computetur numerus albis & nigris lapillis, dies fauſti ſuperabunt infauſtos. *Nulli*. Nimis enim dolemus, cum a cariſſimis ſejungimur.

EPI-

EPIGRAMMA LXXXIII.

IN AELIAM TUSSIENTEM.

SI memini, fuerant tibi quattuor, Aelia, dentes.
Exſpuit una duos tuſſis, & una duos.
Jam ſecura potes totis tuſſire diebus;
Nil iſtic, quod agat, tertia tuſſis habet.

Dentes. Si veri erant dentes, ac vere a vehementi tuſſi repetita jam labantes expulſi, lepidum eſt: ſi autem ficti, facile peccat; nam ficti, & per tuſſim expulſi, iterum aptari poterant.

EPIGRAMMA LXXXIV.

IN PLAGIARIUM FIDENTINUM.

FAma refert noſtros te, Fidentina, libellos
Non aliter populo quam recitare tuos.
Si mea vis dici; gratis tibi carmina mittam:
Si dici tua vis; haec eme, ne mea ſint.

Tuos. Dictitas & jactas tamquam tua ſint carmina, quae vere alterius ſunt. *Mittam.* Nam quaſi hac mercede emam mea carmina, ut per te, qui homines multos adis, in multorum notitiam veniant.

EPI-

EPIGRAMMA LXXXV.

IN GELLIAM, QUAE PARENTEM PLORABAT, CUM VIDERETUR.

AMiſsum non flet, cum ſola eſt Gellia, Patrem:
Si quis adeſt, juſſae proſiliunt lacrimae.
Non luget, quiſquis laudari, Gellia, quaerit:
Ille dolet vere, qui ſine teſte dolet.

Quaerit laudari. Qui ex lacrimis pius, gratus, memor velit judicari, non dolet, ſed laudem quaerit.

EPIGRAMMA LXXXVI.

IN LIVIDUM.

QUi ducis vultus, & non legis iſta libenter;
Omnibus invideas, Livide; nemo tibi.

Ducis. Contrahis ſupercilium ob triſtitiam ex invidia ortam. *Omnibus invideas.* Omnes melius te ſcribant. *Nemo ſibi.* Tu omnium peſſimus ſis Poeta, ut nemini eſſe poſſis invidiae argumentum.

EPI-

EPIGRAMMA LXXXVII.

MALE CENANTI PRETIOSA BALNEA NON CONVENIRE.

DAt Bajana mihi quadrantes ſportula centum,
Inter delicias quid facit iſta fames?
Redde Lupi nobis, tenebroſaque balnea Grilli:
Tam male cum cenem, cur bene, Flacce, lavor?

Sportula. Pecunia, quae in cenam, & Bajani balnei uſum, quod in primis nobile fuit, mihi a potenti Domino miſſa eſt. *Iſta fames*. Tam modica pecunia, quae ad ſatiandam famem non ſufficit. *Lupi & Grilli*. Homines, qui vulgaria, & parvae impenſae balnea commodabant.

EPIGRAMMA LXXXVIII.

IN HOMINEM NIHIL AGENDO MAGNOPERE OCCUPATUM.

SEmper agis cauſſas, & res agis, Attale, ſemper:
Eſt, non eſt, quod agas, Attale, ſemper agis.
Si res, & cauſſae deſunt, agis, Attale, mulas.
Attale, ne quod agas deſit, agas animam.

Agis mulas. Mulas onera portantes agis; vel aliud, non facile divinandum vitium carpit. *Agas animam*. Morere.

EPIGRAMMA LXXXIX.

IN CAUSSIDICUM NON NISI IN ALIORUM CLAMORE DICENTEM.

Cum clamant omnes, loqueris tu, Naevole, tantum,
Et te Patronum, Cauſſidicumque putas.
Hac ratione poteſt nemo non eſſe diſertus.
Ecce tacent omnes; Naevole, dic aliquid.

Cauſſidicum. Diſerti atque eloquentis Patroni partes implere te exiſtimas, ſi clames cum ceteri clamant.

EPIGRAMMA XC.

IN DIFFICILEM SOLUTOREM.

Dimidium donare Lino quam credere totum
Qui mavult: mavult perdere dimidium.

Dimidium. Illius quod rogat. *Quam totum.* Quod rogat, & ſe reſtituturum pollicetur. *Perdere.* Etenim nihil deinde reſtituit.

EPIGRAMMA XCI.

IN AVARUM LITIGATOREM.

Litigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat;
Sed nil Patrono porrigit, haec chiragra eſt.

Chiragra. Podagra pedes, chiragra manus infeſtat atque adſtringit.

EPIGRAMMA XCII.

DE CATELLA PUBLII VIVA ET PICTA.

Iſsa eſt paſſere nequior Catulli.
Iſsa eſt purior oſculo columbae.
Iſsa eſt carior Indicis lapillis.
Iſsa eſt deliciae catella Publi.
Hanc tu, ſi queritur, loqui putabis.
Sentit triſtitiamque, gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque ſomnos,
Ut ſuſpiria nulla ſentiantur,
Et deſiderio coacta ventris,
Gutta pallia non fefellit ulla;
Sed blando pede ſuſcitat, toroque
Deponi monet, & rogat levari.

Caſtae tantus ineſt pudor catellae.
Hanc ne lux rapiat ſuprema totam,
Picta Publius exprimit tabella.
In qua tam ſimilem videbis Iſſam,
Ut ſit tam ſimilis ſibi nec Iſſa.
Iſſam denique pone cum tabella,
Aut utramque putabis eſſe veram,
Aut utramque putabis eſſe pictam.

Iſſa. Ita vocata Publii catella. *Nequior*. Blandior, ingenioſior. *Catulli*. Quem Catullus deflevit mortuum. *Indicis*. Gemmis, quae ex India afferuntur. *Sentit*. Affectiones Domini ita intuetur, excipit, atque exprimit praegeſtiens, laetata, maerens, ut eas in ſe pati videatur. *Suſpiria*. Reſpirationes, & ventris crepitus. *Deſiderio coacta*. Modeſte, & pulchre omnia. *Ne lux ſuprema*. Ut mortuae diu ſuperſit memoria, & mortua etiam facilius memoretur, eam pingi juſſit.

EPIGRAMMA XCIII.

IN EUM CUI ANIMA OLEBAT.

E*Sſe quid hoc dicam, quod olent tua baſia mirrham,*
Quodque tibi eſt ſemper non alienus odor?
Hoc mihi ſuſpectum eſt, quod oles bene, Poſtume, ſemper:
Poſtume, non bene olet, qui bene ſemper olet.

Olent mirrham. Remedium eorum, quibus ſpiritus oleat, ac tetrum odorem emittat, unguentis, acribuſque odoribus ora, & ſe tueri, ne audiatur morbus. *Non bene olet*. Nam ſu-

ſuſpicionem ſemper, certum ſaepe indicium mali odoris ſui praebet; ac praeterea aſſiduus odor, licet ſincerus ſit, moleſtus omnino eſt.

EPIGRAMMA XCIV.

IN INANEM AUCTORITATIS, ET OPUM OSTENTATOREM.

Capto tuam, pudet heu, ſed capto, Maxime, cenam:
Tu captas aliam; jam ſumus ergo pares.
Mane ſalutatum venio: tu diceris iſſe
Ante ſalutatum; jam ſumus ergo pares.
Sum comes ipſe tuus, tumidique anteambulo Regis;
Tu comes alterius; jam ſumus ergo pares.
Eſſe ſat eſt ſervum: jam nolo vicarius eſſe.
Qui Rex eſt, Regem, Maxime, non habeat.

Capto. Officiis, omnique obſequii genere te proſequor, ut ad cenam me voces. Tenues enim homines principes civitatis ſurgentes ſalutabant, egredientes comitabantur, omni officio ubique colebant, ut ad cenam invitarentur, aut cena iis mitteretur. *Tu captas aliam.* Cum non ſis dives, qualem te jactitas, & videri vis. *Anteambulo.* Qui Patronum divitem, & potentem praecedit. *Regis.* Patroni divitis, ac potentis, qui quaſi Rex quidam videretur. *Eſſe ſat eſt ſervum.* Satis ſuperque eſt, ſi ſim ſervus unius vere Domini, divitis, & potentis, nolo ei eſſe ſervus, qui & ipſe alteri ſervus ſit. *Non habeat Regem.* Non indigeat alterius opis, qui opibus ſuis alios adjuvare videri velit.

EPIGRAMMA XCV.

IN EUM, QUI CONSILIA DABAT, UT NEGARET POSTULATA.

MUtua viginti ſeſtertia forte rogabam;
Quae vel donanti non grave munus erat.
Quippe rogabatur fiduſque vetuſque ſodalis,
Et cujus laxas arca flagellat opes.
Is mihi, dives eris, ſi cauſſas egeris, inquit.
Quod peto da, Cai, non peto conſilium.

Mutua. Ut eamdem ſummam deinde reſtituerem. *Viginti*. Sunt quingenti nummi aurei. *Flagellat*. Adeo plena eſt, ut vix eas arca contineat, niſi aggerentur.

EPIGRAMMA XCVI.

IN TIMIDUM PATRONUM.

LIs mihi cum Balbo eſt; tu Balbum offendere non vis,
Pontice: cum Licino eſt; hic quoque magnus homo eſt.
Vexat ſaepe meum Patrobas confinis agellum;
Contra libertum Caeſaris ire times.
Abnegat, & retinet noſtrum Laronia ſervum;
Reſpondes: orba eſt, dives, anus, vidua.

Non

Non bene, crede mihi, ſervo ſervitur amico:
Sit liber, Dominus qui volet eſſe meus.

Magnus. Potens, dives. *Vexat agellum.* Agri ſui fines extendendo, mei autem contrahendo. *Dives.* Non vis eam turbare, heredem te relicturam aut tibi nupturam ſperans. *Abnegat.* Negat meum eſſe ſervum, qui vere meus eſt; nec vult reſtituere quem debet. *Sit liber.* Sit nulli obnoxius, & amicum tueatur cum aequum eſt. *Dominus.* Patronus, & qui ſe mihi opitulaturum polliceatur.

EPIGRAMMA XCVII.

IN JACTANTEM AMICORUM OMNIA ESSE COMMUNIA.

CAndide, κοινὰ φίλων, haec ſūt tua, Cādide, πάντα,
Quae tu magniloquus nocte, dieque ſonas?
Te Lacedaemonio velat toga lota Galeſo,
Vel quam ſepoſito de grege Parma dedit:
At me quae paſſa eſt furioſi cornua tauri,
Noluerit dici quam pila prima ſuam.
Miſit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:
Non vendes nummis coccina noſtra tribus.
Tu Libycos Indis ſuſpendis dentibus orbes:
Fulcitur teſta fagina menſa mihi.
Immodici tibi flava tegunt chryſendeta mulli:
Concolor in noſtra cammare lance rubes.
Grex tuus Iliaco poterat certare cinaedo:
At mihi ſuccurrit pro Ganymede manus.

Ex opibus tantis veteri fidoque ſodali
Das nihil, & dicis, Candide, πάντα φίλων?

Κοινὰ φίλων πάντα. Hoc eſt: *omnia amicorum ſunt communia* inter eos. *Galeſo*. Fluvius Ital. *Galaſo*: in Calabria, in ſinum Tarentinum influens, quae urbs a Spartanis vel condita, vel inſtaurata eſt. *Parma*. Parmenſes lanae in magno pretio habitae. *Cornua tauri*. Mihi eſt veſtis vilis & lacera, qualis eſt veſtis, quae tauris in ſpectaculis objicitur, ut in eas irrumpant. *Pila noluerit*. Mea veſtis ad terrendas aves de ficu ſuſpendi poſſet, & ficta illa arbor, aut pila in compitis erecta nollet ſua dici, adeo vilis eſt. *Agenoreo Cadmo*. Tibi ſunt lacernae e purpura miſſae a Tyro regnata Cadmo Agenoris filio. *Coccina noſtra*. Veſtem, quae mihi eſt pretioſiſſima, ut aliis vera coccina. *Tu ſuſpendis*. Tu menſas e pretioſiſſimo marmore Pario & Africano exſtructas ebore Indico ſuſtines atque ornas. *Fagina*. Mea menſa eſt fagina, ac rudi & vili lapide ſuſtentata. *Mulli immodici*. Mulli Ital. *triglie*, & *barbi*, quod profuſam barbam praeſeferant, in magno pretio habiti, ob eorum mollem ſuavitatem. *Chryſendeta*. Vaſa & lances auro illigatos, Ital. *Piatti d'oro legati in gemme*. *Cammare rubes*. Cammarus, *gambero*, cum coquitur rubeus fit ex ambuſta extima ejus quaſi cute; hoc voluit ab oculos ponere. *Gynaedo Iliaco*. Ganymedi rapto ab Jove ex Ilio ſuae menſae miniſtraturo. *Mihi manus*. Mihi ipſe mea manu miniſtro.

EPIGRAMMA XCVIII.

IN IMPORTUNUM SALUTATOREM.

OCcurris quocumque loco mihi, Poſtume, clamas
Protinus & prima eſt haec tua vox: quid agis?

Hoc,

Hoc ſi me decies una conveneris hora,
Dicis: habes, puto, tu, Poſtume, nil quod agas.

Nil quod agas. Otioſus es, nihil negotii habes quod expediendum tibi ſit.

EPIGRAMMA XCIX.

ALIENAM CENAM CAPTANTI, ET INVITO SE EAM ADIRE JACTITANTI ILLUDIT.

INvitum cenare foris te, Claſſice, dicis.
Si non mentiris, Claſſice, diſpeream.
Ipſe quoque ad cenam gaudebat Apicius ire;
Cum cenaret, erat triſtior ille, domi:
Si tamen invitus vadis, cur, Claſſice, vadis?
Cogor, ais: verum eſt; cogitur & Selius.
En rogat ad cenam Melior te, Claſſice, rectam.
Grandia verba ubi ſunt? Si vir es, ecce, nega.

Apicius. Dives, tamen ad aliena prandia irrumpens. *Et Selius*. Et hic alienam cenam captans. *En rogat*. En, inquit, tempus; nega te poſſe ire, & cenam recuſa; ſed non facies. *Ad rectam*. Cena recta eſt propria, & vera cena, non loco cenae miſſa pecunia, aut cibi: quos enim vere amicos, & dignos exiſtimabant ad cenam ſecum ducebant, quos autem officioſos & pauperes, iis ſportulam mittebant.

EPI-

EPIGRAMMA C.

IN MALUM CONVITATOREM.

UNguentum, fateor, bonum dediſti
Convivis, here, ſed nihil ſcidiſti.
Res ſalſa eſt bene olere, & eſurire.
Qui non cœnat, at ungitur, Fabulle,
Hic vere mihi mortuus videtur.

Unguentum. Ante cenam balneis, & unguentis utebantur. *Here.* Convivii Dominus, ſive apparator. *Scidiſti.* Nihil, aut certe parum pro praecedenti pompa comedendum concidiſti ac diſtribuiſti. *Ungitur.* Mortuos unguentis ungi conſueverant.

EPIGRAMMA CI.

IN CERDONEM.

DAs gladiatores, ſutorum Regule, cerdo,
Quodque tibi tribuit ſubula, ſica rapit.
Ebrius es, nec enim faceres id ſobrius unquam,
Ut velles corio ludere, cerdo, tuo.
Luſiſti: ſatis eſt, ſed te, mihi crede, memento
Nunc in pellicula, cerdo, tenere tua.

Das gladiatores. Exhibes populo gladiatorum ſpectacula, quod principum ac divitum eſt. *Sutorum Regule.* Parve

Rex

Rex : id enim te tua pecunia, ac tua ſuperbia facit. *Rapiſſica*. Quod tua arte lucraris, profundis in his ſpectaculis. *Ludere tuo corio*. Vetus adagium eſt, *de alieno corio liberalis*, *& in alieno corio ludere*, tu ludis in tuo, tu in tuo corio liberalis es.

EPIGRAMMA CII.

DE HERMETE.

Hermes martia ſaeculi voluptas;
Hermes omnibus eruditus armis;
Hermes & gladiator & magiſter;
Hermes turba ſui tremorque ludi;
Hermes, quem timet Helius, ſed unum;
Hermes cui cadit Advolans, ſeduni;
Hermes vincere nec ferire doctus;
Hermes ſuppoſitius ſibi ipſi;
Hermes divitiae locariorum;
Hermes cura laborque ludiarum;
Hermes belligera ſuperbus haſta;
Hermes aequoreo minax tridente,
Hermes claſſide languida timendus;
Hermes gloria Martis univerſi;
Hermes omnia ſolus, & ter unus.

Martia. Peritiſſimus in armis, quae peritia eſt hujus bellicae aetatis voluptas. *Gladiator & magiſter*. Torquendorum armorum ipſe ſcientiſſimus, in eaque re aliorum magiſter. *Turba ludi*. Non inſtar unius, ſed multorum unus, ideo-

ideoque metus omnium. *Helius*, *Advolans*. Gladiatorum praecellentium nomina. *Vincere nec ferire*. Adeo peritus, ut adverſarium deijceret vulneribus parcens. *Suppoſitius ſibi uni*. Dejecto adverſario non fatigatus, nec indigens, ut alter ei ſufficiatur, nec enim aeque bonus ei ſufficeretur. *Locariorum*. Qui domum populo locant ad ſpectacula, ut quaeſtum faciant. *Ludiarum*. Gladiatorum uxores, aut certo gladiatori faventes. *Aequoreo tridente*. Cum fuſcina & tridente, qui Neptuni eſt ſceptrum, gladiatores pugnabant. *Languida*. Lente aptata, ut qui ea non indigeret. *Ter unus*. Reſpicit ad nomen Trimegiſtri, qui Hermes, ſeu ter maximus dictus eſt Philoſophus, Rex, Sacerdos.

EPIGRAMMA CIII.

JOCUS IN EOS, QUI EDUNT LEPORES.

SI quando leporem mittis mihi, Gellia, dicis:
Formoſus ſeptem, Marce, diebus eris.
Si non derides, ſi verum, lux mea, narras:
Ediſti numquam, Gellia, tu leporem.

Formoſus. Tota epigrammatis gratia in ea vulgi opinione eſt poſita, quam affert Plin. Nat. Hiſt. lib. 28. cap. 19. *qua qui lepores edant formoſos in dies ſequentes fieri*. *Ediſti numquam*. Non enim es pulchra.

EPI-

EPIGRAMMA CIV.

CUI TRADENDUS PUER INSTITUENDUS.

CUi tradas, Lupe, Filium Magiſtro,
Quaeris ſolicitus diu rogaſque.
Devites, moneo: nihil ſit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
Famae Tutilium ſuae relinquat.
Si verſus facit, abdices Poetam.
Artes diſcere vult pecunioſas?
Fac diſcat cytharaedus, aut choraules.
Si duri puer ingeni videtur,
Praeconem facias vel architectum.

Tutilium. Celebrem Martialis aetate Doctorem. *Abdices Poetam*. Ab eo ſtudio, ut minime quaeſtuoſo, averte; ſi pergit, exhereda. *Fac diſcat*. Fac ut excellens fiat. *Cytharaedus*. Qui cytharam pulſat, dux potius quam ſocius. *Choraules*. Qui ceteros dirigit *Maeſtro di Cappella*. *Praeconem*. Ipſe enim etiam quaeſtuoſe agit. *Architectum*. Qui agris aeſtimandis, humilibuſque aedificiis, ſatis lucratur, nec plurimum ingenii poſtulatur ad id.

EPIGRAMMA CV.

AUT CITO TRIBUENDUM AUT CITO NEGANDUM.

PRimum eſt, ut praeſtes, ſi quid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde ſequens, ut cito, Cinna, neges.

Di-

Diligo praeſtantem, non odi, Cinna, negantem;
Sed tu nec praeſtas, nec cito, Cinna, negas.

Primum. Gratiſſimum eſt petenti, ut ei beneficium conferatur. *Illud ſequens.* Secundum eſt, ſi cito negetur.

EPIGRAMMA CVI.

PRAESENTIS TEMPORIS USURAM ACCIPIENDAM.

CRas te victurum, cras dicis, Poſtume, ſemper;
Dic mihi cras iſtud, Poſtume, quando venit?
Quam longe eſt cras iſtud? ubi eſt? aut unde petendum?
Numquid apud Parthos Armenioſque latet?
Jam cras iſtud habet Priami vel Neſtoris annos;
Cras iſtud quanti, dic mihi, poſſit emi?
Cras vives: hodie jam vivere, Poſtume, ſerum eſt.
Ille ſapit, quiſquis, Poſtume, vixit heri.

Cras. Semper hodiernam diem conterens, craſtinam ais te arrepturum. De voluptaria vita hic loquitur, & deſipit; ſi de vita praeclare factorum plena intelligas, ac tibi praeceptum putes, vere ſapis. *Parthos.* Numquid inſtar eorum eſt, quae inter Parthos & Armenios aguntur? *Priami.* Satis longum tempus abiit, ex quo ais te tempore uſurum, nec uſus es: jam jam ſenex factus es. *Quanti.* Fac ut ſit in manu tua, eoque utaris. *Quiſquis vixit heri.* Quiſquis ſapit, tempore, cum praeſens erat, praeclare uſus eſt.

EPI-

EPIGRAMMA CVII.

IN HOMINEM INDOLIS DIVERSAE A SE.

INſequeris fugio ; fugis inſequor ; haec mihi mens eſt:
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

Fugis. Diverſa omnino nobis ſunt ſtudia, animus, natura, numquam conveniemus.

EPIGRAMMA CVIII.

IN EUM, QUI DIU BENEFICIUM DISTULERAT.

SEx ſeſtertia ſi ſtatim dediſſes,
Cum dixti mihi ; ſume, tolle, dono:
Deberem tibi, Paete, pro ducentis.
At nunc cum dederis diu moratus,
Poſt ſeptem, puto, vel novem calendas,
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex ſeſtertia, Paete, perdidiſti.

Dixti. Dixiſti. *Calendas*. Menſes. *Perdidiſti*. Minatur ſe ea nolle reddere.

EPIGRAMMA CIX.

IN FICTUM OFFICIOSUM.

Scis te captari; ſcis hunc, qui captat, avarum;
Et ſcis qui captat, quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis heredem, ſtulte, ſupremis
Scribis; & eſſe tuo vis, furioſe, loco.
Munera magna tamen miſit, ſed miſit in hamo:
Et piſcatorem piſcis amare poteſt!
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis, ut ploret, des, Mariane, nihil.

Captari. Magnis officiis coli, ac parvis muneribus allici, ut heredem facias. *Quid velit.* Majora nunc accipere, ac demum heredem fieri. *Supremis tabulis.* Tuo teſtamento. *Vis tuo loco.* In tuis bonis ſuccedere, & tuo nomine deinceps appellari. *Munera in hamo.* Satis venuſta locutio, & proverbii forma. *Des nihil.* Tum ſpe ſua, ſuoque conatu deceptus ex dolore plorabit.

EPIGRAMMA CX.

IN MAGNA PROMITTENTEM.

Si donare vocas promittere, nec dare, Cai;
Vincam te donis muneribuſque meis.

Acci-

Accipe Callaicis quidquid fodit Aſtur in arvis,
Aurea quidquid habet divitis unda Tagi.
Quidquid Erythrea niger invenit Indus in alga,
Quidquid & in nidis unica ſervat avis.
Quidquid Agenoreo Tyros improba cogit aheno:
Quidquid habent omnes, accipe, quomodo das.

Callaicis. In fodinis Hiſpanis in Gallecia Ital. *Galizia. Aſtur.* Aſturiae in Hiſpania incolae. *Unda Tagi.* Aureis ramentis, ſive arenis fluens Tagus. *In alga Erythraea.* In maris Erythraei littoribus, & in ipſo mari, quod gemmis, aliiſque pretioſis lapidibus celebre eſt. *Niger Indus.* Aethiopes, qui in Arabiam felicem, & in Indiam vergunt. *Avis unica.* Phoeniciam ex avi ejus nominis intelligit, quod tamen duriuſculum eſt. *In aheno Agenoreo.* In aheno, quo Tyrii, & Sidonii Agenori Regi olim parentes veſtes ſuas purpureas tingunt. *Tyros improba.* Aſſidua in eo opere lanarum tingendarum. *Quomodo das.* Das ſolum verbis, verbis tibi do.

EPIGRAMMA CXI.

PARVI PRAEDII DONUM IRRIDET.

DOnaſti, Lupe, rus ſub Urbe nobis:
Sed rus eſt mihi majus in feneſtra.
Rus hoc ducere, rus potes vocare?
In quo ruta facit nemus Dianae,
Arguta tegit ala quod cicadae,
Quod formica die comedit uno;

Clauſae cui folium roſae corona eſt?
In quo non magis invenitur herba,
Quam Coſmi folium: piperve crudum:
In quo nec cucumis jacere rectus,
Nec ſerpens habitare tota poſſit?
Erucam male paſcit hortus unam;
Conſumto moritur culex ſalicto;
Et talpa eſt mihi foſſor atque arator;
Non boletus hiare, non mariſcae
Ridere, aut violae patere poſſunt.
Fines mus populatur, & colono
Tamquam ſus Caledonius timetur.
Et ſublata volantis ungue Progne
In nido ſeges eſt hirundinino.
Vix implet cochleam peracta meſſis;
Et muſtum nuce condimus picata.
Erraſti, Lupe, littera ſed una:
Nam quo tempore praedium dediſti,
Mallem tu mihi prandium dediſſes.

Rus. Ut ipſe vocas, cum agellus ſit, & parvum praediolum. *In feneſtra*. Vaſa illa florum vel etiam arbuſculorum ad ſpeciem & ornatum. *Ruta*, Rutae vel una planta inumbrat omnia quaſi nemus Dianae Aricinae ita magnum. *Roſae*. Roſae, quae non explicuit folia, cum erumpere in flores incepit. *Erucam paſcit*. Hic hortus vix cibum miniſtrat uni erucae. *Culex ſalicto*. Culex, alia hujuſmodi animalia, ſi in hoc horto paſcantur, brevi illum exhauriunt, & deinces eis fame moriendum eſt. *Talpa foſſor*. Talpa ſub terram vivens, in eaque excavans eſt mihi loco foſſoris. *Hiare*. Erumpere, & erumpendo terram aperire. *Mariſcae*. Ficus grandior, & inſipida, cum prope matura eſt, ſi pluat, aperitur, & quaſi ridet. *Sus Caledonius*. Aper; quem

quem in Caledonia ſilva interfecit Hercules. *Prognes*. Si ex hoc agello hirundo paleas ſumat ad condendum nidum, eum exhauriet. *Implet cochleam*. Parvulum vaſculum inſtar domus, quam cochlea ſecum defert. *Nuce picata*. Nuce pice illita, quaſi doliolum. *Erraſti*. Hactenus bene, native, & vivide narrationem produxit, niſi forte longiuſcule, & ad nimis minuta, nunc plane ad frigidam & quaeſitam ineptiolam in littera una ludens *prandium praedium*, niſi excuſes in joco.

EPIGRAMMA CXII.

IN VARIAE INDOLIS HOMINEM.

Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem:
Nec tecum poſſum vivere, nec ſine te.

Nec tecum. Cum moroſus, querulus, aſper es, omnia faſtidiens. *Nec ſine te*. Cum urbanus, ſuavis, elegans, omnia hilarans.

EPIGRAMMA CXIII.

EX CORPORIS HABITU ANIMI MORES CONJICIT.

Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine laeſus
Rem magnam praeſtas, Zoile, ſi bonus es.

Rem magnam. Res haec magna, quam praedicat eſt naturam vincere, ſive eam naturam, quae ad malum feratur, in bonum adducere.

Epigramma CXIV.

QUI FUTURI SINT MORES VEL SUI IN ALIA FORTUNA PRAEDICI NON POSSE.

Saepe rogare ſoles qualis ſim, Priſca, futurus,
Si fiam locuples, ſimque repente potens!
Quemquam poſſe putas mores narrare futuros?
Dic mihi, ſi fias tu leo, qualis eris?

Si fiam. In tenui fortuna multi ſatis praeclara de ſe ſolent polliceri, ſe miſeris opem laturos, divitias ad ſui, amicorum, ad omnem honeſtatem collocaturos, & ſimilia; quae dum deinceps non praeſtantur, ſi divites facti ſunt aperte praedicant aut falſo gloriatos eſſe, aut ſtulte.

Epigramma CXV.

HOMINEM PURUM IMITATOREM DERIDET.

Scribebamus epos, cepiſti ſcribere; ceſſi,
Aemula ne ſtarent carmina noſtra tuis.
Tranſtulit ad tragicos ſe noſtra Thalia cothurnos:
Aptaſti longum tu quoque ſyrma tibi.
Fila lirae movi doctis exculta Camoenis:
Plectra rapis nobis ambitione nova.

Au-

Audemus ſatyras? Lucilius eſſe laboras.
Ludo leves elegos? tu quoque ludis idem.
Quid minus eſſe poteſt, epigrammata fingere cepi;
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
Elige quid nolis: quis enim eſt pudor omnia velle?
Et ſi quid non vis, Tucca, relinque mihi.

Epos. Carmen epicum, heroicum. *Noſtra Thalia*. Ego. *Cothurnos*. Cothurnati enim tragoedias recitabant. *Syrma*, Tragicorum veſtis eſt. *Fila lyrae*. Odas & lyrica ſcripſi, tu quoque odas & lyrica ſcribis, ut mihi palmam praeripias. *Lucilius*. Satyrarum ſcriptor primus Latinorum.

EPIGRAMMA CXVI.

IN PETENTEM LIBROS SINE NUMMIS.

Exigis ut donem noſtros tibi, Quincte, libellos:
Non habeo; ſed habet bibliopola Tryphon.
Aes dabo pro nugis, & emam tua carmina ſanus?
Non, inquis, faciam tam fatue: nec ego.

Exigis. Ex importunitate toties petendi, ut legendos mittam. *Aes dabo pro nugis*. Verba ſunt Quincti. *Nec ego*. Reſpondet Poeta joco jocum eludens.

EPIGRAMMA CXVII.

DE EROTIO SEXENNI PUELLA.

Hanc tibi, Fronto pater, genitrix Flaccilla, puellam
Oſcula commendo, deliciaſque meas.
Parvula ne nigras horreſcat Erotion umbras,
Oraque Tartarei prodigioſa canis.
Impletura fuit ſextae modo frigora brumae,
Vixiſſet totidem ni minus illa dies.
Inter tam veteres ludat laſciva patronos,
Et nomen blaeſo garriat ore meum.
Mollia nec rigidus ceſpes tegat oſsa, nec illi
Terra gravis fueris, non fuit illa tibi.

Fronto. Fronto & Flaccilla ſervi fuerunt Martialis jam vita ambo functi. *Ne horreſcat umbras.* Pulchre puerorum mos deſcriptus. *Tartarei canis.* Cerberi. *Sextae brumae.* Sex annos. *Ludat inter Patronos.* Vos illius parentes, nunc ejus Patroni: & hoc *ludat* pulcherrimum eſt, & parvulam filiam in Parentum gremium convolantem & ludentem ob oculos ponit. *Garriat nomen meum.* Dulce enim a tenellis pueris nominari, licet male pronuncient. *Tegat oſſa.* Terra illi mortuae injecta non premat, aut gravet, ſed ſit ei levis, juxta formam precandi mortuis. *Sit tibi terra levis.* *Non fuit gravis.* Nec vitae factis, nec corporis pondere. Bonum epigramma, native expoſitum, & native concluſum.

EPI-

EPIGRAMMA CXVIII.

DE SALONINO PARENTEM SOLATUR.

SAncta Salonino terris requieſcit Iberis,
Qua melior ſtygias non videt umbra domos.
Sed lugere nefas: nam qui te, Priſce, reliquit,
Vivit, qua voluit vivere parte magis.

Sancta. Quod poſt vitam praeclare actam ad beatum aevum evolarit. *Terris Iberis.* Hiſpania, ubi exceſſerat. *Lugere nefas.* Lugendi, quos aeternis ſuppliciis mactatos vereamur, quos ex integra vita beato aevo frui ſperemus, de iis ſperandum jure eſt. *Qua voluit.* Factorum celebritate apud poſteros, & beati aevi felicitate apud Deum.

EPIGRAMMA CXIX.

EPITAPHIUM GLAUCIAE.

LIbertus Melioris ille notus,
Tota qui cecidit dolente Roma,
Cari deliciae breves Patroni,
Hoc ſub marmore Glaucias humatus
Juncto Flaminiae jacet ſepulcro:
Caſtus moribus, innocens pudore,

Velox ingenio, decore felix.
Bis ſenis modo meſſibus peractis
Vix unum puer applicabat annum.
Qui fles talia, nil fleas Viator.

Melioris. Civis divitis, & nobilis Romani. *Deliciae breves.* Gaudium, & deliciae Meliori ſuo Domino, & ob ingenium admodum puer manu miſſus, & admodum puer matures. *Flaminiae.* Viae a Flaminio munitae atque ab eo ita appellatae in Inſubria a Bononia Placentiam, Mediolanum in alias urbes. *Bis ſenis meſſibus.* Duodecim annorum. *Applicabat.* Addebat. *Fles talia.* Qui tantam de puero jacturam; ut par eſt, cum Meliore fles, precor, ut tibi omnia fauſta contingant, ut numquam tibi deflendum ſit.

EPIGRAMMA CXX.

DE EODEM.

NOn de plebe domus, nec avarae verna cataſtae
Sed Domini ſancto dignus amore puer.
Munera cum poſſet nondum ſentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formaeque datum. Quis blandior illo?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis eſt aetas, & rara ſenectus:
Quidquid ames, cupias non placuiſſe nimis.

Cataſtae. Cataſta erat illa plateae pars, ſeu clauſtra, in quibus Mangones, ſeu puerorum venditores pueros emtos

tos aut furtim ablatos exponebant plus offerenti adjudicaturi. *Munere.* Parva dona illecebras ad ſerviendum, & libertatis ſpem. *Apollineo.* Pulchro & decoro quaſi inſtar Apollinis. *Immodicis.* Quae aetatem praeveniunt praecocia ingenia, ſaepe non perveniunt ad maturam aetatem, aut eam fallunt. *Cupias non placuiſſe.* Ne jactura ſua deinde acrius crucient.

EPIGRAMMA CXXI.

EPITAPHIUM PANTAGATHI.

Hoc jacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, domini cura dolorque ſui,
Vix tangente vagos ferro reſecare capillos
Doctus, & hirſutas excoluiſſe genas.
Sis licet, ut debes, Tellus, placata, leviſque
Artificis levior non potes eſſe manu.

Domini cura. Nunc extinctus maeſtitia ob jacturam; qui olim gaudium erat ob miniſterium, & gratiam. *Vix tangente.* Adeo idoneus & delicatus tondendo, ut vix tangere videretur. *Sis levis.* Quamvis huic puero levis ſis, quod ceteris precamur, non ſatis promerito feceris.

EPIGRAMMA CXXII.

DE MORTE EUTYCHI PUERI.

Flete nefas veſtrum, ſed toto flete Lucrino,
Najades, & luctus ſentiat ipſa Thetis.

In-

Inter Bajanas raptus puer occidit undas
Eutychus ille tuum, Caſtrice, dulce latus.
Hic tibi curarum ſocius, blandumque levamen,
Hic amor, hic noſtri vatis Alexis erat.
Quidquid ideſt, ſubitae quaecumque eſt cauſſa rapinae;
Sit precor, & tellus mitis, & unda tibi.

Nefas. Mortem hujus pueri a vobis vel illatam, vel non prohibitam. *Tuum latus.* Qui ob fidem tibi uſque aderat, & quaſi lateri haerebat. *Erat Alexis.* Puer unice dilectus, & in deliciis habitus, ut Alexis ille Virgilio. *Sit tellus mitis.* Vetus precandi mortuis formula.

EPIGRAMMA CXXIII.

EPITAPHIUM URBICI PUERI.

Conditus hic ego ſum Baſſi dolor Urbicus infans:
Cui genus & nomen maxima Roma dedit.
Sex mihi de prima deerant trieteride menſes,
Ruperunt tetricae cum mala penſa Deae.
Quid ſpecies, quid lingua mihi, quid profuit aetas?
Da lacrimas tumulo, qui legis iſta, meo.
Sic ad Lethaeas, niſi Neſtore ſerior, undas
Non eat, optabis quem ſupereſſe tibi.

Baſſi dolor. Parentis mei dolor. *Nomen Roma dedit.* A Roma, quae una Urbs dicitur, Urbicus dictus ſum. *De prima trieteride.* Triennis eram ſi adhuc ſex menſes vivebam

bam. *Tetricae Deae*. Parcae vitae filum inciderunt. *Sic ad Lethaeas*. Qui fles me puerum immature mortuum ex hac pietate Dii faciant, ut puer, qui tibi ſuperat, ſenex fiat, quaſi alius Neſtor.

EPIGRAMMA CXXIV.

EPITAPHIUM PARIDIS NOBILIS HISTRIONIS.

Quisquis Flaminiam teris, viator,
Noli nobile praeterire marmor.
Urbis deliciae, ſaleſque Nili,
Ars & gratia, luſus & voluptas,
Romani decus & dolor theatri,
Atque omnes Veneres, Cupidineſque,
Hoc ſunt condita, quo Paris, ſepulcro.

Teris Flaminiam. In via Flaminia incedis. *Praeterire*. Quin aſpicias paullulum commoreris, & quis hic jacet perpendas. *Nili*. Ex Aegypto enim Romam venerat. *Decus, & dolor theatri*. Decus cum viveret, & in ſcenam prodiret, dolor cum interiit. *Veneres Cupidineſque*. Pulchritudo, gratiae, joci, quidquid Venus & Cupido amoenitatis jucunditatiſque inſpirant. *Paris*. Hunc Domitianus interfecit, quod eum libentius audiret Domitilla uxor.

EPI-

EPIGRAMMATA SELECTA VARIORUM.

AUSONII, CLAUDIANI, ET ALIORUM.

EPIGRAMMA I.

IN MAGNA FORTUNA HUMILEM CONDITIONEM NON OBLIVISCENDAM.

Fama eſt fictilibus cenaſſe Agathoclea Regem,
Atque abacum Samio ſaepe oneraſſe luto.
Fercula gemmatis cũ poneret horrida vaſis,
Et miſceret opes pauperiemque ſimul.
Quaerenti cauſſam reſpondit: Rex ego qui ſum
Sicaniae, figulo ſum genitore ſatus.
Fortunam reverenter habe, quicumque repente
Dives ab exili progrediere loco.

Agathoclea. Syracuſarum Tyrannum. *Abacum*. Menſam fictilibus vaſis praecipue e creta Samia factis, ubi plurima ea vaſa fiebant. *Horrida*. Lauta quidem ut Regis, ſed hac jugi admonitione quaſi funeſta. *Habe*. Verere, ac time praeſertim a paupertate ad divitias & regnum evectus.

EPI-

EPIGRAMMA II.

IN SIMULACRUM OCCASIONIS ET POENITENTIAE.

CUjus opus? Phidiae, qui ſignum Palladis, ejus,
Quique Jovem fecit, tertia palma ego ſum.
Sum Dea, quae rara, & paucis Occaſio nota
Quid rotulae inſiſtis? Stare loco nequeo.
Quid talaria habes? Volucris ſum Mercurius, quae
Fortunare ſolet, tardo ego, cum volui:
Crine tegis faciem: cognoſci nolo Sed heus tu,
Occipiti calvo eſt. Ne tenear fugiens.
Quae tibi juncta comes? Dicat tibi. Dic rogo, quae ſis;
Sum Dea, cui nomen nec Cicero ipſe dedit.
Sum Dea, quae facti, non factique exigo poenas.
Nempe ut poeniteat. Sic Metanoea vocor.
Tu modo dic, quid agat tecum! Si quando volavi
Haec manet: hanc retinent quos ego praeterii.
Tu quoque dum rogitas: dum percontando moraris:
Elapſam dices me tibi de manibus.

Tertia palma. Tertium Phidiae opus celebratiſſimum. *Talaria.* Calceamenta alata Mercurii propria. *Calvo.* Caput habes raſum. *Nec Cicero.* Quamvis diſertiſſimus, & fingendis quoque ex graeco nominibus, nec poenitentiam nec metanoeam dixit, iiſque facile carere potuimus. Auſonio certe relicta ſunt. *Facti.* Admiſſi ſceleris. *Non facti.* Omiſſi boni. *Metanoea.* Dolor male facti, atque facti dolor.

EPIGRAMMA III.

DIDONIS ADVERSUS VIRGILIUM QUERELA.

Illa ego ſum Dido, vultu quam conſpicis, hoſpes,
Aſſimilata modis pulchraque mirificis.
Talis eram, ſed non, Maro quam mihi finxit, erat mens;
Vita nec inceſtis laeta cupidinibus.
Namque nec Aeneas vidit me Trojus unquam,
Nec Lybiam advenit claſſibus Iliacis:
Sed furias fugiens, atque arma procacis Jarbae,
Servavi, fateor, morte pudicitiam.
Pectore transfixo, caſtos quod pertulit enſes.
Non furor, aut laeſo crudus amore dolor.
Sic cecidiſſe juvat: Vixi ſine vulnere famae.
Ulta virum, poſitis moenibus oppetii.
Invida cur in me ſtimulaſti, Muſa, Maronem,
Fingeret ut noſtrae damna pudicitiae?
Vos magis Hiſtoricis, lectores, credite de me,
Quam qui furta Deum concubituſque canunt.
Falſidici vates, temerant qui carmine verum!
Humaniſque Deos aſſimilant vitiis.

Non quam Maro. Ut furtivis Aeneae amoribus indulgerem. *Nec vidit.* Nam Aeneas ad 230. annos aetate praeceſſit Didonem. *Lybiam.* Cartaginem. *Jarbae.* Getuliae Regis, qui Didonem ad nuptias armis compellebat. *Morte.* Dido enim ad vitandum bellum a ſuis rogata ut Jarbae nuberet, fingens ſe ante viri ſui manes ſacrificio placare velle, ſe in ſacrificio interfecit. *Aſſimilant.* Vitioſos faciunt Deos, ut homines vitia ſua ita excuſent.

EPI-

EPIGRAMMA IV.

AD FAUSTULUM BREVISSIMAE STATURAE HOMINEM.

FAuſtulus inſidens formicae, ut magno elephanto,
Decidit, & terrae terga ſupina dedit.
Moxque idem ad mortem eſt multatus calcibus ejus:
Perditus ut poſſet vix retinere animam.
Vix tamen eſt fatus: quid rides improbe livor?
Quod cecidi? cecidit non aliter Phaeton.

Formicae. Parvo equo, ut formica videretur, ſed cum ipſe tam parvus eſſet, ex elephanto decidiſſe videri potuit. *Multatus*. Ita calcibus percuſſus, ut prope exanimis ſit. *Perditus*. Omnibus artubus fractus.

EPIGRAMMA V.

JULII AUSONII PATRIS COMMENDATIO.

PRimus in his Pater, Auſonius, quem ponere primum,
Et ſi cunctetur Filius, ordo jubet.
Cura Dei placidae functus quod honore ſenectae
Undecies binas vixit olympiadas.
Omnia quae voluit qui proſpera vidit & idem
Optavit quidquid, contigit, ut voluit.

Non

Non quia fatorum nimia indulgentia: ſed quod
Tam moderata illi vota fuere viro.
Quem ſua contendit ſeptem ſapientibus aetas:
Quorum doctrinam moribus excoluit.
Viveret ut potius, quam diceret arte ſophorum;
Quamquam & facundo non rudis ingenio.
Praeditus & vitas hominum ratione medendi,
Porrigere & fatis amplificare moras.
Inde & perfunctae manet haec reverentia vitae,
Aetas noſtra illi quod dedit hunc titulum.
Ut nullum Auſonius quem ſectaretur habebat,
Sic nullum qui ſe nunc imitetur habet.

Undecies. Octoginta octo annos. *Contendit.* Sua aetas, qua vixit, inter ſapientes numerat. *Amplificare.* Efficere ut ſerius dies & vitam traducant. *Perfunctae.* E periculis & morte ſervatae. *Titulum.* Hanc laudem.

EPIGRAMMA VI.

DE THALASSO GRAMMATICO BURDIGALENSI.

OFficium, nomenque tuum, primaeve Thalaſſe,
Parvulus audivi: vix etiam memini.
Qua forma, aut merito fueris, qua ſtirpe Parentum,
Aetas nil de te poſterior celebrat.
Grammaticum juvenem tantum te fama ferebat:
Tum quoque tam tenuis, quam modo nulla manet.

Sed quicunque tamen noſtro quia doctor in aevo
Vixiſti, hoc noſtrum munus habeto; vale.

Officium. Docendi Rhetoricam, quod in patria ſua Burdigala, Ital. *Bòrdò*, exercuit. *Primaeve.* Senior, & ad ultimam ſenuctutem docens. *Te fama.* Exigua ſane laus; ſed ſi paullum erigatur non contemnenda, cum ſingularia hominis facta prodita non ſunt.

EPIGRAMMA VII.

DE CITARIO SYRACUSANO GRAMMATICO.

ET Citari dilecte mihi, memorabere dignus
Grammaticos inter qui celebrere bonos.
Eſſet Ariſtarchi tibi gloria, Zenodotique
Grajorum, antiquus ſi ſequeretur honos.
Carminibus, quae prima tuis ſunt condita in annis,
Concedit Cei Muſa Simonidei.
Urbe ſatus ſicula, noſtram peregrinus adiſti:
Excultam ſtudiis quam prope reddideras:
At nos defunctum memori celebramus honore,
Fovimus ut vivum munere amicitiae.

Ariſtarchi. Grammatici & Cenſoris acerrimi, ut Homeri aliorumque ſcriptorum carmina & opera legitima haberentur, aut repudiarentur, quae Ariſtarchus probaſſet aut repudiaſſet. *Zenodoti.* Paris Cenſoris, ſed aetate & critice Ariſtarchum preceſſit. *Cei.* Simonidis Poetae ex Cea Aegaei maris inſula. *Noſtram.* Burdigalam Auſonii patriam.

EPIGRAMMA VIII.

AD PRAECLAROS AETATIS SUAE VIROS VITA FUNCTOS.

Valete Manes inclitorum Rhetorum,
Valete Doctores probi.
Hiſtoria ſi quos vel poeticus ſtilus,
Forumque fecit nobiles:
Medicae vel artis, dogma vel Platonicum
Dedit perenni gloriae:
Et ſi qua cunctis cura viventum placet,
Juvatque honor ſuperſtitum:
Accipit maeſtum carminis cultum mei,
Textum querela flebili.
Sedem ſepulcris ſervet immotus cinis,
Memoria vivat nominum.
Dum remeat illud judicis dono Dei,
Commune cum Diis ſaeculum.

Manes. Animae vita functorum. *Forum*. Eloquentia. *Cultum*. Haec carmina de vobis ſcripta non ſine lacrimis. *Dum remeat*. Donec illuceſcat dies, quo cuncti homines ad immortalem vitam non morituri excitabuntur.

EPIGRAMMA IX.

DE DIDONE.

INfelix Dido nulli bene nupta marito:
Hoc pereunte fugis, hoc fugiente peris.

Nulli. Nec Sichaeo, cui vere nupſerat, nec Aeneae, cui nubere voluiſſe finxit Virgilius.

EPIGRAMMA X.

MUSARUM INVENTA, ET OFFICIA.

CLio geſta canens tranſactis tempora reddit:
Melpomene tragico proclamat maeſta boatu:
Comica laſcivo gaudet ſermone Thalia:
Dulciloquos calamos Euterpe flatibus urget:
Terpſicore affectus citharis movet, imperat, auget:
Plectra gerens Erato, ſaltat pede, carmine, vultu:
Carmina Calliope libris heroica mandat:
Uraniae Caeli motus ſcrutatur, & aſtra:
Signat cuncta manu, loquitur Polibymnia geſtu.
Mentis Apollineae vis has movet undique Muſas.

Clio. Antiquarum rerum ſcribandarum Praeſes. Officia quae certis his Muſis aſſignat, aliis etiam tribuuntur: ideoque a Poetis varie invocantur. *Maeſta.* Quod funeribus

 prae-

praeeſt: verba ea *boatu* & *proclamat boatu*, ne te admodum delectent. *Laſcivo*. Quod in comediis Juvenum furtivi amores, ſervorum ancillarumque fraudes traducuntur, ut emendentur. *Dulciloquos*. Lyricorum Praeſes, qui ſuavius ceteris ſcribunt, ideo inflat calamos ſeu lyram. *Cytharis*. Elegiaco carmini. *Plectra*. Amatoria argumenta inſpirat: quare ſaltat *pede*, *carmine*, *vultu*, quod amantium affectiones tam loetae ac tam variae ſunt. *Caeli*. Aſtrologicarum rerum Muſa.

CLAUDIANI.

EPIGRAMMA I.

DE SENE VERONENSI, QUI NUMQUAM SUBURBIO EGRESSUS FUERAT.

Felix qui patriis aevum tranſegit in agris
Ipſa domus puerum vidit, & ipſa ſenem.
Qui baculo nitens, in qua reptavit arena,
Unius numeret ſaecula longa caſae.
Illum non vario traxit fortuna tumultu,
Nec bibit ignotas mobilis hoſpes aquas.
Non freta mercator tremuit, non claſſica miles:
Non rauci lites pertulit ille fori.
Indocilis rerum: vicinae neſcius urbis,
Adſpectu fruitur liberiore poli.
Frugibus alternis, non Conſule, computat annum:
Autumnum pomis, ver ſibi flore notat.
Idem condit ager ſoles, idemque reducit,
Metiturque ſuo ruſticus orbe diem.
Ingentem meminit parvo qui germine quercum,
Aequatuumque videt conſenuiſſe nemus.

Pro-

Proxima cui nigris Verona remotior Indis,
Benacunque putat littora rubra lacum.
Sed tamen indomitae vires, firmiſque lacertis
Aetas robuſtum tertia cernit avum.
Erret & extremos alter ſcrutetur Iberos;
Plus habet hic vitae, plus habet ille viae.

Domus. Qui adolevit ac ſenuit in eadem domo, in qua natus eſt. *Baculo*. Qui in eodem agro incedit nunc ſenex ſe ſubſtentans baculo, in quo reptavit puer. *Saecula*. Qui totius vitae ſuae tempora numerat in eodem tugurio traducta. *Mobilis*. Nunc huc, nunc illuc commigrantis. *Claſſica*. Strepitus & damna armorum. *Rauci*. Clamantis & litigantes abſumentis. *Indocilis*. Negotiorum & novarum rerum curam contemnens *Alternis*. Annos numerans per meſſes, non per Conſules. *Condit*. Ex eodem agro videt orientem & occidentem ſolem. *Indis*. Qui aeque nihil cogitat de Verona (ex qua urbe hic erat ſenex) agro ſuo prope finitima ac de Indis, nihilque item aeque cogitat de lacu Benaco ac de mari rubro. *Indomitae*. Vigentes, non fractae. *Tertia aetas*. Tertia generatio; ad ſeptuaginta aut octoginta annos. *Hic*. Qui domi ſuae ſuis bonis contentus vivit, habet plus otii, qui peregrinatur habet plus cognitionis.

EPIGRAMMA II.

DE CRYSTALLO, CUI AQUA INERAT.

POſſedit glacies naturae ſigna prioris,
Et ſit parte lapis, frigora parte negat.

Solers luſit hiems, imperfectoque rigore
Nobilior, vivis gemma tumeſcit aquis.

Glacies. Cryſtallus, quae glacies videtur. *Prioris*. Aquae indiciae, ideſt liquoris ſpeciem. *Frigora*. Soliditatem lapidis in glaciem dureſcentis.

EPIGRAMMA XIII.

DE EADEM CRYSTALLO.

LYmphae quae tegitis cognato corpore lymphas,
Et quae nunc eſtis, quaeque fuiſtis aquae.
Quod vos ingenium vinxit, qua frigoris arte
Torpuit, & maduit prodigioſa ſilex?
Quis tepor incluſus ſecuras vindicat undas?
Interior glacies quo liquefacta Noto?
Gemma quibus clauſtris arcano mobilis aeſtu
Vel concreta fuit, vel reſoluta gelu?

Cognato. Simili. *Nunc eſtis*. Aquae eſtis nunc glacies factae, ut fuiſtis aquae priuſquam in glaciem denſeretis. Poeta enim hic ejus ſententiae eſt, qua cryſtallus ex aqua in glaciem congelata naturae vi fieri creditur. Ceterum cryſtallus non ex aqua, ſed ex certa ſua materia fit, ut cetera foſſilia & metalla.

EPIGRAMMA XIV.

DE EADEM.

Solibus indomitum glacies alpina rigorem
Sumebat nimio jam pretioſa gelu.
Nec potuit toto mentiri corpore gemmam,
Sed medio manſit proditor orbe latex.
Auctus honos, liquidi creſcunt miracula ſaxi,
Et conſervatae plus meruiſtis aquae.

Rigorem. Soliditatem cryſtalli non domitam a ſolis vi. *Mentiri*. Abſcondere & efficere, ne aqua appareret. *Proditor*. Aquae liquor oſtendit non eſſe ſe totum cryſtallum, ſed ineſſe etiam aquae guttam.

EPIGRAMMA XV.

IN SPHAERAM ARCHIMEDIS.

Jupiter in parvo cum cerneret aethera vitro
Riſit, & ad Superos talia dicta dedit.
Huccine mortalis progreſſa potentia curae?
Jam meus in fragili luditur orbe labor.
Jura poli rerumque fidem, legeſque Deorum
Ecce Syracuſius tranſtulit arte ſenex.

Incluſus variis famulatur ſpiritus aſtris,
Et vivum certis motibus urget opus.
Percurrit proprium mentitus ſignifer annum,
Et ſimulata novo Cynthia menſe redit.
Jamque ſuum volvens audax induſtria mundum
Gaudet, & humana ſidera mente regit.
Quid falſo inſontem tonitru Salmonea miror?
Aemula naturae parva reperta manus.

Aethera. Orbes caeleſtes. *Vitro*. Poetice dixit; nam ſphaera ab Archimede aerea effecta eſt, aut lignea, ut alii memorant. *Syracuſius*. Archimedes Civis Syracuſanus. *Signifer*. Sol. *Cynthia*. Luna. *Salmonea*. Qui pontem aeneum fulmine quatiebat ad imitanda tonitura, quare ab Jove fulmine attritus eſt.

SENECAE.

EPIGRAMMA I.

OPTAT LOCUM EXSILII SIBI MITEM ESSE.

Corſica Phocaeo tellus habitata colono:
Corſica quae Grajo nomine Cyrnus eras:
Corſica Sardinia brevior, porrectior Ilva:
Corſica piſcoſis pervia fluminibus:
Corſica terribilis, cum primum incanduit aeſtas:
Saevior oſtendit cum ferus ora canis:
Parce relegatis hoc eſt jam parce ſepultis.
Vivorum cineri ſit tua terra levis.

Phocaeo. A Grecis qui Phocide relicta in hanc inſulam commigrarunt. *Ilva*. Finitima Corſicae inſula, Ital. *l'Elba*

fer-

ferri fodinis ſatis dives. *Pervia*. Abundans fluminibus, quae ſatis bonis piſcibus commendantur. *Incanduit*. Cum ardere & ſaevire aeſtas incipit. *Canis*. Caniculae aeſtus *Sepultis*. Ab amicis, omnique cognitorum hominum commercio & ſolatio ſeparatis, ideo quaſi ſepultis. *Levis*. Precatio qua pro mortuo terram precari conſueverunt.

EPIGRAMMA II.

MONET MALEDICOS NE EXSULEM IRRIDEANT.

Dum ſua compoſitus nondum bene concutit arma
Miles, & e noſtra lancea torta manu:
Bellus homo & valide capitalia crimina ludis:
Deque tuis manant atra venena jocis.
Sed tu perque jocum dicis vinumque, quid ad rem,
Si plorem? riſus ſi tuus iſta facit?
Quare tolle jocos, non eſt jocus eſſe malignum.
Numquam ſunt grati, qui nocuere ſales.

Compoſitus. Inſtructus ad praeliandum paratis armis. *Manu*. Dum nondum tela, manu aptare potui, ne dum tela jacere: hoc eſt dum abſens non poſſum crimina mihi objecta repellere. *Ludis*. Videris ludere, & ludens maxima crimina objicis & confirmas. *Per vinum*. Inter cenam cum amicis: quaſi per jocum reum facis. *Si plorem*. Reſpondet criminator: quid juvarem plorando; ſi tu Seneca exſilium tuum quaſi cum riſu excipis? id facit, ut nec ego caſus tuos defleam. *Tolle jocos*. Reſpondet Seneca: ne joco dicas, quod maligne tandem dicis.

EPIGRAMMA III.

TEMPORE OMNIA ABSUMI.

Omnia tempus edax depaſcitur, omnia carpit,
Omnia ſede movet, nil ſinit eſſe diu.
Flumina deficiunt, profugum mare littora ſiccat,
Subſiduut montes, & juga celſa ruunt.
Quid tam parva loquor? moles pulcherrima caeli
Ardebit flammis tota repente ſuis.
Omnia mors poſcit. Lex eſt, non poena perire:
Hic aliquo mundus tempore nullus erit.

Deficiunt. Ubi erant flumina, flumina eſſe deſiſtunt. *Siccat mare.* Ubi prius erat mare, mare eſſe deſinit: ita & montes deſtruuntur. *Ardebit flammis.* Ita exploratum eſt, *Caeli*, ait Princeps Apoſtolorum 2. ep. *Igne diſſolventur.*

EPIGRAMMA IV.

TIBULLI DE SE IPSO.

Hic jacet immiti conſumtus morte Tibullus,
Meſſallam terra dum ſequiturque mari.

Hic. In Phaeacum inſulam, *Corfù*, cum Meſſalla proficiſcens in morbum incidit, ex quo ſe moriturum intelligens hoc ſcripſit.

EPI-

EPIGRAMMA V.

DE EODEM DOMITII AFRI.

TE quoque Virgilii comitem non aequa Tibulle
Mors juvenem campos miſit ad Elyſios.
Ne foret aut elegis molles qui fleret amores,
Aut caneret forti regia bella pede.

Mors non aequa. Mors immatura rapuit, nam trigeſimum ſecundum annum agens obiit anno Urbis Conditae 750. *Comitem Virgilii*. Sed non eodem pacto: Virgilium juvenem quidem miſit contemplantem in Aeneae itinere deſcripto 6. Aen. re deinde ſenem, te autem e vivis plane ereptum. *Ne caneret*. Ne inſigne carmen heroicum conderet, ut ipſe animo conceperat.

PALLADII

EPIGRAMMA VI.

ILIADIS LIBRUM ASELLUS LACERAT.

CArminis Iliadis libros conſumſit aſellus:
Hoc fatum Trojae eſt: aut equus, aut aſinus.

Iliadis. Homeri carmen de bello Trojano, quod *Ilias* inſcripſit. *Conſumſit*. Laceravit. *Equus*. Adde Trojam perdit.

EPI-

EJUSDEM

EPIGRAMMA VII.

COLUMBAE IN GALEA MILITIS NIDUM FACIUNT.

Militis in galea nidum fecere columbae:
Apparet Marti quam ſit amica Venus.

Marti. Vel de Marte ipſo, vel de viris bellum ſequentibus id intellige.

Digitized by Google

EPIGRAMMATA SELECTA

PRINCIPUM POËTARUM SAECULI XVI.

JACOBI PONTANI.

EPIGRAMMA I.

LAETATUR AMICI REDITU.

E Roma meus Aelius reviſit
Dulcem Parthenopem, lares paternos:
O lucem niveam, diemque fauſtum!
Antiquum video, & bonum ſodalem,
Et caram teneo manum, fruorque
Gratis colloquiis, fruor cachinnis,
Et laetis ſalibus facetiiſque.
O vere niveum, diemque fauſtum.
Quid non pro reduci libens amico
Perſolvam? puer, i, voca ſodales
Albinum, Elyſiumque, compatremque,
Et dulcem Altilium, bonum Marullum,

Digitized by Google

Ad cenam veniant, bibamus uncti,
Uncti, permadidi, atque lippientes.
Albinus numerum novem Sororum,
At monſtra Herculea ebibat Marullus.
Bis ſeptem volo Compater puellas
Junonis: volo quot Deae marinae
Cinxerunt niveae latus miniſtrae,
Cum Trojam peteret miſella mater.
Ductet Altilius ciens coronam,
Saltans Elyſius bibat, quot olim
Didonis famulae penum ſtruebant,
Dum cenam profugo parat marito.
Me tot pocula, totque, totque, totque,
Tot me pocula juverint bibentem
Tot charcheſia laverint madentem,
Quot quot Di ſimul, & Deae biberunt,
Aut quot, dum illa canit ſenex Homerus,
Siccavit calices, relevit obbas.
Dulce eſt ob reducem madere amicum.

Parthenopem. Neapolim, a Sirene ejus nominis ibi ſepulta ita appellatam. *Uncti*. More veterum Romanorum. *Lippientes*. Prae ebrietate jam prope caecutientes. *Monſtra*. Quae duodecim numerantur, & labores Herculis dicuntur, aper Erymanthaeus, taurus Cretenſis, hydra Larnenſis, cetera. *Junonis*. Vide Virg. 1. Aen. v. 75. *Deae marinae*. Thetidem, cum Trojam petiit, ut Achillem Filium a bello revocaret triginta tres Deae comitatae ſunt apud Homer. Iliad. 18. *Didonis*. Vide Virg. 2. Aen. v. 707. *Carcheſia*. Ingentia & procera vini vaſa. *Oceani*. Ad Oceani convivium Jovem omnes Dii ſecuti ſunt ex 1. Iliad. *Homerus*. Qui vino indulgere liberius conſuevit. *Obbas*. Vaſa vinaria, ſed ampla.

EPI-

EPIGRAMMA II.

UXOREM AC LIBEROS INVITAT AD DIEM NATALEM CELEBRANDUM.

Dulces filiolae, paterni ocelli,
Dulcis nate, patris tui voluptas,
Et conjux requies ſenis mariti,
Mecum templa piis adite votis,
Natalis meus eſt, Deos rogate,
Atque hunc atque alios agamus annos
Fauſto ſidere, candidis lapillis,
Dum caros mihi redditis nepotes,
Qui blanda oſcula balbulaſque voces
Incomto ſimul ore blandiantur,
Inculto ſimul ore ſuavientur,
Mox convivia villula propinqua
Securis animis, dolore pulſo
Nocturnas ineamus ad lucernas.
Hic patri liceat ſeni falernum
Diffuſum cyatho minutiore
Roratim ingeminare ter quaterque,
Dum laſſos oculos ſopor reclinet.
At vos, quis pudor eripit lyaeum,
Nativaque ſitis levatur unda,
Dulci intingite melle, cinnamoque,
Haec ſunt pocula virginis Dianae,
Siquando ad Superum dapes vocatur.
Tu myrtum foribus, roſamque menſae

Ap-

Appone, & violis humum colora,
Reſperge & cyprio domum liquore,
Nec deſit lyra, eburneuſque pecten,
Qui gratas genio citet choreas.
Et dulces genium decent choreae,
Hunc vos, hunc hilares rogate, mentem
Det recti cupidam, ſimulque honeſti,
Permittatque alia a Deis regenda.

Candidis. Quibus felices dies, in iiſque res ſecundae notabantur. *Incomto.* Sincero, nullo fuco, aut quaeſito officio. *Minutiore.* Minoris, & debilioris vini pleno. *Roratim.* In morem roris decidens. *Quis.* Pro quibus. *Cyprio liquore.* Myrrha, aliis pretioſis unguentis.

EPIGRAMMA III.

MODERATAM LAETITIAM SAPIENTI ADMITTENDAM.

INter Socraticos licet libellos,
Atque inter ſtudium decet Sophiae
Miſcere & teneros, amice, luſus,
O Parde Aonidum comes Dearum.
Quare nec medicos lacus, nec hortos
Bajanos fuge, myrteumve littus.
Myrtos nam Maro, balneas & inter
Aeneam cecinit, petit profundi
Ditis dum hoſtia, dum parentis umbras,
Et prolis ſeriem accipit futurae.

Myr-

Myrtos & Cicero tuus frequentans
Fonteſque, & celebres agros Sibyllae,
Ornavit Latium potente lingua,
Detraxit ſpolia Atticae Camoenae.
Has Marcus coluit pater Senatus,
Terrarum & dominus, parenſque Romae,
Atque omnis ſapientiae Magiſter.
Has & tu cole Parde; nam ſeveram
Quandoque & jocus addecet ſophiam,
Et ludit ſapiens, dies & ipſi,
Et Soles variant, itemque Lunae,
Eſt & triſtitiae lepor levamen,
Bajanis lepor & levamen undis.

Socraticos. Platonicos omniſque ſapientiae. *Medicos lacus.* Ad medicinam & valetudinem adhibitos. *Ditis.* Series eſt lib. 6. Aeneidos. *Fontes.* De quibus eſt epigramma Laureae Tullii, quod eſtrema pagina adducam. *Atticae Camoenae.* Cum Arati carmina in latinum convertit.

EPIGRAMMA IV.

INVITAT ANTONIUM PANHORMITAM AD RISUM.

ANtoni decus elegantiarum,
Atque idem pater omnium leporum,
Unus te rogat ex tuis amicis,
Cras ad ſe venias, feraſque tecum
Quantumcumque potes facetiarum,

Et quidquid fuerit domi jocorum.
Nam riſus tibi tantum apparavit,
Quantum Democrito diebus octo
Profundi ſatis, & ſuper fuiſſet.
Quod tecum patulo cupit palato
Perridere ſuapte riſione,
Condita levitate, ineptiiſque.

Democrito. Feſtiva tua natura tam multum, ac tam liberalem riſum tibi ſuppeditat, quantum Democrito, qui res omnes humanas, earumque viciſſitudines ridebat, ad multos dies ſuperfuiſſet. *Condita.* Suavi, erudita, ſapienti.

EPIGRAMMA V.

NUTRIX SOMNUM INVITAT, UT PUERUM SOPIAT.

Somne veni; tibi Luciolus blanditur ocellis,
Somne veni; venias, blandule ſomne veni.
Luciolus tibi dulce canit: ſomne optime, ſomne,
Somne veni, venias, blandule ſomne veni.
Luciolus vocat in thalamos te ſomnule, ſomne
Somnule dulcicole, blandule ſomnicule.
Ad cunas te Luciolus vocat. Huc age ſomne,
Somne veni ad cunas, ſomne age, ſomne veni.
Ad cubitum te Luciolus vocat; eja age ſomne,
Eja age ſomne veni, ſomnule blande veni.
Luciolus te ad pulvinum vocat, inſtat ocellis.
Somne veni, venias, eja age ſomne veni.

Lu-

Luciolus te ad complexum vocat, innuit ipſe,
Innuit, en venias, en modo ſomne veni.
Veniſti, bone ſomne, boni pater alme ſoporis,
Qui curas hominum, corporaque aegra levas.

Luciolus. Nomina haec diminutiva, Ital. *Vezzeggiativi*, & res ſaepius repetitae lepido argumento, & nutrici lepide loquenti mirifice conveniunt. *Blanditur*. Riſu & quiete invitat. *Inſtat*. Non venientem ipſe tamen pulvino incumbens quaſi compellit, ut veniat. *Pater*. Epithetum hoc Diis, qui peculiari ratione vitam aut inſpirant, aut augent, tribuunt Latini, ideo apte & ſomno.

EPIGRAMMA VI.

EJUSDEM ARGUMENTI.

Scite puer, mellite puer, nate unice dormi:
Claude tenelle oculos, conde tenelle genas.
Ipſe ſopor non condis ait, non claudis ocellos?
En cubat ante tuos Luſcula laſſa pedes.
Languidulos [bene habet] conditque & claudit ocellos
Lucius, & roſeo eſt fuſus in ore ſopor.
Aura veni, foveaſque meum placidiſſima natum;
An ſtrepitant frondes? Jam levis aura veni.
Scite puer, mellite puer, nate unice dormi;
Aura fovet flatu, mater amata ſinu.

Luſcula. Domeſtica & blanda canis, quae cum adſunt, pueri praegeſtiunt & quieſcunt.

EPIGRAMMA VII.

EJUSDEM ARGUMENTI.

FUſcula nox, Orcus quoque fuſculus, aſpice ut alis
  Per noctem volitet fuſculus ille nigris.
Hic vigiles captat pueros, vigileſque puellas.
  Nate oculos cobibe, ne capiare vigil.
Hic captat ſeu quas ſenſit vagire puellas,
  Seu pueros. Voces comprime nate tuas.
Ecce volat, nigraque caput caligine denſat,
  Et quaerit natum Fuſculus ille meum.
Ore fremit denteſque ferus, jam dente laceſſit,
  Ipſe vorat querulos, pervigileſque vorat.
Et niger eſt, nigriſque comis, nigroque galero,
  Tu puerum clauſo Liſa reconde ſinu.
Luciolum tege Liſa ferox quos pandit hiatus,
  Quaſque aperit fauces, ut quatit uſque caput!
Me miſeram! an ferulas geſtat quoque? Parce, quieſcit
  Lucius, & ſunt qui rus abiiſse putent.
Rura meus Lucillus habet; nil ipſe moleſtus,
  Nec vigilat noctu, conqueriturve die.
Ne ſaevi, hirſutaſque manus tibi comprime ſaeve,
  Et tacet & dormit Lucius ipſe meus.
Et Matri blanditur, & oſcula dulcia figit,
  Bellaque cum bella verba ſorore canit.

Nox. Adde en adeſt: quas res cum eis imminere, ab eisque Nutrices ſe illos tueri audiunt, facillime ſopiuntur pueri.

EPIGRAMMA VIII.

AD TUMULUM ANTONII PANHORMITAE.

Siſte hoſpes; fas eſt cantus audire Dearum:
Grata mora eſt, Muſae nam loca ſacra tenent.
Antoni monumenta vides; hinc templa frequentant
Ille fuit ſacri maxima cura chori.
Illum ſaepe ſuis medium ſtatuere choreis:
Duxit compoſitos arte docente choros.
Saepe lyram ceſſit Clio, ceſſere ſorores.
Concinuit teneros voce manuque ſonos.
Extinctum flevitque Aon, flevitque Aganippe;
Sebetus miſeros egit in amne modos.
Sirenes quoque de ſcopulis miſerabile carmen
Ingeminant; planctu littora pulſa ſonant.
Pierides triſtem ad tumulum effudere querelas,
Pierides paſſis poſt ſua terga comis.
Hinc crevit deſiderium, nec cura receſſit
Vatis, at extincto vate receſſit amor.
Conveniunt nunc ad tumulum, celebrantque choreas,
Et memorant luſus, magne Poeta, tuos.
En audis, ſonet ut lenis concentibus aura?
Ut ſtrepat applauſu concita terra pedum?
Haec Vati memores Muſae poſt fata rependunt.
Carminis hoc meritum eſt, num ſatis? Hoſpes abi.

Cantus. Defuncti laudes efferentes ipſae Deae ob ſingularem viri praeſtantiam. *Grata mora.* Ne graveris pauliſper

immorari, ſi Muſae ipſae locum hunc honorant. *Deſiderium*. Ut adhuc viveret Poeta. *Nec cura*. Dolor ex ejus morte. *Memorant*. Tua ipſa carmina Deae ipſae canunt, ut quae ſatis digna illarum majeſtate.

JACOBI SANNAZARII.

EPIGRAMMA IX.

AD ANIMI REMISSIONEM ADVENTU VERIS COHORTATIO.

Majus adeſt, da ſerta puer, ſic ſancta vetuſtas
Inſtituit; priſci ſic docuere Patres,
Junge hederam violis; myrtum ſubtexe liguſtris;
Alba verecundis lilia pinge roſis.
Fundat inexhauſtos mihi decolor Indus odores:
Et fluat Aſſyrio ſparſa liquore coma.
Grandia fumoſo ſpument cryſtalla Lyaeo:
Et bibat in calices lapſa corona meos.
Poſt obitum non ulla mihi carcheſia ponet
Aeacus: infernis non viret uva jugis.
Heu vanum mortale genus quid gaudia differs?
Falle diem: mediis mors venit atra jocis.

Majus. Calendis Maji celebritas habebatur, quae *Majuma* dicta eſt: in ea ad januas carorum atque amicorum flores & virides arborum ramos appendebant. *Decolor*. Sine colore ob deliciarum copiam. *Lapſa*. Elegans forma ad temulenti hominis geſticulationes exprimendas. *Aeacus*. Infe-

ferorum Judex. *Carcheſia*. Ingens & anſatum poculum. *Falle*. Cibo & potu refice.

EPIGRAMMA X.

EJUSDEM PROPE ARGUMENTI.

AUreli perfunde meis unguenta capillis
Tu ſuper & vernas ſparge, Nearche, roſas.
Sed prius aeſtivum ramis defendite Solem;
Et viridi mollem ſternite fronde torum.
Non plumae, non picta juvant me ſtragula, nec quae
Pavonis vario ſponda colore nitet.
Larga coronata diſponite pocula menſa;
Setino & gelidas aſſociate nives;
Certatimque leves potanti inducite ſomnos.
Sic juvat aetatis ducere fila meae.
An ſcimus miſeri quid lux ventura minetur?
Vivamus: mortem fallere nemo poteſt.

Defendite. Arcete, prohibete. *Sponda*. Extremitates menſarum variis volucrum pennis alioque cultu ad ſpeciem ornabantur. *Coronata*. Florum, odorumque copia ornata. *Inducite*. Cantu & ſono. *Fallere*. Fugere aut morari.

EPIGRAMMA XI.

DE URBE VENETA.

Viderat Adriacis Venetam Neptunus in undis
Stare Urbem, & toto ponere jura mari:
Nunc mihi Tarpejas quantumvis, Jupiter, arces
Objice, & illa tui moenia Martis, ait.
Si Pelago Tibrim praefers; Urbem aſpice utramque:
Illam homines dices, hanc poſuiſſe Deos.

Tarpejas. Romanas. *Tibrim.* Quemadmodum mari fluvium praeferre non potes, ita nec Venetiis Romam. Pulchrum hoc epigramma munifice praeclarus Senatus muneratus eſt, nam pro ſingulis verſibus tria millia ſeſtertiorum Poetae ſolvi juſſit.

EPIGRAMMA XII.

DE VENERE, ET DIANA.

INcultam aſpiciens ſilvis Cytherea Dianam,
Riſit; & an tendes retia ſemper? ait.
Cui Dea caſta: feris cur non ego retia tendam?
Tendere ſi potuit vir tuus illa tibi.

Incultam. Ut quae venationi & labori, non deliciis & luxui, vacat. *Vir.* Vulcanus, qui Venerem cum Marte deprehenſam in rete ambos concluſit, & Deorum riſui expoſuit.

EPI-

EPIGRAMMA XIII.

IN TUMULUM LADISLAI REGIS NEAPOLITANI.

MIraris niveis pendentia ſaxa columnis,
Hoſpes, & hunc, acri qui ſedet altus equo?
Quid ſi animos, roburque Ducis, praeclaraque noſſes
Pectora, & invictas dura per arma manus?
Hic Capitolinis dejecit ſedibus hoſtem:
Biſque triumphata victor ab Urbe redit.
Italiamque omnem bello concuſſit, & armis:
Intulit Etruſco ſigna tremenda mari.
Neve foret Latio tantum diademate felix;
Ante ſuos vidit Gallica ſceptra pedes.
Cumque rebellantem preſſiſſet pontibus Arnum;
Mors vetuit ſextam claudere Olympiadem.
I nunc regna para, faſtuſque attolle ſuperbos:
Mors etiam magnos obruit atra Deos.

Pendentia. Ladislai ſimulacrum vides. *Pectora.* In bellis ardorem. *Dejecit hoſtem.* Romanos ipſos Bonifacio IX. rebellantes, quod Ladislaum tueretur contra Gallos. *Bis.* Primum rebellantem Pontifici, deinde a Ludovico Andegavenſium Duce obſeſſam. *Italiam concuſſit.* Tot praeliis in Regno Neapolitano, ut ſe defenderet a Ludovico Andegavenſium Duce in Pontificem Romanum, in Florentinos, in alios. *Mari Etruſco.* In Oſtia Tiberina ad ipſam Romam; ubi victor exceptus eſt. *Latio diademate.* Neapolitano, ac totius Italiae, licet id affectavit, non obtinuit. *Gallica ſceptra.* Nam ſaepius fudit Ludovici Andegavenſis exercitus,

num-

numquam attrivit. *Rebellantem Arnum*. Ut Poeta, non ut Hiſtoricus dicit; nam a Florentinis repreſſus, & pulſus eſt majorum hoſtium victor. *Sextam Olympiadem*. Annos 24. nam 23. vix excedens obiit.

EPIGRAMMA XIV.

TUMULUS MAXIMILLAE.

Hic, hic ſiſte, precor, gradum, viator,
Hoc ſub marmore Maximilla clauſa eſt,
Qua cum frigiduli jacent amores,
Et luſus, Venereſque, Gratiaeque.
Hanc illi miſerae ſevera Clotho
Pro dulci thalamo domum paravit.
Has matri dedit, has patri querelas
Pro plauſu, choreiſque nuptiarum.
Quid firmum tibi, quid putes, viator,
Manſurum, inviolabile, aut perenne?
Si quae deliciae juvenculorum,
Et decus fuerat puellularum,
Nunc eheu! jacet ecce Maximilla,
Luctus perpetuus juvenculorum,
Aeternae & lacrymae puellularum?

Maximilla. Nobilis ac princeps Puella admodum juvenis mortua. *Clotho*. Una Parcarum pro morte. *Matri querelas*. Doloris cauſſam moriens cum nobili loco collocata, & praeclare faciens gaudium fuiſſet. *Quid firmum putes?* Praeclara interrogatio. Si quod manſurum natura erat, improviſo per-

periit quid permanent? & ab juventutis flore, & robore ad rerum fragilitatem evincendam firmiſſimum ac tenerrimum eſt argumentum. *Decus puellularum.* Pulcherrima enim, & integerrima una decus eſt reliquarum, licet illae interdum de forma certent. *Nunc jacet.* Miram habet vim, & affectionis magnitudinem haec rerum immutatio, dum potentiſſimum fit miſerum, pulcherrimum jacet. Haec imitare, aut certe guſta.

ANDREAE NAUGERII.

EPIGRAMMA XV.

VOTA CERERI PRO TERRAE FRUGIBUS.

ASpice magna Ceres tibi quos ſemente peracta
Ducimus agreſtes ruſtica turba choros.
Tu face, ne nimio ſemen putreſcat ab imbre:
Neu ſulcos rapido frigore rumpat hiems:
Neu ſterilis ſurgat ſilva infelicis avenae:
Et quaecumque bonis frugibus herba nocet.
Neu terrae proſtrata animoſi flatibus Euri
Decidat, aut denſa grandine laeſa ſeges.
Neu direpta avidae rapiant frumenta volucres,
Monſtrave, quae terrae plurima ſaepe ferunt.
Sed quae credidimus bene cultis ſemina campis,
Uberius largo foenore reddat ager.
Sic erit. Interea nivei carcheſia lactis
Fundite, & annoſo mella liquata mero;
Terque ſatas circum felix eat hoſtia fruges;
Caeſaque mox ſanctos corruat ante focos.

Nunc

Nunc ſatis haec: poſt meſſem alii reddentur honores:
Et ſacras cingent ſpicea ſerta comas.

Rumpat. Urat, conſumat, extinguat. *Animoſi.* Validi, furioſi, impotentis. *Monſtra.* Mures, talpae, curculi, ceterae peſtes. *Nunc ſatis.* Pulchre & pie: vota & preces ante impetratum beneficium.

EPIGRAMMA XVI.

INVITATIO AD AMOENUM FONTEM.

ET gelidus fons eſt, & nulla ſalubrior unda,
Et molli circum gramine terra viret:
Et ramis arcent Soles frondentibus alni:
Et levis in nullo gratior aura loco eſt:
Et medio Titan nunc ardentiſſimus axe eſt:
Exuſtuſque gravi ſidere fervet ager.
Siſte, viator, iter: nimio jam torridus aeſtu es:
Jam nequeunt laſſi longius ire pedes.
Accubitu languorem, aeſtum aura, umbraque virenti,
Perſpicuo poteris fonte levare ſitim.

Gelidus. Nihil hic lucem aliquam deſiderat, multa imitationem.

EPIGRAMMA XVII.

RUSTICI HOMINIS RUSTICIS DIIS VOTA, ET DONA.

DAt Cereri has Theleſon ſpicas, haec ſerta Lyaeo,
Haec nivei lactis pocula bina Pali.
Pro quibus arva Ceres, vites fecundet Jacchus:
Sufficiat pecori pabula laeta Pales.

Cereri. Decore omnia offeruntur: Cereri frugum inventrici ſpicae, Baccho ſerta in conviviis adhiberi ſolita, Pali paſtori Deae lac.

EPIGRAMMA XVIII.

DE PYTHAGORAE SIMULACRO.

QUem toties vixiſſe anima redeunte renatum
Mutato fama eſt corpore Pythagoram:
Cerne iterum ut docti caelo generatus Aſylae
Vivat, ut antiquum ſervet in ore decus.
Dignum aliquid certe voluit: ſic fronte ſevera eſt:
Sic in ſe magno pectore totus abit.
Poſſit & ille altos animi depromere ſenſus:
Sed veteri obſtrictus relligione ſilet.

Redeunte. Admiſit Pythagoras animarum poſt unum relictum in alia corpora commigrationem, quam metempſico-

coſim appellavit. *Aſylae*. Sic poetice Pythagorae patrem appellat, qui Mneſtarcus fuit. *Relligione*. Qua quinque annos Auditores ſuos ſilere voluit, ut audita perpenderent.

EPIGRAMMA XIX.

IMAGINEM SUI HYELLAE MITTIT.

QUam tibi nunc Jani donamus, Hyella, calendis,
Exprimit baec vultus parva tabella meos.
Nulla fuit cuiquam ſimilis mage: pallet imago:
Aſſiduus noſtro pallor in ore ſedet.
Eſt excors: ſine corde & ego; quod pectore noſtro
Ipſe amor ereptum ſub tua jura dedit.
Non loquitur: mihi ſic tua cum datur ora tueri
Torpet neſcio quo lingua retenta metu.
Unum diſſimile eſt nobis; felicior uno eſt,
Tam ſaeva quod non uritur illa face.
Quod ſi etiam uretur, tuo enim ſub lumine quidquam
Illaeſum flammis non licet ire tuis:
Non, ut ego, aſſiduo infelix terrebitur igne:
In cinerem primo corruet illa foro.

Jani. Calendis Januarii, cum Amici Amicis dona mittebat. *Sine corde*. Amantium cantilena, & re ipſa eorum mos & vita, amare enim, & ſapere vix conceditur.

JOANNIS COTTAE.

EPIGRAMMA XX.

SE LYROIDE ABSENTE PROPE EXANIMATUM.

O Factum lacrimabile atque acerbum!
Nunc certe lacrimaberis Lycori;
Digna res lacrimis tuoque luctu.
Namque lumina noſtra, lumina illa,
Illa lumina, quae Lycori amabas,
Quae tuis ſolita anteferre ocellis,
Non ſunt, o mea lux, amanda ut ante,
Non ſunt lumina, ſed malae tenebrae.
Illa, ut impia fata te Lycori
Abſtulere, mihi, tuoque longe
Me a vultu voluere abeſſe caro,
In rivos abiere lacrimarum:
Quodque amarius, atque praeter omnem
Lacrimabile cogitationem,
Quantumcumque habuere lacrimarum,
Jam pridem evomuere: nunc ad ipſum
Ventum eſt ſanguinem, ab intimoque cordis.
Ducto flumine turgidi horridique
Sanguinem lacrimanti miſelli ocelli
Et cum ſanguine amata diffluit lux,
Ac ſic enecuere ſeque meque,
Dum meum miſeri igneum furorem
Quaerunt diluere & rigare mentem,

Heu

Heu mentem, Enceladi, Tiphoeique
Aeſtuoſa anima aeſtuoſiorem.

Tuo luctu. Ut quae exitium hoc intuliſti. *Tenebrae*. Ex animi dolore, & mentis caecitate. *Abſtulere*. Ad alia loca & a me remota abduxere. *Sanguinem*. Omni humore & lacrimarum copia abſumta, *Lux*. Ipſa facultas videndi. *Enceladi*. Encelado ac Typhoeo, qui fulmine ambuſti ſunt, aridior mihi mens eſt. *Aeſtuoſa*. Ambuſta, arida, ſpongia ſicciore.

EPIGRAMMA XXI.

AD AMICOS, UT ABSENTIS MEMORES VIVANT.

Jam valete boni mei ſodales
Naugeri optime, tuque amice Turri
Vere candidi, & optimi ſodales,
Quos numquam ſat amaverim, licet vos
Quam fratres mage, quamque me ipſum amarim.
Quibus perpetuum furi per aevum,
Vota ſi mea Dii audiant benigni,
Sit una ampla animi mei voluptas,
Quod quanto cumulatius futurum eſt
Una ſi liceat mihi beatis
Veſtri colloquiis adeſse Bembi.
Verum dura neceſſitas repugnat,
Invitumque alias adire terras
Cogit, atque alios parare amicos.
Vos ergo memores meo eſſe veſtri

Fi-

Fixam in pectore imaginem, bonamque
Vobis partem animae meae reliqui.
Jam valete boni mei ſodales.

Naugeri. Andream Naugerium, & Jo: Baptiſtam Turrianum appellat ſummos ejus aetatis viros. *Bembi*. Hoc proprium ac perpetuum habuit Bembus, ut omnes litteratos tamquam fratres exciperet, deque litteris praeclare cum iis ageret, illi vero eum tamquam Magiſtrum audirent.

M. ANTONII FLAMINII.

EPIGRAMMA XXII.

LIBELLUM SUUM FRANCISCO TURRIANO PATRICIO VERONENSI OFFERT.

ECce Flaminii tui libellum,
Candidiſſime Turriane, quem nos
Donamus tibi jure, quando nemo
Tantum nos amat, aut amavit umquam.
Neque hoc munere, quod mihi dederant
Formoſae manibus ſuis Camoenae,
Dum colo Aonios puer receſſus,
Poteſt dignior ullus eſſe quam tu,
Quem Phoebus pater & novem Sorores
Amant non minus ac ſuos ocellos.
At vos Numina cara Turriani

Famam cum lepido meo libello
Servate incolumem perenne in aevum.

Dederunt Camoenae. Ita praedicant Poetae, ſe a Muſis divinoque numine afflatos canere quae canunt; Flaminius certe peculiari jure praedicat. *Puer.* Non aetatis florem hic ſignificat, ſed quaſi Camoenarum miniſtrum. *Numina.* Phoebus ac Muſae.

EPIGRAMMA XXIII.

AD ALEXANDRUM FARNESIUM CARDINALEM.

PUlchrae Najades, bonique Fauni
Dilectum Juvenem vocate ad iſtas
Mecum delicias: ades Quiritum
Alexander ocelle, ſat tuliſti
Dura frigora, ſat graves calores,
Et caſus varios periculorum,
Te vidit Tagus aurifer citatis
Equis currere, & rapacis unda
Rheni, te Liger, & Garumna vidit
Iratos properantem adire Reges,
Et componere bella, foederumque
Leges dicere, te feras per alpes
Nuper terrificis euntem in armis
Faunique ſtupuere Oreadeſque,
Dum cinctus legionibus Latinis
Petis Vindelicas tremendus oras,

Et

Et magnum Carolum tuo labantem
Firmas praeſidio, truceſque noſtris
Agris Teutonicas minas repellis.
Sed jam deſine, jam ſatis laborum
Pro cara Italia ſubiſti, omitte
Curas Urbis, & Orbis, aeſtuoſa
Dum Canicula ſaevit, otiumque
Praefer dulce negotiis, ut alti
Virtus Scipiadae ſolebat olim
Factitare tumultuoſa Romae
Linquens moenia ter quaterque in anno.
His quieſce parumper, bis moleſtis
Te furare laboribus, licebit
Horas fallere fervidas legendo
Muſae verſiculos Horatianae,
Et quae Maeonides ſacer, ſacerque
Canit Virgilius, licebit antra
Et fontes gelidos adire, riſus
Et joci comites procul fugabunt
Curas triſtitiamque, nec pudebit
Modo incompoſitos videre motus
Saltantis Pholoe: modo aſſidere
Canenti Meliboeo, aves tenaci
Viſco fallere, piſcibus juvabit
Dolos tendere vitreis ſub undis.
Nec cervi, leporeſve, capreaeve
Abſunt, accipiterque copioſas
Hic praedas agit, omnibus venuſta
Rura denique gaudiis redundant.
Ergo moenia Romuli, & ſevera
Cuncta deſere, ſed cavebis illas
Turbas innumerabiles clientum

 Te-

Tecum ducere ; ſit comes Maphaeus,
Et Mirandula, Romuluſque docti
In primis homines bonique, ad illos
Addantur alii viri elegantes,
Sed pauci tamen, haud beata guſtes
Ruris commoda, ni ſuperfluentes
Pompas Urbis in Urbe derelinquas.

Ad iſtas. Amoenitates ruris. *Ocelle*. Deliciae atque ornamentum. *Tagus*. In Hiſpaniam, Germaniam, & Galliam legationes obivit Chriſtianos Principes conciliaturus adverſus Turcas atque Haereticos. *Vindelicas*. Cum ſatis magno exercitui praefectus auxilium afferret Catholicis in Germania contra Haereticos. *Scipiadae*. In ſua rura ſe conferebat, ut in otio de negotiis cogitaret. Vide Cic. 3. fin. cap. 1. *Meonides*. Homerus. *Maphaeus*. Maphaeus Vegius inſignis a Poeta, cujus etiam nunc exſtant carmina. *Mirandula*. Jo: Picus e Mirandulae Ducibus ingeniorum phoenix appellatus. *Romulus*. Romulus Amaſaeus, cujus ſcripta exſtant.

EPIGRAMMA XXIV.

HIEMIS ADVENTU SE IN URBEM RECIPIT.

JAm bruma veniente praeterivit
Aeſtas mollior, & cadunt ab altis
Frondes arboribus, tepor Favoni
Immanes Boreae furentis iras
Formidans abit, illum agri voluptas

Ca-

Canorae volucres ſequuntur: ergo
Et nos dulcia rura deſeramus,
Dum ver purpurea coma decorum
Reducat Zephyri tepentis auram.
Horti deliciae meae valete,
Fontes lucidùli valete, ſalve
Mihi villula carior ſuperbis
Regum liminibus: recedo, ſenſum
Sed meum hic animumque derelinquo.

Mollior. Temperati autumni dies. *Volucres*. Quae partim in calidiores terras a noſtris abeunt, cunctae ſilent. *Purpurea*. Arvorum floribus atque arborum.

EPIGRAMMA XXV.

DE URBE MANTUA.

F*Elix Mantua, civitatum ocelle,*
Quam Mars Palladi certat uſque & uſque
Claram reddere gentibus, probiſque
Ornare ingeniis virorum, & armis.
Te frugum facilis, potenſque rerum
Tellus, te celebrem facit virente
Qui ripa calamiſque flexuoſus
Leni flumine Mincius ſuſurrat,
Et qui te lacus intrat, adveniſque
Dites mercibus invehit carinas.
Quid palatia culta, quid Deorum

Templa, quid memorem vias, & urbis
Moles nubibus arduis propinquas?
Pax ſecura loco, quieſque nullis
Turbata exſiliis, frequenſque rerum
Semper copia & artium bonarum.
Felix Mantua, centieſque felix!
Tantis Mantua dotibus beata;
Sed felix magis & magis beata,
Quod his temporibus rudique ſaeclo
Magnum Caſtaliona protuliſti.

Ocelle. Ornamentum Italiae, quod ejus eſt arx munitiſſima, & Civium nobilium copia inſignis. *Mincius*. Qui ad eam urbem fluit. *Lacus*. Qui eam ad magnam latitudinem circumdat, ipſiuſque ingens praeſidium eſt. *Exſiliis*. Numquam ab hoſtibus vi capta, ideoque nec Cives ſedem coacti mutare. *Caſtiliona*. Balthaſſarem Caſtilionem egregium Scriptorem.

EPIGRAMMA XXVI.

OPTAT RURIS SUI AMOENITATE FRUI.

Umbrae frigidulae, arborum ſuſurri,
Antra roſcida, diſcolore picta
Tellus gramine, fontium loquaces
Lymphae, garrulae aves, amica Muſis
Otia, o mihi ſi volare veſtrum
In ſinum Superi annuant benigni,
Si dulci liceat frui receſſu,

Et

Et nunc ludere verſibus jocoſis,
Nunc ſomnum virides ſequi per umbras,
Nunc mulgere mea manu capellam,
Lacteoque liquore membra ſicca
Irrigare per aeſtum, & aeſtuoſis
Curis dicere plurimam ſalutem,
O quae tunc mihi vita, quam beata,
Quam vitae ſimilis foret Deorum!
At vos, o Haeliconiae puellae,
Queis fontes, & amoena rura cordi,
Sic cara mihi luce cariores
Eſtis, jam miſereſcite obſecrantis,
Meque urbis ſtrepitu tumultuoſae
Ereptum in placido locate agello.

Diſcolore. Admodum diverſo, ideoque pulcherrimo. *Loquaces.* Immurmurantes, dum inter ſaxa leni curſu feruntur. *Salutem.* Quaſi ſalutatas expellere, & jubere eas procul abire. *Tumultuoſae.* Officiorum negotiorumque mole conficientis.

EPIGRAMMA XXVII.

DE HORTIS BLOSII PALLADII.

BLoſi villula ter quaterque felix,
Feliciſſimi hortuli Poetae
Venuſti, teneri mei ſodalis,
Quo vivente ſales, joci, lepores

Vivent, ac pereunte diſperibunt.
Ille molliculam ſuam Turundam
Vos docet reſonare, vos jocis
Laudantem hendecaſillabis odoro
Fovetis gremio, relicta Apollo
Cyrrha, Pierideſque vos frequentant,
Ex quo deliciae ſuae ſuique
Amores Bloſius vireta veſtra
Cyrrhae praetulit Aonique monti.
Quid mirum bona rura, ſi feratis
Dulci nectare poma dulciora?
Has dulciſſimus omnium Poeta,
Plantulas manibus ſuis feraces
Sevit, inſerit, & colit, ſuoque
Muſeo aſſidue ligat lepore,
Hoc perfuſa lepore tam venuſtos
Flores, tam varios benigna tellus
Paſſim fundit humo, hoc lepore eodem
Fontes luciduli, antra opaca, amoenum
Nemus, tectaque pulchra condiuntur,
Ut omnes Venereſque Gratiaſque
Hortis omnibus omnibuſque villis
Omnino videamini abſtuliſſe.
Hortuli nimis & nimis beati,
Tuque villula ter quaterque felix.

Bloſi. Clarus Poeta illius aetatis, cujus adhuc carmina exſtant. *Turundam*. Hanc offam ſeu farcimen ad alliciendas aves, ejuſque uſus molliſſimis verſibus Bloſius complexus eſt. *Muſeo*. Molliſſimis ſuis verſibus canit. *Condiuntur*. Hilarantur.

EPIGRAMMA XXVIII.

CUM ILLUSTIUM POETARUM CARMINA CARDINALI FARNESIO OFFERRET.

FArneſi pater omnium leporum
Hos tibi lepidiſſimos Poetas
Dono, tempora quos tulere noſtra,
Fortunata nimis, nimis beata
Noſtra tempora, quae ſuos Catullos,
Tibullos, & Horatios, ſuoſque
Marones genuere. Quis putaſſet,
Poſt tot ſaecula tam tenebricoſa,
Et tot Auſoniae graves ruinas
Tanta lumina tempore uno in una
Tam brevi regione Tranſpadana
Oriri potuiſſe? quae vel ipſa
Sola, barbarie queant fugata,
Suum reddere litteris Latinis
Splendorem, veteremque dignitatem?
Salvete o decus, o perennis aevi
Noſtri gloria candidi Poetae,
Quos novem in tenero ſuo Sorores
Nutrivere ſinu, ſuoque digna
Choro Caſtalio loqui dedere.
Vos, & carmina veſtra ſempiterno
Urbes Italiae colent honore.

Vos & Gallus, Iberque bellicoſus,
Et Germania docta, Sarmataeque
Mirabuntur, & ultimi Britanni,
Erit dum Latiis bonor Camoenis.
Quin ultra Oceanum, alteroque in orbe
Vos diſcent populi, quibus redit lux
Aurora exoriente, cum nigreſcit
Aer jam tenebris ſub axe noſtro;
Nam mirabile dictu, in iis quoque oris
Nunc linguae ſtudium viget Latinae.
At tu floſcule Romuli nepotum,
Quem Phoebus Pater & Minerva doctis
Certatim artibus expolire gaudent,
Alexander babe tibi bunc libellum
Venuſtum, lepidum, tuaſque laudes,
Iſtis quae celebrantur a Poetis,
Aeternas fore ſcito: nam manebit
Aeterno aureolus libellus aevo.

Pater. Omnis humanitatis, gratiae, & hilaritatis ubique pleniſſimus. *Hos Poetas.* Petrum Bembum, And. Naugerium, Balthaſſarem Caſtilionem, Jo. Cottam, M. Antonium Flaminium qui uno libello editi ſunt. *Poſt tot.* Ad undecim ſaecula; hoc eſt a Chriſti anno 400. aut certe ab 800. ad 1400. *Tot ruinas.* Poſt tot Hunnorum, Gothorum, Alanorum, aliarumque barbararum gentium in Italiam irruptiones. *Quibus redit lux.* Antipodae. *At tu.* Cardinalis Farneſi.

EPI-

EPIGRAMMA XXIX.

AMICUM ROGAT, UT DOMINO SUO EJUS AMORE GRATIAS AGAT.

UBaldine tuo ſodali amate
Poteſt quantum ab amico amari amicus,
Munus hoc mihi da, tui ut Patroni
Divini Juvenis manum oſculeris
Meo nomine; maximaſque grates
Agas, quod decumas mihi quotannis
Pro ſua eximia benignitate
Remittit, licet ipſe nec ſalutem
Eum more clientium bonorum,
Nec quicquam faciam, queat quod ipſum
Admonere, meam ut velit benigna
Mente pauperiem juvare: nempe hoc
Magnus Sfortiades movetur uno,
Quod me nec putat improbum, nec eſſe
A Muſis alienum, amore quarum
Ardet maximo, ut omnium eſt amator
Ardentiſſimus elegantiarum.
Quare cum nequeam invenire verba
Infantiſſimus omnium Poeta,
Quae tantis meritis rependam, amice
Diſertiſſime, quod ſupra rogavi,
Id quaeſo facito, tuique vive
Semper Flaminii memor, valeque.

Ubaldine. Ubaldinium Bandinellium Senenſem Patricium & Guidi Aſcanii Sfortiae Cardinal. familiarem. *Pa-*

tro-

troni. Guidi Aſcanii Sfortiae Cardinal. *Decumas*. Egregiam pecuniae multitudinem mihi donat.

EPIGRAMMA XXX.

AMICIS ALEXANDRI FARNESII RECUPERATAM VALETUDINEM GRATULATUR.

GAudete o lepidi mei ſodales
Omni jam poſito dolore, venit
Tandem nuncius optimus, Patronum
Salvum & incolumen redire noſtrum,
Quem rumor malus Italas per urbes
Divulgaverat eſſe jam dolore
Confectum lateris, malaque febri,
Dum cinctus legionibus Latinis
Petit Vindelicas tremendus oras.
At tibi male ſit moleſte rumor,
Qui nos ſollicito diu timore
Vexaſti: en cito patriam reviſet
Alexander, & omnium Quiritum
Plauſus, gaudia, gratulationes
Laetus excipiet, manuſque caras
Nobis jam dabitur deoſculari.
O pulcherrime Sol tuo nitente
Curru fer cito moenibus Quirini
Hunc diem niveum & nimis beatum.

Legionibus. Pontificio exercitui Praefectus in Germaniam contra Hereticos rebelles. *At tibi*. Imprecandi formula.

EPI-

EPIGRAMMA XXXI.

AD JO: CASAM.

Diſertiſſime Caſa, quem libellum
Legendum dederas mihi, relegi
Saepe ac ſaepius, & tamen legendi
Is deſiderium mihi reliquit;
Nec mirum, ſiquidem tuus libellus
Tam doctus, numeroſus, eleganſque eſt,
Ut ſcriptus videatur aureo illo
Saeculo Ciceronis, atque ab ipſo
Divino Cicerone; nec profecto
Vivet iſte minus diu libellus,
Quam libri Ciceronis. ergo Caſa
Diſertiſſime perge, ſaeculumque
Noſtrum orna aureolis tuis libellis.

Libellum. Qui *Galateus* inſcriptus eſt. *Saepe ac ſaepius.* Indicium optimi libri: libellus certe ille e manibus numquam dimittendus. *Perge.* Quod & fecit clariſſimus ille Scriptor.

EPIGRAMMA XXXII.

UBERTO FOLIETTAE IN PATRIAM REDEUNTI.

Ibis ad patriae lares beatos,
Et deſiderium tui relinques

Ma-

Maximum unanimi tuo ſodali;
Nam quo tempore noſtra cara cepta
Eſt amicitia, & ex eo medullis
Mihi carior es meis eriſque,
Senſus dum mihi erit amoris ullus,
Propter ingenium tuum tuoſque
Mores & ſtudia Artium bonarum,
Et Stylum Cicerone paene dignum,
Et plane Cicerone mox futurum,
Vitalis modo ſis, Uberte, dignum.
Ibis tu procul, & tamen manebis
Meo in pectore fixus, & juvabit
Idem credere de tuo in me amore.
Quod te per lacrimas, amice, amaras,
Quae fluunt oculis tuis meiſque,
Per ſi qua eſt tibi cura noſtri, id oro,
Cito Urbem repete, & tui miſelli
Sodalis miſerere, quem relinquis
In luctu & tenebris tuo receſſu.

Patriae. Genuae. *Paene*. Nam tum adoleſcens ſtudia Bononiae abſolverat. *Mox*. Vaticinatus vere: nam Reip. Genuenſis hiſtoriam, & alia multa inde egregie ſcripſit. *Vitalis*. Modo vivas.

EPIGRAMMA XXXIII.

MARIO BANDINIO SE CITO AFFUTURUM SIGNIFICAT.

QUod ſum pollicitus tibi futurum
Me tecum cito, id exequar diebus

Pau-

Paucis, ſi mihi faverint benigni
Caelites: reliquum eſt, ut ipſe in urbe
Interim manſas, agellulumque
Tuas delicias ſinas valere,
Uſque dum veniam, tuoque dulci
Fruar colloquio facetiiſque,
Nec Germanicus abſit ille bellus,
Et doctus puer, optimoque Patre
Dignus filius: hic mihi trecentos
Verſus Maeonidae volo Maronis
Explanet varia locutione.
Tu Germanica bella Caeſariſque
Narrabis mihi clara facta, quorum
Ipſe non quotacumque pars fuiſti.
A me carmina Davidis Tridenti
Expreſſa accipietis, & juvabit
Hymnos dicere verſibus Latinis.
Decem continuos dies manere
Tecum cogito, eaque lege tantum
Utar hoſpitio tuo, morari
Ne plus quam volo ſit mihi neceſſe,
Quod jam praemoneo, ſatis ſuperque
Amoris violentiam impetumque
Tui cognitum habens; ſed audi, amice,
Quam bonam hoſpitibus bonis Homerus
Legem ſanciat. Hoſpitem caveto
Hoſpes neve manere, neve abire
Cogas, in vitio pari eſt uterque,
Urgentem remorans, morantem adurgens.
Hoc viros decet elegantiores
Praeceptum memori tenere mente,
Nec umquam violare; tu venuſte

Ma-

Mari, dum venio, vale, meoque
Fratrem nomine candidum ſaluta.

Germanicus. Marii praeclarae indolis filius. *Explanet.* Referat Homeri verſus Virgiliano ſtilo. *Bella.* Quibus Caroli V. Dux interfuerat. *Non quotacumque.* Non minima. *Tridenti.* Cum Tridenti in aula Cardinalis Poli Concilio adeſſet triginta primos Pſalmos Davidis latinis verſibus reddidit, ut tanto conſeſſu dignum aliquod ſcriberet.

EPIGRAMMA XXXIV.

AMICUM AD RUSTICATIONEM INVITAT.

STrozzam Flaminius ſuum ſalutat
Benaci liquidam jacens ad undam
Sub myrto beneolente, dum ſuperba
Terit limina Principum miſellus
Strozza, tune moleſta in urbe ſemper
Incluſus, variis agri beati
Numquam deliciis fruere? numquam
Ruris gaudia noveris? miſelle
Rumpe obſtantia clauſtra, rumpe lentas
Moras, ſi ſapis, optimumque amicum
Viſe, hic Virgilium tuum meumque
Catullum vacui legemus, hic tu
Cultis verſiculis canes amoenos
Hortos, & vitrei lacus decentes
Nymphas, me cithara bonum Gibertum

Ju-

Juvat dicere, cujus hic agellus
Mihi munere partus: hunc agellum
Ille donat habere, quo nec alter
Baccho & Palladi gratior, nec alter
Muſis otia & abditos receſſus
Praebet commodius, modo haec benigni
Faxint propria dona Dii: talenta
Croeſi deſpicio Midaeque acervos.

Strozzam. Ludovicum Strozzam Patricium Mantuanum, & ſatis nobilem Poetam alloquitur. *Benaci.* Prope Cormi lacum in regiis villis Ducum Sfortiadum. *Gibertum.* Matheum Gibertum Veronae Epiſcopum a Summis Pontificibus ad maximas res adhibitum. *Hic agellus.* Villulam ſuam Flaminio utendam Gibertus conceſſerat.

EPIGRAMMA XXXV.

PETRO VICTORIO LIBELLOS EDITOS GRATULATUR.

VIctori tibi plurimum fatemur
Nos debere, quibus tuo labore
Hic Ariſtotelis libellus artem,
Et myſteria Rhetorum recludens
Explanatur ita apte & eleganter,
Ut quem aegre unus & alter eruditus
Intellexerat ante, ineruditi
Te docente queant labore nullo
Nunc intelligere: ergo jure cuncti

Indocti ſimul atque docti amamus
Te de hoc munere, maximaſque ſemper
Labori tuo & eruditioni,
Rhetor maxime, gratias agemus.

Libellus. Tres libri Ariſtotelis de Rhetorica, quos latine convertit, & commentariis illuſtravit. *Miſteria.* Praecipua eloquentiae capita non ita aperte ab Ariſtotele explicata.

EPIGRAMMA XXXVI.

AMICUM RUS INVITAT.

QUid candide amice ſemper iſta
Juvat vivere in urbe curſitando
Nunc per limina Principum ſuperba,
Nunc ſubſellia Judicum terendo?
Ormanete fugit levis juventa
Ventis ocyor, & ſubit ſenectus
Curva, quam ſequitur ferox tenebris
Mors operta, nec illius furorem
Arcet nobilium favor, clientem et
Patronum rapit illa, amice quaeſo
Vive, dum licet, otioque dulci
Ruris elue amara civitatis.
Si guſtare mei ſemel quietem
Agelli potes, & periclitari
Quam ſit ſuave tumultuoſa ab urbe
Semotum ſibi vivere, otioſa

Num-

Numquam ſit mihi vita, ni Potentum
Fortunaſque, domoſque, gratiamque
Arbitrabere vix pili aeſtimandas.
Tunc dices, nihil eſt profecto mirum,
Meus Flaminius quod eſſe laetus
Fortuna exigua, brevique cenſu
Audet, nil populi leves bonores
Curans, nil rutilos Midarum acervos.

Ormanetus. Hic eſt Nicolaus Ormanetus Veronenſis Cardinal. Polo, tum Cardin. Naugerio in Concilio Tridentino Secretarius. *Per limina*. Aditum, gratiam, & dona Principum venando. *Subſellia*. Magno ſtudio ac labore judicia exercendo aut deprecando. *Midarum*. Ingentes theſauros magnorum Regum.

EPIGRAMMA XXXVII.

AEGER AB AMICO MORBI ET CURARUM PONDERE LEVARI PETIT.

FRaſtori venerande, cui medendi
Uſum pulcher Apollo, carminiſque
Artem donat habere, nonne cernis,
Tuum Flaminium perire dira
Tabe? non recreat cibus miſellum,
Non grata vigiles quiete ocelli
Teguntur, macie vides ſuprema
Corpus confici, ut umbra inanis eſſe
Jam plane videar, modiſque miris

Pallor occupat ora, languidoſque
Artus vix traho, nec juvare poſſunt
Dulci carmine candidae Camoenae,
Nec blando alloquio boni ſodales.
Ipſa ſed mihi lux amara, & atrae
Noctis tempora ſunt amariora
Felle, & Teſſaliae malis venenis.
At tu candide amice vel ſodali
Fer tuo auxilium, vel ipſa morbi
Si vis tabifici recepta venis,
Humanis opibus, magiſtrae & arti
Neſcit cedere, carminum tuorum
Lepores advoca, Apollinem rogaque,
Ne prima miſerum ſinat juventa
Tam crudeliter interire: cur ah!
Cultorem patitur ſuum ſub ipſo
Flore aetatis abire maeſtum ad umbras
Pallentes Erebi? quid ergo prodeſt
Vita puriter acta? nunc miſello,
Nunc o ſubvenias Apollo ſancte,
Et preces teneri tui Poetae
Audi dexter, opaca ſive Cynthi
Umbra, ſive Heliconii receſſus
Te tenent nemora aureo ſonantem
Plectro carmina, quae beata lauri
Diſcit ſilva: ades o Deum voluptas,
Ades numine dextro, & imminentem
Orcum jam capiti meo repelle,
Ut Fraſtorius ob ſuum ſodalem
Salvum & incolumem tibi rependat
Mille carmina, te canens, tuamque
Matrem & virgineos tuae Sororis

Mo-

Mores, & ſtudia, & pharetram, & arcum, et
Currum noctivagum aurea inter aſtra,
Quo ſe condita Diva fert Olympi
Per campos, lavis ipſe ſub rubente
Feſsas Oceano tuas quadrigas.

Fraſtori. Hieronymus Fracaſtorius Veronenſis eximius Medicus & Poeta. *Tabe.* Aeſtuantis & conficientis morbi vi. *Venenis.* Veneficiis, quae a maga vaferrima, qualis Theſsaliae & Colchicae, confecta torquent ac necant. *Orcum.* Mortem, ex eaque ad Inferos deſcenſum. *Sororis.* Dianae.

EPIGRAMMA XXXVIII.

STEPHANO SAULIO PATRICIO GENUENSI AMOREM SUUM TESTATUR.

Ne tibi ſim carus, Sauli cariſſime, ni te
Plus amo quam natum mater amare ſolet.
Et merito, [quis enim te dignior alter amari?
Aut quid amore tuo dulcius eſſe poteſt?]
Quaerat opes alius, magnos ſibi quaerat honores:
Tecum dulce mihi vivere, dulce mori.

Ne ſim. Nihil omnino a te diligar, niſi te plurimum diligo. *Et merito.* Egregia animi ſignificatio, qua ſe non ultro, ſed ex meritis amare oſtendit.

EPIGRAMMA XXXIX.

AGELLUM SUUM INVITAT, UT FARNESII LAUDES COMMEMORET.

Umbriferae platani, & formoſae cypariſſi,
Antraque muſcoſis roſcida pumicibus.
Non mea vos Nymphas reſonare docebit avena
Amplius, ad cantum me vocat alter amor.
Farneſi virtus mihi dulcem in pectore flammam
Suſcitat, hunc ignem dulcis avena canet.
Vos nomen Juvenis divini diſcite, laudes
Semper & illius pulcher agelle ſona.

Formoſae. Formoſas appellat cypariſſos ob pulchritudinem Cypariſſi in eas arbores converſi. *Flammam*. Divinum afflatum, & canendi argumentum.

EPIGRAMMA XL.

AD ALEXANDRUM CARDINALEM FARNESIUM.

Farneſi nomenque tuum, laudeſque ſonabit
Hoc nemus, & culti vallis amoena ſoli.
Dum potero meminiſſe, tuo quod munere dives
Muſas, & Muſis otia grata colo.

Hoc nemus. Villa a te mihi donata. *Muſis*. Donis ac praemiis affectus ſtudia impenſius colo.

EPI-

EPIGRAMMA XLI.

AD EUMDEM.

P*Auperies hominum fera peſtis & ira Deorum*
Excruciare malos nata bonoſque ſimul,
Quaere alias ſedes, nam te Farneſius heros
Amplius in noſtra non ſinit eſſe domo.
Ecce venit properans pleno laetiſſima cornu
Copia, quam ſequitur dulcis & alma quies.
Illa timere famem diram vetat, altera mandat,
Ut Phoebo & Muſis otia digna colam.
Magnus Alexander magna haec qui donat habere,
Jure mihi magni Numinis inſtar erit.

Peſtis. Cruciatus ſemper, ſaepe praeclare agendi impedimentum, ac ſcelerum cauſſa. *Ira*. Vindicta, ita egeſtatem Virg. 6. Aen. v. 276. ad Inferorum januam collocavit. *Cornu*. Manu Amaltheae rerum omnium ubertatem fundentis, ſive cornu copiae.

EPIGRAMMA XLII.

AMICI MORTEM FALSO NUNCIATAM GRATULATUR.

E*Rgo candide Baſſiane vivis,*
O cara mihi carior ſalute,

Jucundiſſime Baſſiane vivis?
Dulcis littera litteris notanda
Aureis mihi nuntias ne vere
Meum vivere Baſſianum? at illum
Rumor dixerat eſſe jam ſepultum,
Rumor peſſime pene me ſepulchro.
Dediſti mala tanta nuntiando.
O factum bene Baſſianus ille
Phoebi delitiae, perire numquam
Dignus, en ſupervum benignitate
Vivit. Flaminio tuo ſuperſtes
Vivas o utinam venuſte amice,
Nec de te mihi fama tale quidquam
Poſt hac nuntiet, ipſe vitam in iſtam
Veni te prius, hinc prius recedam,
Te ſpectem moriens, meos tu ocellos
Cara claude manu, piis Sepulchrum
Humecta lacrimis, diuque vive,
Te ſuperſtite Baſſiane care
Non omnis moriar, meique magna
Pars vivet, mihi crede, adhuc ſuperſtes.

Baſſiane. Ulyſſes Baſſianus Civis Veronenſis. *Littera.* O laetiſſima epiſtola, quae ſuaviſſimum amicum vivere affirmas, refers vera? *Phoebi deliciae.* Egregia enim carmina ſcripſerat.

EPIGRAMMA XLII.

AMICUM HORTATUR, UT URBE DIMISSA SE RUS CONFERAT.

NE vivam, bone Ludovice, ni me
Et mei miſeret tuique: nam quis
Deus, vel mala ſors utrumque ſemper
Captivum tenet urbis in tumultu?
Si nos ambitio pecuniaeve
Augendae premeret ſitis, tacerem;
Sed cum divitiis honoribuſque
Magnis otia praeferamus, ab cur
Romam praeferimus meo Lavino
Albinoque tuo? o venuſti agelli
Muſarum domus, & quies laborum
Tam longe mibi vita num manebit,
Ut meos ſatiare poſſim ocellos
Veſtro dulci & amabili decore?
O tandem placida & beata rura
Nos carum accipite in Sinum, nec ulla
Vis avellere poſſit, bic & boedo,
Et pomis, oleaque, penſilique
Uva nos alite, & ſimul ſupremum
Tempus venerit, oſſa ſub virenti
Lauru condite, qua fugit per berbas
Suavem rivulus excitans ſuſurrum.

Ludovice. Ludovicum Beccatellum Civem Bononienſem laudat. *Otia*. Studiorum amorem & vitae tranquillitatem.

La-

Lavino. Villa Flaminii in agro Bononienſi. *Albino*. Villa Beccatellia in agro item Bononienſi.

EPIGRAMMA XLIII.

EJUSDEM ARGUMENTI.

Herculi mea Muſa fer ſodali
Haec bono bona dicta, quod Favono
Jam tepor rediit, tulitque ſecum
Dulcis tempora veris, urbe Roma
Tuus Flaminius relicta agellos
Suos viſere cogitat, paterna
Quos domus tua cernit, ipſe vero
Quid tandem facies? tumultu in iſto
Nimirum remanebis, & clientum
Magnis agminibus premere ſemper.
O tandem ſapias tibi, tuaeque
Vitae Conſule, non vides, ut aetas
Labitur fluvii rapacis inſtar,
Quem nives aluere? quid laboras.
Ergo divitias parare inanes?
Cum tantum patrimonii relictum
A tuo tibi ſit Parente, quantum
Eſt ſatis, ſine vulgus imperitum
Falſa imagine ludi, at ipſe, mentem
Cui Deus dedit expolire pulchris
Artibus, patriam reviſe caram,
Fratremque unanimem, bonoſque amicos,
Et dulci fruere otio, libellis.
Parvis Virgiliique Tulliique

Mu-

Mutans magna volumina illa legum,
Quae laſsare valent feros gigantes,
Et vires adamante firmiores.

Herculi. Herculi Severolo Civi Faventino ſcribit. *Quos domus*. Paternae domui finitimos. *Falſa*. Ingentes divitias parandas eſſe exiſtimans, aut beatos qui eas paraverit.

EPIGRAMMA XLIV.

EGREGIAM FEMINAM SUOS LIBROS LEGERE PRAEGESTIT.

O Felix mea ter quaterque Muſa,
Cujus verſiculos puella Regis
Maximi Soror, utriuſque linguae
Peritiſſima cantat, hoc beato
Nuncio ſuper alta ſuſtuliſti
Caeli ſidera, Carneſece, carum,
Vetuſtum, unanimem tuum ſodalem.
I nunc peſſime livor, i libellos
Meos carpere perge, Margarita
Dum me judicio ſuo tuetur,
Vos tantum & maledicta veſtra curo
Mordaces critici, Libyſſa quantum
Latrantis Catuli leaena vocem.

Soror. Margarita Henrici Gallorum Regis Femina ſtudiis maximis inſtructa. *Utriuſque*. Graece, & Latinae. *I*

nunc livor. Jam de ſuis ſtudiis & carminibus ſecurus ob tantam Patronam, invidiam omnem & malevolentiam contemnit.

EPIGRAMMA XLV.

PRO RECUPERATA VALETUDINE MEDICO GRATIAS AGIT.

NEc te, candide Chie, praeteribo,
Qui rurſum mihi das habere vitam
Arte Paeonia ſalubribuſque
Succis officioque ſingulari.
Ut paſtor rabidi lupi cruento
Agnum deripit ore, ſic voracis
Orci faucibus extrahis miſellum
Tuum Flaminium Deo juvante.
Quare dum mihi vita, quam dediſti,
Suppetet, nihilo minori amore
Te colam, optimus optimum parentem
Quam natus colit, & ſuprema quando
Rurſus venerit hora, quamquam amara
Potem oblivia, non tamen licebit
Tuae non memorem eſſe comitatis.

Chie. Emanuelem ex Chio inſula Chium appellatum ſignificat praeſtantem tum Medicum. *Paeonia*. Medica, nam primi Medici ex Paeonia fuerunt. *Dum vita*. Pro egregio beneficio, egregia pollicetur; dum amorem ſuum, & gratum animum cum omni aeternitate metiendum,

EPI-

EPIGRAMMA XLVI.

RECUPERATAM VALETUDINEM JULIO SAULIO GRATULATUR.

O Quantum gemui, venuſte Juli,
Cum febris tua membra paſceretur,
Nec finem faceret, diem ſupremum
Intentans media tibi juventa.
Me tui miſerebat & parentis
Carae, qua mulier nec ulla vivit
Nec vivet melior, miſella quantos
Angores tulit audiens jacere
Natum depoſitum. Sed ecce veſtram
Dum vicem doleo, dolor ſiniſtrum
Invaſit latus, & ſiticuloſa
Febris incubuit mihi per artus
Furens, ut fera flamma cum vetuſtam
Silvam corripuit ſemel, vagatur
Vorans omnia, nec tamen periculum
Sic me perculerat, mei pericli
Quin tui meminiſſem, acerbus ergo
Me dolor geminatus enecaſſet,
Ni Deus miſerans utrumque letho
Praeſenti eripuiſſet, ille nobis
Donat vivere, nos patri benigno
Vitam & omnia noſtra conferemus.

Parentis. Acerbum ſemper eſt juvenem morientem immature videre, quod ad ſenectutem pervenire debuiſſet; mul-

multo acerbius, cum parens optima ejus interitu, omni praeſidio ac ſolatio privatur. *Invaſit*. Occupavit ac lecto affixit: quod genus ſupplicii acerrimum eſt, amicum non poſſe adire, nec ſolari.

EPIGRAMMA XLVII.

CATELLA POSCIT A DOMINO, UT IN RHEDAM ACCIPIATUR.

Cur me, Pole, tua venire ad urbem
Lectica probibes? tuae quid oro
Summae participem benignitatis
Eſſe non pateris? canes bonorum
Herorum comites fuere ſemper
Et caelum canis incolit ſupremum
Inter ſidera, nec polus beata
Sedes caelicolum ſuam catellam
Dedignatur babere ſecum: at ipſa
Sum deſpecta tibi, nec unum apud te
Angulum valeo impetrare. Verum
Si noſtram vacet aeſtimare formam
Non indigna tuo favore credar.
Eſt pilus mibi lucidus, venuſtae
Pendent auriculae, nigris ocellis,
Et caudae placeo jubis comatae,
Nec ſum corpore vaſta, nec figura
Tam brevi, ut videar puellularum
Comes dignior eſſe quam virorum
Nec turpi ſcabie laboro, nec ſunt

In-

Inviſi pulices mihi moleſti.
Nec ſum prorſus inutilis futura,
Si laſſam recreas, vehiſque tecum,
Nam pedes tibi ſuaviter fovebo,
Qui jam frigoribus rigent acutis
Nec vero timeas, luto referta
Quod via aſſidue ambularim: amicus;
Et cliens tuus optimus Morilla
Me ſuis manibus pie ac benigne
Puro flumine ter quaterque lavit,
Et munda dedit eſſe mundiorem
Sponſa, quam bona mater ad maritum
Vult deducere nuptiis paratis.
Quod ſi non ſatis haec videntur eſſe
Ad flectendum animum tuum, catelli,
Ah nimis miſeri mei catelli,
Te precor moveant, tenella pleno
Quos geſtans utero pedes movere
Vix queo amplius, & tamen neceſſe eſt,
Milliaria ſingulis diebus
Multa conficiam miſella ni te
Volo linquere, ſed prius vel iſtis
Optem filiolis meis ſepulcbrum
Fiant viſcera matris; ipſa praeda
Optarim prius eſſe vel luporum,
Quam te maxime Pole, derelinquam.

Pole. Reginaldus Polus ex praeclaro Anglorum Regum ſanguine inſignis, purpura, legationibuſque in Concilio Tridentino perſunctis inſignior. *Canes herorum.* Ab exemplis quae multum valent in probando rem ſuam agit. *Eſt pilus.* Id quoque inter ſuae ſpeciei decora enumerat. *Non ſunt in-*

inviſi. Perfero, ſed omni conatu a me expello. *Vix quo*. Et reliquis pulchriora etiam videntur, quo neceſſario praecedunt utilia. *Fiant*. Lepide ſane & vehementer: nam in amicitia aut ſervitio quid diuturnitate praeſtantius?

EPIGRAMMA XLVIII.

BACCHO VINEAM SUAM COMMENDAT.

Hanc vitem tibi dedico racemis
Gravem purpureis pater Lyaee,
Pro qua tu mihi vineam tuere
Non dico a Satyriſve, capreiſve,
Non a grandinis impetu vel Auſtri,
Sed a Pygmalione Formiano,
Qui ſua horribili voratione
Plus nocere queat duabus horis,
Quam grando, Satyrique, capraeque,
Et venti rabies duobus annis.

Lyaee. Deo vinearum praeſidi & vineas maxime amanti aptiſſime videtur vinea commendata. *Satyris*. Silvarum feris. *Pygmalione*. Hoc nomen immanem furem ſignificat, ſed a vero nomine abſtinet ut parcat famae. *Plus*. Hyperbole eſt; tamen ſaepe gravius nocent fures aſſiduitate aliena bona invadendi.

EPIGRAMMA XLIX.

EJUSDEM ARGUMENTI.

VIcini moneo, procul fugate
Iſtum Pygmaliona vinearum
Diram perniciem, canum frequentes
Adſint excubiae, diem atque noctem
Sagittae & lapides minentur, & cum
Iſta haec omnia feceritis, ipſe
Vias inveniet tamen vorandi.

Vicini. Ut vinea ſua a furibus immunis ſit Vicinis eam commendat, eosdemque monet, ut canes, ſaxa, atque arma prompta ſint.

EPIGRAMMA L.

EJUSDEM ARGUMENTI.

PRaetor optime, vineas tueri
Ab hoc Pygmalione jam nequimus,
Quo vorat magis, in dies & horas
Augeſcit magis & magis vorandi
Libido furioſa, nec Charybdis
Hujus viſcera quidquid eſt ubique

Uvarum ſaturare poſſit; ergo
Rogamus miſeri coloni, ut iſta
Tempeſtas, barathrumque vinearum
Pellatur procul hinc malas in horas,
Dum vindemia pendet, aut bibemus
Lympham pro mero, & omnium labores
Obſcoena ingluvie unius peribunt.

Praetor. Ut furem iſtum a vinea procul remotum abigat, Praetoris opem implorat, eique mala illata commemorat. *Nec Carybdis.* Nulla vorago tam multa abſorbuerit quam iſte helluo.

EPIGRAMMA LI.

PRECATIO AD BACCHUM.

TU, qui centimanum potes gigantem
Caelo trudere, Pentheumque Regem
Letho mittis & impium Lycurgum,
Et Gangem ſuperas, & ultimum Indum,
Invictiſſime Bacche, non furentem
Iſtum Pygmaliona jam coerces?
Qui fera ingluvie incitatus omnes
Vineas vorat, & tuum liquorem,
Qui ſervandus erat cadis in annos
Plures, mittere ventris in cloacam
Totum pergit, & annuos labores
Abſumit male pauculis diebus;

O

O monſtrum horribile! ultimas in oras
Pellendum, aut magis inferos ad imos.

Centimanum. Baccho, qui potuiſti immanes illos Gygantes, qui Jovi bellum intulerant e caelo deiicere e vinea mea furem pelle. Dictus autem eſt centimanus ob immanem corporis vim. *Lycurgum.* Impium eum vocat, quod vites Baccho ſacras intercidi juſſit; ebrietates e Spartano regno ſublaturus. *Gangem.* Bella enim geſſit in India & finitimis regionibus Bacchus.

EPIGRAMMA LII.

CRATIAS AGIT BACCHO OB SERVATAM VINEAM.

QUod noſtras bene vineas Lyaee
Servaſti incolumes, & integellas,
Diro Pygmalione ceterorum
Vireta ingluvie ferae, & nefanda
Vaſtante, hoc tibi ponimus ſacellum,
Quod pro tempore ſit quidem puſillum
Acerna ex trabe, ſed tamen venuſtum eſt.
At ſi ſuſtuleris ferum & tremendum
Hoc monſtrum, populus tibi merenti
Aedem marmoream pater ſacrabit,

Integellas. Non direptas. *Acerna.* Ex trabe, lignis, ceteriſque ornamentis ex acere.

EPIGRAMMA LIII.

TURUNDAE COMMENDATIO.

QUum domos humiles Turunda ruris
Ignota incolerem, doloſque turdis
Hic parare ſolerem, amore captus
Mei Bloſius omnium Poeta
Urbaniſſimus ad ſuos Penates
Et palatia celſa Vaticani
Montis ducere ruſticam, rudemque
Haudquaquam erubuit, ſuaeque Muſae
Jocis, & numeris leporibuſque
Condiens, ita amabilem ſaporem
Addidit mihi, ut ire non vererer
Ad menſas hominum elegantiorum.
Quin Farneſius ipſe flos Quiritum
Cenas magnificas ſua Turunda
Ornat quotidie, haec ego ipſa mecum
Non ſemel reputans, ſatis ſuperque
Fortunata mihi videbar eſſe,
Ut quod praeterea Deos rogarem
In mentem hercule nil venire poſſet.
At nunc maximus ille Rex Olympi,
Qui terras tonitru quatit ſonoro,
Miſit alipedem Deum venuſta
Forma, pileolo comas tegentem
Flavas, anguibus implicata virga
Cui geſtamen erat manus decorae,

Ar-

Ardebant oculi, & genas rubentes
Pingebat niveus color, novoque
Malas flore juventa veſtiebat.
Is me purpureo ore ter quaterque
Tentans corripuit, volanſque ſummum
In caelum ad teneram tulit puellam
Pulchram Juppiter & decentem, aitque
Quam gentes Italae vocant Turundam,
Servato ſoror, uſque dum parata
Jam coena pater accubet, petenti
Tunc dato hanc, etenim Poeta ſummus,
Cui nomen Bloſio eſt, eam canendo
Tantis laudibus extulit, comeſſe
Ut ipſam cupiat pater Deorum,
Et quidem meritiſſimo, ſapore
Haec enim ambroſiae mihi videtur
Longe ſuavior, omnibuſque rebus,
Mortales quibus, & quibus beati
Paſcuntur Superi. Haec locutus ille
Abit, me nivea puella dextra
In cella bene olente collocavit.
Ubi ſunt epulae Deum repoſtae.
Sic ego auſpiciis bonis ab agro
Ad urbem veniens, ab urbe ſummum
In caelum penetro, cibus ſupremo
Jovi, & caelitibus futura magnis.

Turunda. Haec offa ſive eſca ſaginandis & capiendis avibus. Sepe uſurpata a Bloſio Palladio egregio tum Poeta, adeo celebrata fuit ſuis carminibus, ut ea in omni honeſto convivio legeretur, ideo ad regias adducta. *Farneſius*. Alexan-

xander Cardinalis Farneſius. *Ornat cenas*. Carmina legit de Turunda. *Alipedem Deum*. Mercurium. *Tentans*: Semel iterum guſtans.

EPIGRAMMA LIV.

DE EODEM.

Quam ſim caelitibus Turunda grata
Bloſi, diſce ſimul, ſimulque ride
Formoſus Veneris puer puerque
Idaeus Jovis incliti miniſter
Me ſemper manibus gerunt vorantque,
Seu domi libeat manere, ſive
Per caeli varias vias vagentur.
Hos quidem e ſuperis ſenex, opacam
Qui barbam gerit, intuens ocellis
Obliquis gemuit, dolenſque dixit,
Felices pueri, quibus turundam
Per annos licet eſſe continenter,
Et domi & platea quoque frequenti,
Quod idem ut liceat mihi libenter
Sim trimus puer; at tibi ſenectus
Sit ſemper viridis, Poeta magne,
Cujus munere praeferor beatis
A Diis ambroſiaeque nectarique,
Seu quid ſuavius eſt, magiſve dulce.

Puer Veneris. Cupido. *Puer Jovis*. Ganimedes. *Opacam*. Longam. *Eſſe*. Comedere.

EPI-

EPIGRAMMA LV.

EPITAPHIUM FRANCISCAE SFORTIAE.

FRanciſcae tumulo teguntur iſto
Oſſa Sfortiadis viator; illa
Et forma memorabili puella
Et ſancti ſpecimen fuit pudoris;
Digna vivere ad ultimam ſenectam,
Sed mors, optima quaeque prima tollit.
Ipſam Romula gens avuſque Paulus
Tertius lacrimis piis bonorant,
At Deum genitor, Deique gaudent
Eſſe concilio ſuo receptam.

Sfortiadis. Clariſſimae gentis nomen & diu Mediolani regnantis.

EPIGRAMMA LVI.

EPITAPHIUM JO: MATTHAEI GIBERTI EPISCOPI VERONENSIS.

GIberti venerator bic ſepulchrum
Quem Ligur genuit Panormi in urbe,
Roma nutriit & diu regendi

Orbis participem beata vidit.
Dein Verona recepit, & Magiſtrum
Sincerae pietatis, & parentem
Mirata eſt, nihil ille, quod beatam
Poſſet reddere civitatem, omiſit,
Nunc caelo fruitur beatus ipſe.

Venerator. Tu qui veneraris ſepulchrum Giberti. *Roma nutriit.* Studia omnia Romae abſolvit, ingentique cognito ingenio, maximaque prudentia ad principes dignitates Romae electus eſt. Maxima ad Eccleſiae Catholicae utilitatem officia adminiſtravit, & ſingulari laude confecit.

EPIGRAMMA LVII.

EPITAPHIUM PASTORALE.

CAper capellis ire dux ad paſcua
Suetus, quid aegros ultimus trahis pedes?
Tu primus alta montium cacumina,
Cum ſol quadrigis aureis portat diem,
Primus repoſta vallium cubilia,
Quo fons loquace limpidus lympha vocat,
Primus petebas nocte cum prima domum
Magnis capellas antecedens paſſibus,
Nunc moeſtus, aeger, ultimus prodis domo;
Caper miſelle num requiris candidam
Hyellam? et illa abſente nec thyma dulcia,
Nec umbra dulcis, nec tibi eſt dulcis liquor?

Ca-

Caper miſelle Hyella bella eſt mortua,
Luge miſelle, bella Hyella eſt mortua,
Aliumque valle paſcit Elyſia gregem,
Videtque puro lacte fontes currere.
Auraque longe dulciore veſcitur,
Neque amplius redire, ſi velit, huc queat,
Neque ſi queat, redire jam amplius velit.
At tu morere, dominamque viſe trans Styga,
Aut vive poſthac omnium miſerrimus
Caper miſelle, omnium miſerrime.

Quid ultimus. Quid ultimo loco, & moeſtus, atque aeger incedis. *Quadrigis aureis.* Curru, quem ſtatim lux & dies conſequitur, ideo aureo. *Cubilia.* Receſſus ad alium gregem. Quaſi idem miniſterium etiam mortua exerceat.

EPIGRAMMA LVIII.

EJUSDEM PROPE ARGUMENTI.

SIc tibi perpetuam donet Pomona juventam,
Hortule, dic tanti quae tibi cauſſa mali?
Ille tuus decor in tenues evanuit auras,
Ut riget informi cum fera bruma gelu.
Non roſa formoſum calathi jam pandit honorem,
Non violae ridet purpura lucidulae.
Aruit ille ſuo viridi cum gramine rivus,
Daedala nec dulci voce ſuſurrat apis.
Quaeque decora albis canebat floribus, ipſa

Po-

Ponit odoratas citria ſilva comas.
Ah nivei ſubito cur nigreſcunt hyacinthi?
Atque notis implent flebilibus folia?
Cur vivax apium moritur, croceumque papaver?
Et panace fuſis roſcida lacrimulis?
Hortule, num luges fatum infelicis Hyellae,
Et piget extinctam vivere poſt dominam?
Illa quidem fuerat vivens tibi cauſsa decoris,
Illa tibi moriens abſtulit omne decus.

Pomena. Hortorum Dea. *Non roſa*. Roſa in faſciculos collecta, aut in caniſtris ad vendendum expoſita non explicat honorem ſuum. *Daedala*. Ingenioſa, accurata. *Notis flebilibus*. Languore & pallore.

EPIGRAMMA LIX.

EJUSDEM ARGUMENTI.

QUiſquis es upiliove bonus, bona vel caprimulga,
Siſte gregem, & ſacro munera fer cineri:
Da violas tumulo, fundat dulciſſima vina
Cantharus, & tepido lacte madeſcat humus.
Deinc lacrimans ſic fare, cinis cariſſime nobis,
Nunc cinis, aſt olim candida Hyella vale.

Munera. Gemitus & lacrimas. *Da violas*. In ſignum candoris, & virtutis. *Fundat vina*. Vina, lac, & ſimilia in ſacrificiis adhibebantur.

BEMBI AD TUMULUM SANNAZARII.

Da Sacro Cineri Flores; hic ille Maroni
Syncerus Muſa proximus ut Tumulo.

SE-

SELECTA GRAECORUM
EPIGRAMMATA.

EPIGRAMMA I.

CUPIDO AB APE PUNCTUS, ET A MATRE CASTIGATUS.

Anacreontis ex interpr. Andr. Dactii Florent.

NActus apes furax populat dū mella Cupido,
Praedantis digitos aſpera punxit apis.
Indoluit, perſlanſque manū tellure repulſa
Matris Acidaliae conſtitit ante pedes.
Quantula, Mater, ait lacrimis gemebundus obortis,
Eſt fera! quanta mihi vulnera fecit apis!
Cui Venus arridens: apibuſne ſimillimus ipſis
Detrabis! en quantus vulnera quanta facis.

Punxit. Pupugi eſt legitimum. *Perſlans manum*. Flatu & confricatione abjiciens e manu terram, quam vulneri ad-

Digitized by Google

admoverat ad leniendum, ac tollendum dolorem. *Vulnera quanta*. Tu puellus Deos, & homines feris univerſos.

EPIGRAMMA II.

EX LACRIMIS NON LEVARI DOLOREM.

Philemonis ex interpr. Andr. Naugerii.

SI quid remedii lacrimae afferrent malis,
Minorque ſemper fieret lugenti dolor,
Auro parandae lacrimae nobis forent:
Sed nil, here, iſtaec proſunt; res ipſae nihil
Moventur iſtis; ſive ſemper fleas,
Seu numquam, eamdem pergere inſiſtent viam.
Quid his juvamur ergo? nil certe: at dolor,
Ut ipſa fructus arbor, ſic lacrimas habet.

Remedii. Solatii ad levandum dolorem. *Here*. Tu qui legis. *Eamdem viam*. Aeque te cruciabunt. *Res ipſae*. Res calamitatum cauſſae. *Ut arbor*. Ut omnes arbores ſuos fructus afferunt, ſic omnes calamitates lacrimas eliciunt, niſi ex animi magnitudine impediantur ac temperentur.

EPI-

EPIGRAMMA III.

VENUS MUSAS CALLIDE INVITAT, CALLIDIUS AB IIS REIICITUR.

Platonis ex interpr. Averan. Diſſert. 55. in Anthol.

ME colite, Aonides, dixit Cytherea, puellae;
Aut in vos acuet ſpicula ſaevus amor.
At Veneri Muſae, jactabis talia Marti:
Nobis non alas iſte puellus babet.

Marti. Cum quo olim deprehenſa es. *Nobis.* Oppugnandis, aut molliendis: ſtudia enim ea audientem a peſtiferis cupiditatibus aut vindicant aut moderantur.

EPIGRAMMA IV.

VETERIS CONDITIONIS OBLIVISCI FELICES.

Agathiae Scholaſt. ex lib. 1. Anthol. Interp. Aver. Differ. 78. in Anthol.

CUm quis inops eſt nactus opes faſceſque ſuperbos,
Nec meminit ſortis qua prius uſus erat:
Quos coluit nuper ſtultus faſtidit amicos,
Nec didicit ludos, lubrica Diva, tuos.

Cum

Cum nactus opes. Cum miſeri, ac praetertim infimi homines ad ingentes divitias evecti ſunt. *Lubrica Diva*. Fortuna facile mutabilis.

EPIGRAMMA V.

PRO TAURO MACTANDO SUPPLICATIO.

Incerti ex l. 2. Anthol. interpr. Averan. Diſſ. 22. in Anthol.

Ecce tuam taurus ſupplex miſerandus ad aram
Mugitu vitam, Juppiter alte, rogat.
Tu ſed aratorem dimitte, per aequora caram
Cum veheres Nympham, tu quoque taurus eras.

Aratorem. Bovem aratorem ob toleratos labores ſingulari miſeratione dignum. *Tu quoque*. Cum veheres Nympham Europam.

EPIGRAMMA VI.

HERCULIS, ET ANTACI PUGNA.

Diotimi in Anthol. lib. 1. ex interpr. Politiani.

Incaluere animis dura certare paleſtra
Neptuni quondam Filius atque Jovis.
Nec certamen erant operoſo ex aere lebetes,
At quod vel vitam, vel ferat interitum.

Oc-

Digitized by Google

Occidit Antaeus: Jove natum vincere par eſt
Eſtque magiſtra pales Graecia non Lybia.

Certare. Graeca eſt locutio pro ut certarent. *Lebetes.* Tripodes & coronae victoribus dari ſolitae. *Pales.* Luctae; eſt enim *pales* caſus genitivus Graecorum ritu, ac terminatione.

EPIGRAMMA VII.

DE NAUTARUM AUDACIA.

Antiphil. in Anthol. ex interpr. Averan. diſſert. 76.

Nautarum ductrix audacia, namque per altum
His dum lucra petunt, te duce, facta via eſt,
Qualem ſtruxiſti molem, vel quale tuliſti
Damnoſum arguitur morte quod eſſe lucrum.
Aurea gens hominum fuit illa a littore longe,
Quae pontum ut ſtygias aſpiciebat aquas.

Ductrix audacia. Primos nautas audacia, non utilitas navigationis induxit. *Quidem.* Ordo, & ſenſus eſt: intelligitur quam artem perniciosam, & quam pernicioſum lucrum inveniſti, quod arguitur ex morte eſſe lucrum damnoſum.

EPI-

EPIGRAMMA VIII.

DIOGENES CYNICUS CHARONTEM ALLOQUITUR.

Antipatri ex lib. 3. Anthol. interpr. Averan. diſs. 82. in Antholog.

Qui lacrimis gaudes cunctorum portitor Orci
Traiicis, & triſtes has Acherontis aquas;
Cimba tibi quamvis umbris conferta laboret,
Ne me Diogenem quaeſo relinque canem.
Lecytus & baculus mecum pretiumque vehendi
Eſt cum pera obulus, palliolumque duplex.
Haec habui vivens, haec porto mortuus idem,
Sub Sole ex rebus nulla relicta meis.

Canem. Cynicus, ideſt caninus dictus eſt Diogenes, & quisquis mordacitate vitia hominum traducit; quod laudi ille ſibi vertebat. *Palliolum duplex.* Breve, ac lacerum ad contemtum rerum humanarum, quod Diogenes primus uſurpavit, ut auctor eſt Laertius lib. 6. in ejus vita.

EPIGRAMMA IX.

PAUPERUM, AC DIVITUM MORS.

Palladae lib. 2. Anthol. ex interpr. Jo: Sleidani.

Parcunt fata viro, quem rerum preſſit egeſtas,
Numquam vixit enim, qui modo vixit inops.

At

At quibus eſt res ampla Domi, fortunaque Mater;
Abſtrahit hos opibus Parca ſevera ſuis.

Nuſquam vixit. Ex Epicureorum doctrina dictum, quibus vivere eſt deliciis, & voluptatibus frui. *Fortuna mater.* Iis Fortuna dicitur mater, quibus divitias, atque honores largitur, aliis vero Noverca.

EPIGRAMMA X.

DE AGRO EX ALIO AD ALIUM VENIENTE.

Luciani ex l. 2. Anthol. Interpr. Moro.

NUper Achemenidae fueram, nunc ecce Menippi
Adque alium rurſus deveniam ex aliis;
Me proprium nunc iſte putat, proprium ille putavit;
Aſt ego nullius ſum niſi ſortis ager.

Sortis. Fortunae agrum nunc huic, nunc illi, nemini perpetuo jure largientis.

EPIGRAMMA XI.

INVENIENTIS, AMITTENTISQUE THESAURUM CASUS.

Stabilii Flacci lib. 1. Anthol. ex interpr. Auſonii.

QUi laqueum collo nectebat repperit aurum,
Theſaurique loco depoſuit laqueum.

At qui condiderat, poſtquam non repperit aurum,
Aptavit collo, quem reperit, laqueum.

Nectebat. Summa inopia, & deſperatione adactus. *Aptavit.* Avarus enim potius vita quam divitiis careat.

EPIGRAMMA XII.

VERI AMICI INGENIUM.

Incerti lib. 2. Antholog. interpr. Jo. Sleidano.

ILle ego qui fidum novi, coluique ſodalem,
Ne qua commaculer parte, repello malos.
In ſpeciem nulli palpor, ſed quiſquis amatur
Vel ſemel ad cineres hic mihi amicus erit.

Ne commaculer. Ne peccem amici cauſſa: hinc illud praeclarum, *amicus uſque ad aras*, hoc eſt, dum violanda jura non ſint. *In ſpeciem.* Ficto animo.

EPIGRAMMA XIII.

IN AMICUM SIMULATUM.

Lucillii l. 2. Anthol. ex interpr. Jo. Sleidani.

OFficio mecum certes, ac deſine fraudes
Nectere, ſi vere ſum tibi amicus ego;

Per-

Pernicioſus enim quiſquis ſimulabit amorem,
Et minus ille nocet, qui nocet uſque palam:
Quique latent pelago ſcopuli plus navibus obſunt,
Quam quos extantes navita cernit aquis.

Minus nocet. Immo nihil plerumque; aut enim omnino propulſamus, aut certe cavemus hoſtem manifeſtum.

EPIGRAMMA XIV.

SPARTANAE MULIERIS IN FUGIENTEM E PRAELIO FILIUM OBJURGATIO

Incerti lib. 1. Anthol. ex interpr. Aver. Diſs. 51. in Anthol.

Vidit ut abjecta fugientem praelia parma
In patriam natum ferre Lacaena pedem,
Irruit adverſa, atque haſtam ſub pectore condit,
Et ſuper extincto talia dicta dedit:
Degener i manes, & triſtia tartara, matrem
Mentitus quoniam es, cum patriaque genus.

Lacaena. Spartani adeo belli gloria praeſtiterunt, ut iisdem animis implerentur etiam feminae; hinc illud Spartanarum Matrum in bellum filios dimittendum, *aut ſuper hoc* ſcutum occumbe, *aut cum hoc* victor redi.

EPIGRAMMA XV.

DE GRAECORUM CERTAMINIBUS.

Archiae, pro quo Oratio Cic.

QUattuor inſtituit certamina Graecia, quorum
Sunt duo ſacra homini, ſunt duo ſacra Deo.
Jupiter, Archemorus, Phoebus, Melicerta coluntur:
Sunt apium, malum, pinus, oliva, decus.

Quattuor. Olympicos ludos Jovi, Pythies Phoebo, Nemacos Archemoro, Iſtmiacos Palemoni, qui & Melicerte dictus. *Apium*. Humiles plane res, ſed maximo in pretio a Graecis habitae ob virtutis indicium.

EPIGRAMMA XVI.

IN LUSCAM MATREM, AC LUSCUM FILIUM PLAUSUS.

Hieronymi Amalthei ex Grae..

LUmine Acon dextro, capta eſt Leonilla ſiniſtro,
Et potis eſt forma vincere uterque Deos.
Blande puer, lumen quod habes concede parenti;
Sic tu caecus Amor, ſic erit illa Venus.

Potis. Aptus, idoneus. *Venus*. Ob pulchritudinem tam cumulatam.

EPIGRAMMA XVII.

CAECUS, ET CLAUDUS SIBI INVICEM OPEM PRAESTANT.

INſidens caeco graditur pede claudus utroque,
Quo caret alteruter ſumit ab alterutro.
Caecus namque pedes claudo, greſsumque miniſtrat,
Et claudus caeco lumina pro pedibus.

Inſidens. Subſtentatus. *Alteruter*. Pro alter ſive unus. *Miniſtrat*. Auxilio eſt ad incedendum.

EPIGRAMMA XVIII.

ARIAM MIRAE VELOCITATIS CURSOREM LAUDAT.

Antipat. ex interpr. Aver. diſs. 10. in Antholog.

NOn ſtadii curſorem Ariam Danacius Heros
Arguerit, Cilicum nobile, Tarſe, decus;
Praecipiti ſic ille volat pede, ut ipſa volantem
Non Perſei valeat penna praeire virum;
Nam vel carceribus juvenem ſpectator in ipſis,
Vel videt ad metam; non videt in ſtadio.

Danacius. Perſeus Danae filius ad curſum citiſſimus, in omnique facto magnificus curſui, omnique actioni miniſtrum

ſtrum non recuſaret. *Tarſe*. Ciliciae caput a Perſeo. *Penna*. Equo Pegaſeo, quo uſus eſt Perſeus.

EPIGRAMMA XIX.

JUVENI PRIMUM BARBAM TONDENTI PLAUDIT.

Apollonid. ex interpr. Aver. diſs. 42. in Anthol.

HAc tu luce genis formoſae deme juventae
Primitias dulces, & juvenile decus.
At Pater hoc multos tibi qui florebis in annos
Excipiet laeta Lucius ipſe manu;
Aurea dona dabunt; elegos ego nobile munus,
Pierides vincunt aurea dona Deae.

Hac luce. Graeci ac Romani cum diem, quo primum barbam & comam tondebant, religione atque hilaritate celebrabant; quod barbae primitias alicui Deo vovebant. *Laeta manu*. Multis muneribus. *Dabunt*. Amici. *Ego elegos*. Cum alii dent aurum, in quo Crines tonſi includuntur, ego carmina, quae immortalitatem afferunt laudatis, & faciam ut elegi nunc laeti ſint, cum alioquin flebiles.

EPIGRAMMA XX.

PATRIAE SUAE VIRTUTEM LAUDAT SPARTANUS.

Incerti ex Interpr. Aver. diſs. 49.

NOn ego Meſſanae luctator, & editus Argis;
Sparta mihi Patria eſt laude ſuperba virum.

Ar-

Arte illi vincunt, ego vi; Lacedaemone natos
Sic virtute decet, non ſuperare dolo.

Meſſanae. Non ex Sicilia, aut Meſseniis, aut ex Argo Civis ſum, qui dolo, fraude, & aſtutia ad omnia contendunt; ſed ſum Lacedemon, qui ſola virtute, & animi conſtantia excellunt. *Illi.* Ceteri Graeci. *Ego vi.* Virtute, & animi magnitudine.

EPIGRAMMA XXI.

REM ROMANAM NULLIS ADVERSIS REBUS OPPUGNANTIBUS POCULIS LABEFACTANDAM.

Timag. ex interpr. Aver. diſs. 85. in Anthol.

SI totum ſpatioſa bibat Germania Rhenum,
Oceanuſque omnes invehat altus aquas,
Caeſaris intrepidi dum vis invicta manebit,
Nil robur laedet, Roma ſuperba, tuum;
Sacra Jovi quercus ſic ſtat radicibus imis,
At folia excutiunt arida facta noti.

Si bibat. Si occupet totum terrarum ſpatium, quod a Rheno ad Tibrim jacet, tantis viribus Romam non evertet. *Invehat.* Quamquam maritimas vires terreſtribus conjungat. *Caeſar.* Dum maximus Princeps maximo populo imperabit, imperium immotum erit. Romani tamen Germanos etiam timuerunt, quod etiam profligati fortiores bella inſtaurarent.

FINIS.

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE TORINO

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

BIBLIOTECA